

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W OPOLU

LOP.410.11.4.2024

Pan Janusz Wojciechowski
Nadleśniczy Nadleśnictwa Brynek
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Brynek
ul. Grabowa 8, Brynek
42-690 Tworóg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/078 – Gospodarka majątkowa i finansowa Lasów Państwowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Brynek, Brynek, ul. Grabowa 3, 42-690 Tworóg ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Wojciechowski, Nadleśniczy Nadleśnictwa Brynek od 23 stycznia 2017 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych 2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych 3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2024 (I kwartał) z uwzględnieniem dowodów sporządzanych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Jakub Mucha, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/27/2024 z 8 kwietnia 2024 r. 2. Agnieszka Roszczak-Fedorowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/44/2024 z 19 kwietnia 2024 r. 3. Karolina Kulig, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/42/2024 z 18 kwietnia 2024 r. 4. Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/46/2024 z 26 kwietnia 2024 r. (akta kontroli str. 1-4, 1239)

¹ Dalej: Nadleśnictwo.

² Dalej: Nadleśniczy.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Nadleśnictwo opracowywało plany finansowo-gospodarcze w zakresie dotyczącym określenia zakładanego poziomu pozyskania drewna, które poprzedzone były rzetelnymi analizami. Przypadki odmiennej realizacji pozyskania i sprzedaży drewna w stosunku do planowanych wartości wynikały z uzasadnionych przesłanek.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia celowość i gospodarność podejmowanych przez Nadleśnictwo działań na rzecz nabycia przez Lasy Państwowe Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku, tj. nieruchomości, której zakup nie wpisywał się cele gospodarki leśnej. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia także działalność Nadleśnictwa związaną z organizacją w latach 2022-2023 wydarzeń o charakterze promocyjnym na podstawie porozumień zawartych z Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych w Warszawie⁵. Działalność ta – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli – wykraczała poza prowadzenie gospodarki leśnej, której definicja określona została w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁶. Koszty poniesione przez kontrolowaną jednostkę na ww. wydarzenia, rozliczone następnie przez CILP, wyniosły 566,7 tys. zł. W części z tych wydarzeń, które odbyły się już w okresie prowadzenia kampanii wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej⁷ i do Senatu RP lub w czasie bezpośrednio ją poprzedzającym, uczestniczył ówczesny Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, ubiegający się o mandat posła.

Jednostka kontrolowana zaniechała również pobierania opłat z tytułu faktycznego użytkowania dróg leśnych w latach 2019-2021 przez podmiot zewnętrzny oraz niewłaściwie określiła wysokość czynszu za ich użytkowanie na mocy zawartej później umowy. Ponadto Nadleśnictwo, przy sprzedaży dwóch nieruchomości na rzecz ich najemców będących pracownikami Lasów Państwowych, nie weryfikowało, czy nabywcy w zamieszkiwali te nieruchomości. Wskutek powyższego zaniechania, w jednym przypadku nieruchomość została zbyta dotychczasowemu najemcy z naruszeniem obowiązujących w tym zakresie przepisów.

Stwierdzono liczne przypadki naruszeń przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, zarówno o charakterze wewnętrznym, jak i przepisów rangi ustawowej. Polegały one m.in. na braku lub niewłaściwym oszacowaniu wartości zamówienia, zaniechaniu rzetelnego prowadzenia postępowań oraz ich dokumentowania, czy też zaniechaniu przeprowadzenia postępowania w trybie przewidzianym przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁸. Ponadto w objętym kontrolą okresie wystąpił przypadek wyboru wykonawcy w oparciu o inne kryteria oceny ofert nie określone w ogłoszeniu oraz naruszenia zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Niewłaściwie rozliczono porozumienia zawarte przez kontrolowaną jednostkę z CILP oraz stwierdzono przypadki nierzetelnej weryfikacji zawartych umów. Niecelowo i niegospodarnie zawarto także dodatkowe umowy na obsługę prawną, pomimo posiadania kompleksowej umowy w tym zakresie. Zwiększono też wynagrodzenie doradcy podatkowego bez rzetelnej weryfikacji zasadności takiego postępowania i bez przeprowadzenia jakichkolwiek negocjacji.

Chociaż w kontrolowanej jednostce prawidłowo prowadzono działania z zakresu polityki kadrowo-płacowej oraz rekrutacji nowych pracowników, to jednak w jednym

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: CILP.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 530.

⁷ Rzeczypospolitej Polskiej lub Rzeczypospolitej Polskiej, dalej: RP.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320; dalej: ustawa Pzp.

przypadku dopuszczono do nieuzasadnionych potrzebami jednostki dofinansowania w 100% kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracownika.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Gospodarowanie majątkiem przez Nadleśnictwo

1.1. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo posiadało łącznie 414 umów dotyczących udostępnienia nieruchomości podmiotom zewnętrznym, z których to tytułów uzyskano przychody w łącznej wysokości wynoszącej 1 255 747,06 zł¹⁰. W tym okresie poniesiono koszty w wysokości 26 457,79 zł z tytułu siedmiu umów zawartych z podmiotami zewnętrznymi na udostępnienie nieruchomości potrzebnych kontrolowanej jednostce.

(akta kontroli str. 184-246, 1482-1514, 7721-7728)

Sposób zawierania umów najmu i dzierżawy nieruchomości na terenie Nadleśnictwa został określony zarządzeniami¹¹ Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach¹². W oparciu o ww. wytyczne zostały wydane zarządzenia wewnętrzne Nadleśniczego, ustalające m.in. stawki czynszu za dzierżawę stawów i gruntów rolnych oraz opłat za udostępnienie dróg leśnych i gruntów Skarbu Państwa w zakresie rekreacyjno-wypoczynkowym. W przypadku użytków rolnych do ustalenia wysokości czynszu dzierżawnego przyjęto średnią krajową cenę skupu pszenicy¹³, której przyjęta ilość uzależniona była od rodzaju i klasy gruntów oraz miejsca ich położenia. Podobny mechanizm przyjęto do obliczenia opłaty za dzierżawę stawów, przy czym ilość przyjętej pszenicy na 1 ha zbiornika uzależniona była od jego lokalizacji. Opłatę za udostępnienie dróg leśnych warunkowała natomiast średnia cena 1 m³ drewna uzyskana przez nadleśnictwo¹⁴, a za grunty inne niż rolne, opłatę naliczano się w oparciu o stałą stawkę wyliczoną proporcjonalnie względem dzierżawionej powierzchni.

(akta kontroli str. 1515-1560)

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów¹⁵: 1/ umowę dzierżawy dróg leśnych¹⁶ zawartą z Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabędy S.A.¹⁷; 2/ dwie umowy¹⁸ zawarte ze Zrzeszeniem Wędkarskim *Uklejka* przy Zakładach Mechanicznych Bumar-Łabędy S.A. dotyczące dzierżawy gruntu i dzierżawy wód, a także 3/ dwie umowy najmu lokali na prowadzenie dwóch kancelarii leśnictw¹⁹. Stawki miesięczne czynszu najmu

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ W tym: 1/ w 2020 r. – 221 690,01 zł, 2/ w 2021 r. – 160 503,93 zł, 3/ w 2022 r. – 272 084,73 zł, 4/ w 2023 r. – 332 404,73 zł, 5/ od stycznia do kwietnia 2024 r. – 269 063,66 zł.

¹¹ Nr 10/2014 z 27 marca 2014 r. (ze zm.) oraz nr 2 z 21 stycznia 2023 r. (ze zm.) w zakresie wprowadzenia do stosowania Wytycznych w sprawie dzierżawy i najmu nieruchomości na terenie jednostek nadzorowanych przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Katowicach.

¹² Dalej: Dyrektor RDLP.

¹³ Wskazaną w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszaną w Dzienniku Urzędowym RP *Monitor Polski*.

¹⁴ Według komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹⁵ Dobór celowy.

¹⁶ Umowa Nr ZG.2217.27.20.PK z 23 grudnia 2022 r.

¹⁷ Dalej: Zakłady Mechaniczne Bumar.

¹⁸ Umowa Nr ZG.2217.14.20.PK z 26 maja 2023 r. oraz umowa Nr S/6/2017 z 23 stycznia 2017 r.

¹⁹ Leśnictwo Górniki: umowa najmu Nr S/65/2018 z 28 listopada 2018 r. Leśnictwo Łabędy: 1/ umowa dotycząca udostępnienia pomieszczenia do prowadzenia kancelarii leśnictwa w mieszkaniu prywatnym Nr S/37/2018 z 17 kwietnia 2018 r., 2/ umowa dotycząca udostępnienia pomieszczenia do prowadzenia kancelarii leśnictwa w mieszkaniu prywatnym Nr S/16/2021 z 26 stycznia 2021 r. (ze zm.).

ww. lokali różniły się od siebie²⁰ pomimo tego, że powierzchnia najmowanych lokali była do siebie zbliżona²¹.

(akta kontroli str. 5735-5749, 6060-6082)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Kancelaria Leśnictwa Łabędy prowadzona była (...) w prywatnym domu leśniczego tego leśnictwa. (...) przy określaniu wysokości czynszu za wynajem (...) Nadleśnictwo posiłkowało się przepisami określającymi wysokość równoważnika za przysługujące mieszkanie służbowe. Sporządzono (...) umowę, którą zainteresowany podpisał. Ustalona na poziomie 600 zł/miesięcznie kwota czynszu za wynajem lokalu kancelarii Leśnictwa Górniki obrazuje obowiązujące w tym czasie stawki rynkowe w Bytomiu. Nadleśnictwo (...) nie znalazło innego pomieszczenia, które można by wykorzystać na ten cel.*

(akta kontroli str. 6060-6082)

Przy wypowiedzaniu umowy najmu lokalu na potrzeby kancelarii Leśnictwa Górniki nie sporządzono protokołu zdawczo-odbiorczego, do czego zobowiązywały postanowienia § 2 ust. 4 umowy najmu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5742-5749)

Umowa na dzierżawę dróg leśnych z Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabędy zawarta została dopiero 23 grudnia 2022 r.²² (pomimo tego, że ww. spółka faktycznie użytkowała te drogi od połowy XX wieku), tj. po ponad dwóch latach²³ od uzyskania zgody Dyrektora RDLP na jej zawarcie²⁴. Tym samym Nadleśnictwo nie pobierało opłat za dzierżawę dróg przez 26 miesięcy i 20 dni, pomimo faktycznego ich użytkowania przez ww. spółkę²⁵, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 184-246, 1424-1431, 1515-1560, 4231-4237, 5737-5749, 6060-6082, 7334-7338)

Nadleśniczy wyjaśnił, że dzierżawca prosił o możliwość *wkalkulowania obszarów innych niż drogi (...) do obciążenia finansowego dróg leśnych, będących sednem wysokości czynszu. Argumentowano to specyfiką reprezentowanego sektora (zbrojeniówka, obronność kraju, znaczenie bezpieczeństwa) (...)*. Zastępca Nadleśniczego dodał, że *wkalkulowanie opłaty za inne grunty w czynsz dotyczący dróg leśnych mieściło się w regulacjach wewnętrznych RDLP w Katowicach*²⁶.

(akta kontroli str. 6060-6082)

Przy zawarciu umowy z Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabędy wyliczenia wysokości czynszu dokonano w oparciu o niewłaściwy komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dotyczący średniej krajowej ceny skupu pszenicy, a ponadto nieprawidłowo ją rozliczano, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1406-1408, 1415-1421, 5974-5980, 1424-1431b, 1539, 4234-4237, 6074-6082)

²⁰ Dla Kancelarii Leśnictwa Łabędy stawka wynosiła od 49,09 zł do 92,81 zł miesięcznie, a dla Kancelarii Leśnictwa Górniki – 600 zł miesięcznie.

²¹ Kancelaria Leśnictwa Łabędy – 15,34 m², kancelaria leśnictwa Górniki – 19,68 m².

²² Przedmiotem umowy były drogi leśne oraz inne grunty o powierzchni 2 ha, przy czym do kalkulacji wysokości opłaty rocznej została przyjęta wyłącznie powierzchnia dróg leśnych.

²³ 27 miesiącach i 20 dniach.

²⁴ Z 3 września 2020 r.

²⁵ W zarządzeniu Nr 2 Dyrektora RDLP wskazano m.in., że: *a/ wysokość czynszu i stałej opłaty eksploatacyjnej ustala Nadleśniczy, biorąc od uwagę wszystkie elementy wpływające na ich wysokość, b/ treść umowy powinna być indywidualnie dobierana i dostosowana do celu i przedmiotu dzierżawy/najmu nieruchomości*.

²⁶ W zarządzeniu Nr 2 Dyrektora RDLP wskazano m.in., że: *a/ wysokość czynszu i stałej opłaty eksploatacyjnej ustala Nadleśniczy, biorąc od uwagę wszystkie elementy wpływające na ich wysokość, b/ treść umowy powinna być indywidualnie dobierana i dostosowana do celu i przedmiotu dzierżawy/najmu nieruchomości*.

Nadleśnictwo nie wypowiedziało jednej z umów dotyczących dzierżawy wód pomimo tego, że zbiornik wodny nią objęty został w 2021 r. wyremontowany z udziałem środków z dotacji, co uniemożliwiało czerpanie przez Nadleśnictwo korzyści z tytułu zawartej umowy dzierżawy – odstąpienie od pobierania opłat za dzierżawę nastąpiło bez zawarcia stosownej umowy, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
(akta kontroli str. 1447-1481, 6120-6121)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo dysponowało jednym pustym lokalem mieszkalnym²⁷, którego nie użytkowało i nie udostępniało innym podmiotom. Poniesione na jego rzecz koszty za przeglądy kominarskie i podatek od nieruchomości wyniosły w okresie objętym kontrolą łącznie 467,77 zł²⁸.
(akta kontroli str. 7334-7338)

1.2. W latach 2020-2024 (do 31 marca 2024 r.) Nadleśnictwo zarządzało odpowiednio: 14²⁹, 13³⁰ i 12³¹ lokalami mieszkalnymi. W ww. okresie nastąpiła sprzedaż dwóch nieruchomości³² pracownikom Lasów Państwowych wynajmującym ww. nieruchomości (inżynierowi nadzoru Nadleśnictwa oraz inżynierowi nadzoru Nadleśnictwa Świerklany) za łączną kwotę 18 289,2 zł³³ (stanowiącą 5% szacunkowej wartości tych nieruchomości wynoszącej łącznie 365 784 zł³⁴).
(akta kontroli str. 247, 4800-4818, 4831, 4838, 4852-4869, 4909, 4920, 4928)

Nadleśnictwo 31 sierpnia 2015 r. opracowało dokument pn. *Polityka Mieszkaniowa Nadleśnictwa na lata 2015-2030*³⁵, która została zatwierdzona 12 października 2015 r. przez Dyrektora RDLP. Ww. dokument zawierał m.in.: 1/ wykaz budynków i lokali objętych polityką mieszkaniową, 2/ stan obecny i model docelowy funkcjonowania Nadleśnictwa, 3/ wykazy lokali sprzedanych, 4/ wykaz lokali niezbędnych i lokali zbędnych, 5/ opis lokali pozostałych niezbędnych z uzasadnieniem ich pozostawienia, 6/ informację o pustostanach z planem ich zagospodarowania, 7/ opis lokali trudno zbywalnych wraz z analizą realizacji posiadanych już zgód na ich sprzedaż, 8/ plany inwestycyjne i remontowe w lokalach niezbędnych oraz kancelariach istniejących i planowanych do realizacji, a także 9/ inne lokalne uwarunkowania polityki mieszkaniowej. Tym samym ww. *Polityka mieszkaniowa* spełniała wymogi wynikające z postanowień zarządzenia Nr 48 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia *Wytycznych do Zaktualizowanych Polityk Mieszkaniowych dla jednostek Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na lata 2015-2030*. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zarządzeniem Nr 53 z 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych *Wytycznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe*, zobowiązał jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do opracowania *Programów Gospodarowania Zasobami Lokalowymi*, których celem było określenie odpowiedniego stanu ilościowego lokali niezbędnych i przydatnych do realizacji założeń racjonalnej gospodarki leśnej.

²⁷ Nr inw. 122/1527 w budynku 4-rodzinnym położony w Tarnowskich Górach przy ul. Pustki – Leśnictwo Nr 1.

²⁸ Przeglądy kominarskie – 160,93 zł, podatek od nieruchomości – 306,84 zł.

²⁹ Według stanu na 1 stycznia 2020 r.

³⁰ Według stanu na 31 grudnia 2020 r.

³¹ Według stanu na 31 grudnia lat 2021-2023 oraz na 31 marca 2024 r.

³² 1/ Działka 1 399 m², budynek mieszkalny 160 m² i oraz budynek garażowo-gospodarczy 21,91 m² – sprzedaż 28 lutego 2020 r.; 2/ działka 1 171 m², budynek mieszkalny 165,15 m² i dwa budynki gospodarcze 44,98 m² oraz 80,77 m² – sprzedaż 7 stycznia 2021 r.

³³ 8 346 zł i 9 943,20 zł.

³⁴ 166 920 zł i 198 864 zł.

³⁵ Dalej: *Polityka mieszkaniowa*.

W 2019 r. opracowano zatwierdzony przez Dyrektora RDLP Program gospodarowania zasobami lokalowymi Nadleśnictwa Brynek na lata 2019-2035³⁶.

Z porównania postanowień Polityki mieszkaniowej z Programem Gospodarowania Lokalami wynikało, że:

1/ nieruchomość przy ul. Tarnogórskiej w Wieszowej w Polityce mieszkaniowej była uznana za niezbędną dla Nadleśnictwa oraz przewidziana do bieżącego remontu natomiast w Programie Gospodarowania Lokalami wskazana została jako zbędna i przewidziana do sprzedaży w 2019 r.;

2/ nieruchomość w Hanusku w ww. Polityce przewidziana była do sprzedaży w 2025 r. z uwagi na planowane przejście jej użytkownika na emeryturę, a w ww. Programie jej sprzedaż zaplanowano na 2019 r.

(akta kontroli str. 4700-4732, 4733-4743, 4737, 4739, 4741, 4735)

Nadleśniczy wyjaśnił: (...) lokal w Hanusku (...) był początkowo przeznaczony do sprzedaży w 2025 r., ponieważ wówczas leśniczy osiągał wiek emerytalny, a tym samym prawo do nabycia zamieszkiwanego lokalu w 2023 r. (...) Nadleśnictwo wyznaczając czas sprzedaży tego lokalu mieszkalnego na 2025 r. przyjęło pewien zapas czasowy związany z samym okresem przejścia leśniczego na emeryturę oraz wspominanymi sprawami proceduralnymi. Program (...) na lata 2019-2035 sporządzany już był na początku 2019 r. W tym czasie najemca (...) był już inżynierem nadzoru w sąsiednim Nadleśnictwie, a zastępujący go leśniczy miał swoje mieszkanie (...) 2 km od miejscowości Strzybnica. Nie było więc przeszkód prawnych i organizacyjnych w zbyciu lokalu. Nadleśnictwo zakładało, że sprawy proceduralne związane ze sprzedażą ww. nieruchomości zakończą się jeszcze w lutym 2019 r. Lokal w Wieszowej przy ul. Tarnogórskiej (...) był początkowo zakwalifikowany jako niezbędny, ponieważ opracowanie obejmowało lata 2015-2020. Mieszkający w tym lokalu ówczesny leśniczy Leśnictwa Górniki miał przejść na emeryturę, a tym samym nabyć prawa do zakupu zajmowanego lokalu po 2030 r. (...) zgodnie z wyjaśnieniami RDLP wszystkie leśniczówki miały być kwalifikowane jako niezbędne. (...) Program (...) na lata 2019-2035 sporządzony był w okresie kiedy Pan (...) był już inżynierem nadzoru (...), a zastępujący go leśniczy miał swoje mieszkanie ok. 12 km od granicy Leśnictwa Górniki. Nie było przeszkód prawnych i organizacyjnych w zbyciu (...).

(akta kontroli str. 4930-4931, 4932-4933)

Kancelaria Leśnictwa Górniki mieszcząca się w nieruchomości należącej do Nadleśnictwa (przy ul. Tarnogórskiej w Wieszowej) przeniesiona została 1 listopada 2019 r. do wynajętego przez jednostkę kontrolowaną lokalu w Bytomiu przy ul. Suchogórskiej. Następnie ww. kancelaria została w 2021 r. przeniesiona do nowobudowanej kancelarii w Bytomiu przy ul. Bytomskiej. Kancelaria Leśnictwa Strzybnica do 28 lutego 2017 r. mieściła się w należącej do Nadleśnictwa nieruchomości w Hanusku, od 1 marca 2017 do 31 października 2019 r. umiejscowiona była w zapleczu gospodarczym Nadleśnictwa (w Brynku przy ul. Grabowej), a od 1 listopada 2019 r. mieściła się w budynku prywatnym leśniczego. Łączny koszt³⁷: a/ najmu pomieszczeń dla kancelarii Leśnictwa Górniki wyniósł 19 200 zł, a kwota równoważnika wypłacona leśniczemu tego Leśnictwa za brak mieszkania – 44 866,50 zł, b/ najmu pomieszczeń dla kancelarii Leśnictwa Strzybnica wyniósł 2 496,60 zł³⁸, a kwota równoważnika wypłacona leśniczemu tego Leśnictwa za brak mieszkania – 22 250 zł³⁹.

Nadleśniczy wyjaśnił: decyzję przeniesienia kancelarii Leśnictwa Górniki z Wieszowej na tymczasową lokalizację w Bytomiu podjęto z uwagi na niespełnianie wymogów

³⁶ Dalej: Program Gospodarowania Lokalami.

³⁷ Od 1 kwietnia 2018 r. do 31 lipca 2024 r.

³⁸ Od 1 listopada 2019 r. do 31 lipca 2024 r.

³⁹ Od 1 marca 2017 r. do 31 lipca 2024 r.

lokalu w Wieszowej. Zawarcie umowy najmu na lokalu w Bytomiu umożliwiło nieprzerwane funkcjonowanie kancelarii Leśnictwa Górniki.

(akta kontroli str. 4954, 4957, 4966, 5014, 5015-5016)

Nadleśniczy w sprawie zakwalifikowania ww. dwóch lokali jako nieprzydatnych Lasom Państwowym wyjaśnił: (...) *brak jest dokumentów źródłowych w tym zakresie. W Programie (...) na lata 2019-2035 lokale zostały zakwalifikowane do wcześniejszej sprzedaży, ponieważ pojawiła się taka możliwość prawna (oba najemcy przestali pełnić funkcję nadleśniczego). Oba lokale wymagały również niezbędnych remontów i inwestycji. Ich wcześniejsza sprzedaż ograniczyła potencjalne wydatki nadleśnictwa w tym zakresie. Ponadto wyjaśnił: (...) zarówno w Polityce (...) na lata 2015-2030 jak i w (...) Programie (...) na lata 2019-2035 Nadleśnictwo stało na stanowisku, że uznać za zbędne, a tym samym sprzedać należy wszystkie zarządzane lokale mieszkalne, w tym również leśniczówki (...) są to obiekty stare wymagające ciągłych remontów i inwestycji. Kancelarie przy istniejących leśniczówkach nie spełniają wymagań określonych w zarządzeniu 79/2015 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (...).*

(akta kontroli str. 4930-4931, 4932-4933, 4949)

Analiza sprzedaży przez Nadleśnictwo ww. dwóch nieruchomości dotychczasowym najemcom w trybie bezprzetargowym wykazała m.in., że obie te nieruchomości zakwalifikowano do zbycia jako zbędne po przeprowadzeniu analiz ekonomicznych obejmujących koszty ich utrzymania, a ich wartość została oszacowana przez rzeczoznawcę majątkowego. W uzasadnieniu dotyczącym nieruchomości położonej w Wieszowej z 1 lutego 2019 r. wykazano, że koszt koniecznego remontu (33%) wynosił 63 031,9 zł, a w analogicznym uzasadnieniu z 14 maja 2019 r. koszt koniecznego remontu (33%) wzrósł do 102 688,82 zł.

(akta kontroli str. 4819-4851, 4870-4929)

Katalog kosztów, które należało uwzględnić przy określaniu przydatności nieruchomości mieszkalnej do sprzedaży określony został w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2013 r. w sprawie *szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu ograniczonego*⁴⁰ w rozdziale 3 *Kryteria kwalifikowania lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie nieprzydatnych Lasom Państwowym* w § 7 ust. 1. Pismem z 30 listopada 2016 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ustalił dodatkową przesłankę uznawania nieruchomości za zbędne – polegała ona na wprowadzeniu granicznej wartości księgowej netto⁴¹ powyżej której nieruchomość mieszkalna nie mogła być kwalifikowana do sprzedaży jako zbędna. Limit kwotowy został określony na poziomie 100 tys. zł, co wskazano również w piśmie z 30 kwietnia 2019 r. RDLP⁴² ustalając dodatkowo wyjątek dla obiektów o nieodpowiednim stanie technicznym i wymagających poniesienia nakładów lub remontów w celu właściwego ich funkcjonowania.

(akta kontroli str. 4752, 4749-4753, 4833-4834, 4897)

Bezpośrednio przed zbyciem ww. nieruchomości nie czyniono na nie innych nakładów niż związane z przeglądami technicznymi, a wystawienie ich do sprzedaży zostało

⁴⁰ Dz. U. poz. 1206.

⁴¹ Wartość księgowa nieruchomości w Wieszowej na 14 maja 2019 r. wynosiła 59 786, 38 zł, a wartość księgowa nieruchomości w Hanusku na 5 marca 2018 r. wynosiła 22 581,02 zł.

⁴² Pismem z 27 listopada 2019 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych uchylił wcześniejsze ustalenia i podniósł wartość księgową netto nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w trybie art. 40a ustawy o lasach do kwoty 150 tys. zł., a następnie pismem z 2 kwietnia 2021 r., adresowanym do dyrektorów RDLP, przypomniał o zawieszeniu stosowania podwyższonego do 150 tys. zł limitu wartości księgowej netto nieruchomości predestynowanych do sprzedaży i powrócił do ustaleń z 2016 r., tj. do stosowania kwoty 100 tys. zł.

zatwierdzone przez Dyrektora RDLP. Po umieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej wykazów nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży powiadomiono o tym (oraz o prawie pierwszeństwa w ich nabyciu) najemców, zamieszczając w powiadomieniach informacje dotyczące: 1/ ceny nieruchomości; 2/ możliwości rozłożenia należności na raty; 3/ terminu do skorzystania z pierwszeństwa nabycia lokalu oraz 4/ przysługującego prawa do obniżenia ceny lokalu (udzielając w obu przypadkach 95% bonifikaty). Najemcy złożyli wnioski o nabycie nieruchomości. Informacja o prawie żądania przez Lasy Państwowe zwrotu od nabywcy kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej zwaloryzowaniu w przypadku zbycia nieruchomości przed upływem pięciu lat od jej nabycia lub wykorzystywania jej na inne cele niż mieszkalne w obu przypadkach sprzedaży została zamieszczona w protokołach dotyczących wyliczenia ceny sprzedaży.

(akta kontroli str. 4832, 4916, 4819-4851, 4870-4929)

W kontrolowanej jednostce nie monitorowano, czy najemca zamieszkuje w należącej do Nadleśnictwa nieruchomości, ani też zapisów w księgach wieczystych nieruchomości zbytych z zastosowaniem bonifikaty przysługującej pracownikowi Lasów Państwowych lub spokrewnionym z nimi osobom, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4832, 4916, 4819-4851, 4870-4929)

1.3. W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa uregulowania wewnętrzne dotyczące udzielania zamówień publicznych wprowadzone zarządzeniami Nadleśniczego: 1/ zarządzenie Nr 9/2019 z 18 marca 2019 r. w sprawie powołania stałej komisji przetargowej do przeprowadzania przetargów zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r.⁴³ oraz 2/ zarządzenie Nr 7/2021 z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie *powołania stałej komisji przetargowej do przeprowadzania przetargów zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych oraz ustanowienia Regulaminu Pracy Komisji Przetargowej*⁴⁴; Regulamin udzielania zamówień publicznych w Nadleśnictwie, których wartość nie przekracza kwoty 130 tys. zł netto⁴⁵ stanowił załącznik Nr 1 do ww. zarządzenia Nr 7/2021, a załącznik Nr 2 do ww. zarządzenia stanowił Regulamin pracy stałej komisji przetargowej do zamówień wyłączonych ze stosowania ustawy Pzp.

W celu zapewnienia sprawności działania komisji przetargowej, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności i przejrzystości jej prac, kierownik zamawiającego określa jej organizację, skład, tryb pracy oraz zakres obowiązków jej członków (art. 55 ust. 3 ustawy Pzp). Od dnia obowiązywania ww. Zarządzenia Nr 7/2021 w Nadleśnictwie nie było określonych pisemnych zasad pracy komisji przetargowej dla zamówień prowadzonych w trybie ww. ustawy. Nadleśniczy wyjaśnił, że *organizacja, tryb pracy oraz zakres obowiązków komisji przetargowej został określony w drodze ustnych poleceń służbowych*.

(akta kontroli str. 1155-1207)

W okresie obowiązywania zarządzenia Nr 9/2019 ponoszenie wydatków dla zamówień zwolnionych z obowiązku stosowania przepisów ustawy Pzp z 2004 r. było dopuszczalne jedynie w granicach ujętych w planie gospodarczym na dany rok. Natomiast w zarządzeniu nr 7/2021 wskazano, że wydatki mogły być ponoszone jedynie na cele i w wysokości ustalonej w planie finansowym jednostki, a zamówienia nieplanowane mogły być udzielane w sytuacji wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w momencie tworzenia planu zamówień publicznych.

⁴³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.; dalej: ustawa Pzp z 2004 r. (przypis NIK).

⁴⁴ Z dniem podpisania ww. zarządzenia moc utraciło zarządzenie Nr 9/2019 z dnia 18 marca 2019 r.

⁴⁵ Dalej: regulamin udzielania zamówień publicznych lub regulamin udzielania zamówień.

W latach 2021-2024 w Nadleśnictwie nie sporządzano planów zamówień publicznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1155-1207, 6059, 7319-7325)

Do szczegółowego badania⁴⁶ wybrano realizowane w kontrolowanym okresie cztery inwestycje: 1/ zakup Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku; 2/ zakup samochodu Toyota Land Cruiser; 3/ zakup sprzętu komputerowego, akcesoriów komputerowych, licencji i oprogramowania oraz 4/przebudowa i rozbudowa budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania stodoły edukacyjnej na budynek konferencyjno-edukacyjny.

1.3.1. Kontrolowana jednostka wystąpiła do Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach⁴⁷ o przekazanie informacji dotyczących Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku m.in.: wykazu działek ewidencyjnych, zestawienia budynków mieszkalnych oraz pozostałych składników majątkowych, zestawienia budynków będących w użyczeniu Ministerstwa Środowiska i Klimatu, zestawienia kosztów poniesionych na remonty budynków w ostatnich trzech latach. W piśmie wskazano, że ww. dane mogą okazać się kluczowe do realizacji polecenia Dyrektora RDLP w sprawie rozpoznania możliwości nabycia Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku na potrzeby Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe⁴⁸.

(akta kontroli str. 2506, 2507-2519)

W dniu 16 lutego 2022 r. Nadleśniczy otrzymał pismo od Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Ekonomicznych DGLP⁴⁹, w którym wskazano, że w związku z prośbą Departamentu Leśnictwa i Łowiectwa Ministerstwa Klimatu i Środowiska o podjęcie działań mających na celu ustalenie możliwości zmiany formy korzystania z nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Tarnogórskiego, zwrócono się o udział w spotkaniu związanym z koniecznością wypracowania dalszego postępowania, które zaplanowano na 21 lutego 2022 r. w siedzibie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁵⁰.

(akta kontroli str. 2520)

W sporządzonej w Nadleśnictwie notatce podsumowującej spotkanie z 14 października 2022 r.⁵¹ które odbyło się w Starostwie Powiatowym w Tarnowskich Górach⁵², określono m.in. wstępny harmonogram sprzedaży. Nadleśniczy w kolejnym piśmie z 31 października 2022 r. zwrócił się do Starosty Tarnogórskiego⁵³ o wskazanie trybu planowanej sprzedaży Zespołu pałacowo-parkowego, informując jednocześnie, że Nadleśnictwo jest zobowiązane do przestrzegania postanowień art. 37 ustawy z o lasach. W ww. piśmie wskazano m.in., że rozważana jest możliwość nabycia obiektu szkolnego wraz z powierzchnią ok. 2 ha pod przyszły internat i salę sportową. W kolejnym piśmie z 2 listopada 2022 r. skierowanym do Starosty,

⁴⁶ Dobór celowy.

⁴⁷ W piśmie z 15 lutego 2022 r.

⁴⁸ W odpowiedzi Starostwo Powiatowe przekazało następujące informacje: a/ wykaz działek o łącznej powierzchni 32,7713 ha, b/ wykaz 12 budynków (w tym dziewięciu budynków mieszkalnych i dwóch przybudówek), c/ wykaz budowli – sieć kanalizacji sanitarnej-grawitacyjnej wraz z przepompownią ścieków sanitarnych i rurociągiem tłoczonym, d/ wykaz budynków użyczonych Zespołowi Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku (m.in. pawilonu szkolnego, garażu, sali gimnastycznej, warsztatów szkolnych, zamku z kaplicą), e/ wykaz budowli użyczonych Zespołowi Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku (m.in. rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych, sieci wodociągowej, ogrodzenia, kotłowni), e/ wykaz przeprowadzonych remontów w latach 2019-2021 z podaniem kosztów wynoszących łącznie 180 881,52 zł (oraz kwoty wpłaty najemców mieszkań z tytułu czynszu wynoszących 147 993,91 zł), f/ wykaz nakładów inwestycyjnych wynoszących łącznie 240 831,98 zł.

⁴⁹ Pismo skierowane zostało również do Zastępcy Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Łowiectwa Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Starosty Tarnogórskiego i Dyrektora RDLP.

⁵⁰ Dalej: DGLP.

⁵¹ W którym uczestniczył m.in. Starosta Tarnogórski, Naczelnik Wydziału Starostwa ds. gospodarowania nieruchomościami, Nadleśniczy, Specjalista ds. stanu posiadania Nadleśnictwa.

⁵² Dalej: Starostwo.

⁵³ Dalej: Starosta.

wskazano, że w wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że Zespół pałacowo-parkowy jako całość może odegrać istotną rolę w rozwoju leśnictwa w Polsce jako miejsce kształcenia pracowników leśnych. W ww. piśmie określono również, że: Nadleśnictwo rozważa nabycie Zespołu parkowo-pałacowego wskazując jednocześnie podstawę prawną możliwości dokonania takiego nabycia, tj. art. 37 ust. 1 ustawy o lasach. Ponadto wskazano, że warunkiem nabycia nieruchomości jest m.in. ujęcie obszarów zalesionych Zespołu parkowo-pałacowego jako gruntów przeznaczonych do prowadzenia gospodarki leśnej, co umożliwi Nadleśnictwu nabycie całej nieruchomości.

(akta kontroli str. 2522-2523, 2524-2525, 2526-2527)

W udzielonej Nadleśnictwu odpowiedzi⁵⁴ wskazano m.in. że: a/ zbycie ww. nieruchomości zaplanowano w trybie bezprzetargowym na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*⁵⁵ w związku z art. 37 ust. 1 ustawy o lasach, b/ zlecono Przedsiębiorstwu Państwowemu - Biuru Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddziałowi w Krakowie wykonanie ekspertyzy klasyfikacji gruntów wskazującej potencjalne możliwości przekwalifikowania gruntów, c/ podjęto działania zmierzające do zmiany klasyfikacji gruntów w operacie ewidencyjnym co miało być uzależnione od uprzedniego zawarcia umowy przedwstępnej sprzedaży. W *Ekspertyzie klasyfikacji gruntów* przekazanej do Nadleśnictwa 24 listopada 2022 r.⁵⁶ wskazano: *Obecna sytuacja prawna Zespołu pałacowo-parkowego (...) bardzo ogranicza, a właściwie uniemożliwia jego nabycie przez PGL Lasy Państwowe jak również Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tworóg (uchwała Nr XXXVI/408/2006) (...). Nie oznacza to jednak, że sytuacji takiej nie można zmienić (...).* W konkluzji ww. opracowania stwierdzono, że (...) *obszar Zespołu pałacowo-parkowego spełnia kryteria ustawowej definicji lasów i można dokonać zmiany w ewidencji gruntów i budynków polegającej na wprowadzeniu na większości powierzchni użytku las.* Następnie 20 grudnia 2022 r. Starostwo zwróciło się do Nadleśnictwa o zaproponowanie rzeczoznawcy majątkowego posiadającego doświadczenie w zakresie szacowania nieruchomości o charakterze mieszanym lub leśnym. Nadleśniczy⁵⁷ poinformował m.in., że kontrolowana jednostka wykona we własnym zakresie niezależny egzemplarz porównawczy operatu majątkowego.

(akta kontroli str. 2526-2531, 2532-2577, 2559, 2578, 2560-2575, 2576-2625)

W operacie szacunkowym zleconym przez Nadleśnictwo (sporządzonym 30 maja 2023 r.) wskazano jako wartość nieruchomości kwotę 20 960 000 zł, a w operacie szacunkowym zleconym przez Starostwo (sporządzonym 30 kwietnia 2023 r.) tą wartość oszacowano na kwotę 40 632 000 zł.

(akta kontroli str. 2561-2575, 2576-2625)

Zarządzeniem Nr 32/2023 z 28 lipca 2023 r.⁵⁸ powołany został Zespół roboczy ds. zakupu gruntu i posadowionych na nim nieruchomości⁵⁹ (zakupu Zespołu pałacowo-parkowego), w składzie obejmującym: 1/ Nadleśniczego – Przewodniczącego zespołu, 2/ Zastępcę Nadleśniczego – Zastępcę Przewodniczącego zespołu 3/ Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień, 4/ Zastępcę Dyrektora RDLP ds. Ekonomicznych,

⁵⁴ Z 21 listopada 2022 r.

⁵⁵ Dz. U z 2024 r. poz. 1145, ze zm.

⁵⁶ 28 listopada 2022 r. przekazano uaktualnioną jej treść.

⁵⁷ Z 3 stycznia 2023 r.

⁵⁸ W sprawie powołania Zespołu roboczego ds. oceny możliwości zakupu gruntu i posadowionych na nim nieruchomości Zespołu Pałacowo-Parkowego w Brynku (SA.0210.13.2023).

⁵⁹ Dalej: Zespół ds. zakupu. Zadaniem ww. Zespołu (§ 2) było *opracowanie materiałów przeddecyzyjnych do przeprowadzenia procedury zakupu gruntów i posadowionych na nim nieruchomości Zespołu pałacowo-parkowego.*

5/ Naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP, 6/ Naczelnika Wydziału Infrastruktury Leśnej RDLP, 7/ Głównego Księgowego Nadleśnictwa, 8/ Sekretarza Nadleśnictwa, 9/ Specjalistę ds. stanu posiadania w Nadleśnictwie, 10/ dwóch radców prawnych.

W protokole z posiedzenia ww. Zespołu z 10 sierpnia 2023 r.⁶⁰ wskazano m.in.: (...) 1/ *Wystąpić do Starostwa z inicjatywą nabycia Zespołu pałacowo-parkowego pod warunkiem wcześniejszego przekształcania użytków gruntowych w obrębie tej nieruchomości na Ls (las); 2/ Zwołać następne spotkanie po otrzymaniu informacji ze strony Starostwa o dokonaniu zmian ewidencyjnych gruntów Zespołu pałacowo-parkowego (...).*

(akta kontroli str. 2626-2627, 2628-2629, 2630-2631)

W piśmie z 11 sierpnia 2023 r. skierowanym do Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach Zastępca Nadleśniczego zwrócił się z prośbą o rozważenie zmian kwalifikacji klasyfikacji gruntów, wskazując m.in., że: 1/ nabycie lasu lub gruntu przeznaczonego na zalesienie może nastąpić po uzyskaniu pisemnej zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych; 2/ dokonanie zmian ewidencyjnych ma zostać potwierdzone w ostatecznych decyzjach administracyjnych w zakresie zmiany klasyfikacji gruntów oraz poprzez zatwierdzenie uproszczonego planu urządzenia lasu; 3/ nieruchomości gruntowe o łącznej powierzchni 32,7713 ha po dokonaniu zmian ewidencyjnych mogą stać się w przyszłości obszarem leśnym, będącym enklawą wśród gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych, co może stanowić przesłankę do nabycia przedmiotowych nieruchomości celem powiększania zasobów gruntów leśnych; 4/ las i grunt przeznaczony do zalesienia mogą być nabyte za cenę nie wyższą od wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

(akta kontroli str. 2633-2635)

Nadleśnictwo 12 września 2023 r. otrzymało decyzję Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach⁶¹ (wydaną na wniosek Starosty) zmieniającą pozwolenie⁶² na zbycie na rzecz Lasów Państwowych nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Tarnogórskiego⁶³ w ten sposób, że w pkt 3 lit. a słowa: *Zmiany rodzaju i klasy użytku, który pozwoli na zachowanie wartości zabytkowych Zespołu pałacowo-parkowego* zmieniono na zapis: *Utrzymania przez dysponenta zabytku historycznego układu przestrzennego zabytkowego parku znajdującego się na terenie Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku, w tym do każdorazowego uzyskiwania odrębnego pozwolenia od wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac mogących prowadzić do zmiany wyglądu lub substancji niniejszego zabytku.*

(akta kontroli str. 2636-2653)

W protokole ze spotkania Zespołu ds. zakupu z 18 września 2023 r. wskazano m.in. że: a/ Starostwo jest przygotowane do przekształcenia gruntów Zespołu pałacowo-parkowego na użytek Ls (las), jednak samo przekształcenie nastąpi po podpisaniu umowy przedwstępnej; b/ Zastępca Nadleśniczego zwrócił uwagę na rozbieżność pomiędzy operatami szacunkowymi rzędu 20 mln zł, co według niego nie wynikało

⁶⁰ W protokole odnotowano, że Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień zwróciła się z prośbą o wykreślenie ze składu osobowego Zespołu ze względu na pełnioną funkcję, gdyż uczestnictwo w pracach ww. zespołu wykluczało ją z ewentualnego opiniowania sprawy. Zarządzeniem Nr 34A/2023 z 31 sierpnia 2023 r. Nadleśniczy zmienił: skład Zespołu zastępując Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości Kierownikiem Zespołu ds. Zasobów Mieszkaniowych i Inwestycji Kubaturowych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz zasady dotyczące rozliczania delegacji członków ww. Zespołu.

⁶¹ Nr K/995/2023.

⁶² K/735/2023 z 4 lipca 2023 r.

⁶³ Obejmującej działki o numerach: 17 o powierzchni 3,9670 ha, 19 o powierzchni 27,2779 ha, 20 o powierzchni 1,4474 ha oraz 22 o powierzchni 0,0790 ha.

z wyceny gruntów, ponieważ w obydwu uwzględniono zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; c/ Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień (która 10 sierpnia 2023 r. na swoją prośbę ze względu na pełnioną w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych funkcję przestała pełnić funkcję członka zespołu) wskazała, że negocjacje należy rozpocząć od wartości nieruchomości wynoszącej 12 mln zł; d/ Główna Księgowa odniosła się do braku wiedzy Nadleśnictwa co do formy prowadzenia i finansowania Zespołu Szkół po zakupie, wskazując jednocześnie, że Nadleśnictwo jest jednostką przynoszącą niewielkie dochody z prowadzonej działalności; e/ Zastępca Dyrektora RDLP zauważył, że mogą pojawić się problemy z mieszkaniami na terenie Zespołu pałacowo-parkowego; f/ Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP wskazał, że przy tak różniących się operatach szacunkowych należy przekazać je do oceny podmiotu wyspecjalizowanego, tj. komisji opiniującej Stowarzyszenia Rzeczoznawców Majątkowych.

W ww. protokole odnotowano również kwestię dotyczącą ustalenia ceny zakupu, i tak, m.in.: radca prawny RDLP zaproponował bonifikatę 80% w stosunku do operatu Starostwa (o wartości 40 632 000 zł) we wniosku o zgodę na kupno skierowanym do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych; wskazał również, że można weryfikować oba operaty ale będzie to wiązało się z przesunięciem zakupu w czasie, a w przypadku kupna należy mówić o większej bonifikacie z uwagi na znaczne nakłady remontowe, brak przydatności Zespołu pałacowo-parkowego dla Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach, istnienie ryzyka konfliktów z najemcami mieszkań znajdujących się na terenie ww. Zespołu. Ww. protokole odnotowano również, że Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień zaproponowała bonifikatę 80% od ceny wynikającej z operatu sporządzonego przez Starostwo, na co Starosta Tarnogórski nie wyraziła zgody, proponując bonifikatę 60% ceny od operatu sporządzonego przez Starostwo, Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Nieruchomości i Zamówień w odniesieniu do powyższego zaproponowała bonifikatę 70% ceny od operatu sporządzonego przez Starostwo, na co Starosta Tarnogórski wskazała, aby Nadleśnictwo wystąpiło z wnioskiem do Rady Powiatu o zwiększenie bonifikaty do poziomu 70%, a ponadto zapewniła, że informacje o spotkaniu nie zostaną upublicznione. Powyższe ustalenia zawarto również w *Sprawozdaniu z pracy zespołu roboczego ds. oceny możliwości zakupu Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku* z 19 września 2023 r.⁶⁴

(akta kontroli str. 2653-2695)

Nadleśnictwo 21 września 2023 r. zwróciło się do Rady Powiatu Tarnogórskiego o wyrażenie zgody na zastosowanie bonifikaty 70% przy zakupie Zespołu pałacowo-parkowego, przekazując równocześnie do Starosty wniosek o zastosowanie bonifikaty wynoszącej 70%. W uzasadnieniu do wniosku Nadleśnictwo wskazało m.in. że: 1/ według kosztorysu sporządzonego przez Nadleśnictwo nakłady, które powinny zostać pilnie poniesione to koszt 6 mln zł, a dalsze nakłady wstępnie oszacowano na kwotę kilkunastu mln złotych; przy czym Lasy Państwowe gwarantują poniesienie nie tylko nakładów pilnych, ale są gotowe również do poniesienia dalszych nakładów mających na celu utworzenie w Zespole pałacowo-parkowym centrum szkoleniowo-technicznego; 2/ Nadleśnictwo będzie mogło nabyć Zespół pałacowo-parkowy

⁶⁴ M.in. wskazano, że: 1/ zakup Zespołu pałacowo-parkowego może nastąpić tylko i wyłącznie po zmianie klasy użytków Ls; 2/ Starostwo wskazało, że zmiana użytków nastąpi po podpisaniu umowy przedwstępnej; 3/ warunkiem przyjęcia umowy przedwstępnej jest uzyskanie przez Nadleśniczego warunkowej zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, który musi znać kwotę, za którą nieruchomość ma zostać zakupiona; 4/ Starosta Tarnogórski zaproponowała bonifikatę na poziomie 50% od kwoty 40 632 000 zł, 5/ Zespół zaproponował zwiększenie bonifikaty do poziomu 80%, 6/ Starosta zaproponowała 60% bonifikaty; 7/ po konsultacji wewnętrznej Zespół ds. zakupu zaproponował bonifikatę na poziomie 70%; 8/ Starosta Tarnogórski zwróciła się o przygotowanie wniosku do Rady Powiatu Tarnogórskiego i zastosowanie bonifikaty na poziomie 70% wartości operatu.

dopiero po zmianie konturu użytku przeważającej części nieruchomości na leśny (Ls) powołując się na warunki określone w art. 37 ust. 1 ustawy o lasach, zmiana ta obniży wartość nieruchomości ale przy wnioskowanej cenie bonifikaty urealni cenę nabycia Zespołu pałacowo-parkowego⁶⁵.

(akta kontroli str. 2693-2695, 2697-2701)

Nadleśniczy 2 października 2023 r. w piśmie skierowanym do RDLP i do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości Zespołu pałacowo-parkowego w oparciu o art. 37 ust. 1 ustawy o Lasach, informując o sporządzeniu dwóch niezależnych operatów przez Starostwo i Nadleśnictwo, udzielonej bonifikacie 70% od ceny sprzedaży ustalonej w operacie majątkowym Starostwa i ustalonej kwocie sprzedaży Zespołu pałacowo-parkowego na kwotę 12 189 600 zł. W ww. piśmie Nadleśniczy wskazał, że nieruchomości gruntowe z obiektami budowlanymi o charakterze edukacyjno-dydaktycznym będą przydatne do realizacji celów związanych z gospodarką leśną, gdyż prowadzona jest w nich szkoła branżowa (Technikum Leśne w Brynku), a pozostałe elementy o charakterze socjalno-bytowym, mogą posłużyć jako przestrzeń do utworzenia ewentualnego centrum szkoleniowego Lasów Państwowych. Nadleśniczy wskazał również, że w przypadku wyrażenia przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zgody na nabycie ww. nieruchomości, w umowie przedwstępnej proponuje się zapisanie warunku doprowadzenia do zmiany konturu użytków ewidencyjnych.

(akta kontroli str. 2717-2718)

W protokole ze spotkania Zespołu ds. zakupu z 4 października 2023 r., w którym udział wzięło 12 osób (w tym m.in. wyłączona wcześniej z prac ww. Zespołu Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień), wskazano m.in., że: (...) *Nadleśniczy wspominał o konieczności ustalenia dalszych kroków związanych z zakupem Zespołu pałacowo-parkowego odnośnie źródła finansowania zakupu i form zarządu nad nabytą nieruchomością, ustalonego terminu zawarcia umowy przedwstępnej na 6 października 2023 r., Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień wskazała m.in, że wniosek o zakup nieruchomości gruntowych w oparciu o art. 37 ustawy o lasach musi być kompletny i zawierać wszystkie informacje niezbędne do wydania takiej zgody przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wskazała również na potencjalne możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury w kierunku utworzenia ośrodka szkoleniowo-edukacyjnego o zasięgu krajowym, co pozwoli na szkolenie w nim przyszłych kadr leśnych, co w dalszej perspektywie umożliwi uniezależnienie się i zwiększenie konkurencyjności w stosunku do Zakładów Usług Leśnych, oraz wezwała zarówno Nadleśnictwo, jak i RDLP, do jak najszybszego zakończenia procedury związanej z uzupełnieniem zaopiniowaniem przedmiotowego wniosku (...).*

(akta kontroli str. 2722-2723)

W notatce służbowej z 5 października 2023 r. sporządzonej przez Specjalistę ds. stanu posiadania w Nadleśnictwie wskazano w szczególności że w okresie od maja do września 2023 r. przeprowadzono kilka wizji terenowych na obszarze Zespołu pałacowo-parkowego, które wykazały m.in., że: a/ łączna powierzchnia wszystkich nieruchomości (działek ewidencyjnych) wynosi 33,7292 ha, z tego ewidencyjny użytek – zadrzewienia i zakrzewienia obejmuje 5,1364 ha (15,2%),

⁶⁵ Nadleśnictwo 19 września 2023 r. otrzymało e-maila z sekretariatu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych informującego o wyznaczonym przez Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień terminie posiedzenia Zespołu ds. zakupu na 25 września 2023 r., które to spotkanie według informacji przekazanej 21 września 2023 r. do Nadleśnictwa zostało odwołane na prośbę ww. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

b/ stwierdzono bardzo dużą liczbę obiektów budowlanych, których stan techniczny wymagał remontów, również teren parku i ogrodu wymagał nakładów.

(akta kontroli str. 2724-2727)

Nadleśnictwo 5 października 2023 r. zwróciło się do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych za pośrednictwem RDLP o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości Zespołu pałacowo-parkowego wskazując m.in.: 1/ podstawę prawną możliwości nabycia, tj. art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy o lasach – jego bezpośrednią przyległość do gruntów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych (pkt 3 wniosku); 2/ źródło finansowania nabycia – środki własne nadleśnictwa (kapitał obrotowy), przy czym nabycie w taki sposób nie naruszyłoby zachowania płynności finansowej jednostki (pkt 9 wniosku); 3/ na zlecenie Nadleśnictwa został przygotowany operat majątkowy określający szacunkową wartość w kwocie 20 960 000 zł – względem operatu Nadleśnictwa nie procedowano negocjacji cenowej; operat majątkowy sporządziła również strona sprzedająca określająca wartość szacunkową na kwotę 40 832 000 zł; operaty te nie zostały poddane ocenie prawidłowości ich opracowania; Rada Powiatu Tarnogórskiego zastosowała możliwość uwzględnienia bonifikaty na poziomie 70% względem operatu przygotowanego na zlecenie Starostwa (pkt 10 wniosku); 4/ szczególnej uwagi wymaga lokalizacja na gruncie licznych obiektów budowlanych (39 obiektów, w których występuje ok 25 mieszkań lokatorskich z czynnymi najemcami) – wszystkie budynki występujące w Zespole pałacowo-parkowym stanowią jego integralną część (w pkt 12 wniosku); 5/ Nadleśnictwo jest zainteresowane zakupem Zespołu pałacowo-parkowego jako całościowego kompleksu, aczkolwiek umożliwiając realizację ram prawnych (art. 37 ustawy o lasach) należy doprowadzić do: a/ zmian zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie przeznaczenia na potrzeby gospodarki leśnej, b/ uregulowania użytków ewidencyjnych odpowiadającym potrzebom gospodarki leśnej (w pkt. 13 wniosku);

Nadleśnictwo 26 września 2023 r. wystąpiło do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie z prośbą o umożliwienie włączenia do prac Zespołu ds. nabycia eksperta w zakresie weryfikacji poprawności wykonania ww. operatów szacunkowych⁶⁶.

Wniosek o zgodę na zakup został przekazany (za pośrednictwem Dyrektora RDLP) 5 października 2023 r. W ww. piśmie RDLP wskazała, że po przeanalizowaniu obecnej sytuacji finansowej Nadleśnictwa akceptuje i wyraża zgodę na realizację inwestycji ze środków własnych w przypadku uzyskania zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych za kwotę nie wyższą od wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

(akta kontroli str. 2704, 2719, 2732-2737, 2738-2794, 2795-2801, 2808)

W odniesieniu do przeprowadzonych negocjacji ceny zakupu Zespołu pałacowo-parkowego, Nadleśniczy zeznał: *Spotkanie miało miejsce Starostwie uczestniczyli w nim osobiście m.in. członkowie Zespołu, Starosta, Nadleśniczy, Zastępca Nadleśniczego, Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień (...), Pani Księgowa Nadleśnictwa, Sekretarza Nadleśnictwa, (...). Negocjacje prowadziła Pani Starosta i w tym zakresie wypowiadała się Zespół, mowa była o dwóch operatach i ich rozbieżności. Pani (...) Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień brała czynny udział w tych negocjacjach. Ostatecznie kwotę 12 mln zł za Zespół Pałacowo*

⁶⁶ Do daty sporządzenia wniosku do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, tj. do 5 października 2023 r. nie uzyskano odpowiedzi z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie, a operaty nie zostały poddane ocenie w zakresie prawidłowości ich wykonania. Zgoda na włączenie do prac Zespołu ds. zakupu pracownika ww. jednostki mającego uprawnienia biegłego rzeczoznawcy majątkowego wyrażona została przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie 11 października 2023 r. (tj. w dniu zawarcia przedwstępnej umowy zakupu Zespołu pałacowo-parkowego).

-Parkowy, ustaliła ze Starostą Pani (...), Starosta się na tą cenę zgodziła. To nie Nadleśniczy decydował o cenie zakupu, tym bardziej, że taka jak mówiono na spotkaniach Zespołu ds. zakupu, Nadleśnictwo nie dysponowało środkami na ten cel. Zapewnienia, że takie środki są, otrzymywaliśmy wyłącznie ustnie od Pani (...) Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych i że tym mamy się nie martwić. Nie miałem wpływu na ustalenie dotyczące od jakiego operatu będzie ustalana wysokość bonifikaty od wartości nieruchomości wskazanej w operacie szacunkowym sporządzonym przez Starostwo (40 632 000 zł), tj. wyższej od wartości nieruchomości wskazanej w operacie szacunkowym sporządzonym przez Nadleśnictwo (20 960 000 zł). Te operaty były znane wszystkim uczestnikom tego spotkania. Nie miałem, żadnego wpływu na te ustalenia, czynione były one przez GDLP ze Starostą.

(akta kontroli str. 3318-3320)

Nadleśniczy w odniesieniu do tego, dlaczego nie poddał ocenie prawidłowości sporządzenia operatów szacunkowych zeznał: Sygnalizowaliśmy na pracach Zespołu, że operaty różnią się zasadniczo, ale presja czasu jaka była wywierana na Nadleśnictwo przy zakupie sprawiła, że nie było na to zgody, aby operaty te poddać weryfikacji, ponieważ mogłoby to opóźnić zakup. Później otrzymałem zgodę, aby pracownik Lasów Państwowych ekspert ocenił te operaty, ale nie doszło to do skutku. (...) wszyscy uczestnicy spotkań i Zespół wiedzieli, wszyscy wiedzieli, że są dwa opracowane operaty szacunkowe znacznie różniące się m.in. cenowo, w tym także Pani Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień.

(akta kontroli str. 3318-3320)

Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień 6 października 2023 r. działając na podstawie art. 37 ust. 1 o lasach, wyraziła zgodę na odpłatne nabycie Zespołu pałacowo-parkowego ze środków własnych Nadleśnictwa od Powiatu w Tarnowskich Górach na własność Skarbu Państwa. W ww. piśmie wskazano, warunki jakie należy spełnić przed nabyciem nieruchomości⁶⁷.

Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień⁶⁸ zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem Nr 47 z 20 lipca 2022 r. upoważniona była do podpisywania w imieniu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wszelkiej dokumentacji związanej z rozpatrywaniem wniosków w sprawie nabywania lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia lub innych gruntów lub nieruchomości, kierowanych na podstawie przepisów art. 37 i 37a ustawy z o lasach.

(akta kontroli str. 2802-2803, 2821)

Była Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień) wyjaśniła m.in.: (...) *na podstawie upoważnienia udzielonego mi przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – Pełnomocnictwo Nr 47 (...) zostałam upoważniona do podpisywania w imieniu Dyrektora Generalnego Lasów*

⁶⁷ Obejmowały one: 1/ doprowadzenie do zgodności zapisów w ewidencji gruntów i budynków ze stanem faktycznym na gruncie, tj. przywrócenia w części konturu użytku gruntowego las; 2/ zapewnienie, że nieruchomość zabudowana będzie wolna od obciążeń, a jej granice będą niekwestionowane; 3/ zapewnienie że cena nabycia nie przekroczy wartości ustalonej w operacie szacunkowym z uwzględnieniem udzielonej przez Radę Powiatu w Tarnowskich Górach bonifikaty; 4/ uzyskanie od Starostwa wykazu wszystkich składników majątkowych objętych wnioskiem wraz z ich wartością bieżącą; 5/ wpracowanie koncepcji zarządzania wnioskowaną do nabycia nieruchomości w kontekście sporządzonej analizy ekonomicznej Wskazano również, że do rozważenia pozostawia się możliwość zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego w celu umożliwienia wypełnienia ww. warunków.

⁶⁸ Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień stanowisko objęła 27 grudnia 2022 r., a wcześniej (tj. w okresie od 6 września 2021 r. do 26 grudnia 2022 r.) była Naczelnikiem Wydziału w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Państwowych wszelkiej dokumentacji związanej z rozpatrywaniem wniosków w sprawie nabywania lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia lub innych gruntów lub nieruchomości, kierowanych na podstawie przepisu art. 37 i art. 37a ustawy o lasach. Zgoda jest wyrażana w formie pisma i jest wymagana do przystąpienia do czynności prawnej jaką jest zawarcie umowy sprzedaży – nabycia nieruchomości, do której uprawniony zgodnie z ustawą o lasach jest nadleśniczy (...)

Pismo z 6 października 2023 r. stanowiło wstępny etap w procedurze uzyskania właściwej zgody, która została wyrażona (...) 12 grudnia 2023 r. (...) Zgoda na nabycie sama w sobie nie jest czynnością prawną wywołującą skutek prawny i nie przenosi własności nieruchomości. Według mojej wiedzy i pamięci do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych wpłynął wniosek o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości o pow. około 33 ha gruntów wraz z zabudowaniami technikum leśnego, stanowiącej zwarty kompleks leśny i wypełniający enklawę wśród gruntów leśnych własności Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. (...) W spotkaniu, które odbyło się 18 września 2023 r. uczestniczyłam jako obserwator na prośbę Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek i kierownictwa RDLP, za wiedzą, zgodą i na polecenie oddelegowana zostałam przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wraz z innymi pracownikami biura Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. (...) Ze strony Lasów Państwowych rozmowy prowadził Zespół pod przewodnictwem Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek w obecności przedstawicieli kadry kierowniczej RDLP, a z mojej strony nie padły żadne deklaracje, które nie były ustaleniami Zespołu. (...) Nie mam dostępu do treści protokołu z 18 września 2023 r., ani sprawozdania z pracy zespołu z 19 września 2023 r. Nie akceptowałam i nie autoryzowałam swoim podpisem treści przywołanego protokołu i sprawozdania. (...) Pamiętam, że na spotkaniu 18 września ustalano wysokość bonifikaty ze Starostą i ustalenia Zespołu w kwestii przyjęcia bonifikaty na poziomie 70% (...).

(akta kontroli str. 3293-3295, 3312-3317)

Przedwstępna umowa sprzedaży Zespołu pałacowo-parkowego została zawarta 11 października 2023 r. w formie aktu notarialnego (przedstawicielami stron umowy byli Starosta i Zastępca Starosty jako reprezentanci Powiatu Tarnogórskiego oraz Zastępca Nadleśniczego jako reprezentant jednostki kontrolowanej⁶⁹). Przedmiotem umowy była sprzedaż czterech działek (o numerach: 17, 19, 20, 22) o łącznej powierzchni 32,7713 ha, dwóch budynków oświaty i kultury oraz budynków sportowych oddanych w użyczenie, 11 budynków mieszkalnych oddanych w najem, 26 budynków niemieszkalnych oraz jednego budynku transportu i łączności. Starostwo do zawarcia umowy przedłożyło m.in.: operat szacunkowy z 30 kwietnia 2023 r. wykaz mieszkańców (27) wraz z numerami umów najmu lokali mieszkalnych. Nadleśnictwo Brynek do zawarcia umowy przedłożyło m.in. zgodę Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień na odpłatne nabycie ze środków własnych przedmiotowej nieruchomości po spełnieniu określonych w niej warunków.

Starostwo zobowiązało się sprzedać za cenę 12 189 600 zł ww. nieruchomość po spełnieniu następujących pięciu warunków: a/ doprowadzeniu do zgodności zapisów w ewidencji gruntów i budynków ze stanem faktycznym na gruncie, tj. przywrócenia w części konturu użytku gruntowego Las (Ls), b/ zapewnienia, że przedmiotowa nieruchomość będzie wolna od obciążeń, a jej granice będą niekwestionowane, c/ cena nabycia nie przekroczy wartości ustalonej w operacie szacunkowym z uwzględnieniem udzielonej przez Radę Powiatu w Tarnowskich Górach bonifikaty, d/ uzyskania od Starostwa wykazu wszystkich składników

⁶⁹ Działający na podstawie udzielonego przez Nadleśniczego pełnomocnictwa z 6 października 2023 r. (Rep. A Nr 5947/2023).

majątkowych objętych wnioskiem wraz z ich wartością bieżącą; e/wypracowania koncepcji zarządzania wnioskowaną do nabycia nieruchomości w kontekście sporządzanej analizy ekonomicznej.

Ponadto strony ww. umowy przedwstępnej zobowiązały się do m.in. do zawarcia umowy przyrzeczonej w terminie do 29 lutego 2024 r., a Nadleśnictwo zobowiązało się do wykonania warunku dotyczącego sporządzenia analizy ekonomicznej do 31 grudnia 2023 r. oraz do przedłożenia do umowy przyrzeczonej bezwarunkowej zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na nabycie przedmiotu umowy.

(akta kontroli str. 2809-2819)

Nadleśnictwo 22 listopada 2023 r. zleciło sporządzenie opracowania w sprawie oceny stanu technicznego wraz z zakresem niezbędnych prac remontowych obiektów budowlanych wchodzących w skład Zespołu pałacowo-parkowego z terminem realizacji do 11 grudnia 2023 r.⁷⁰, a 23 listopada 2023 r. przesłało do Prokuratury Generalnej RP – z uwagi na wartość umowy zobowiązującej do poniesienia kosztów w kwocie 12 189 000 zł – o wydanie opinii prawnej dotyczącej rozstrzygnięcia możliwości zakupu przez Nadleśnictwo nieruchomości w odniesieniu do art. 37 ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 2883-2887, 2888-2899, 2900-2903, 2906-2918)

Kolejne spotkania Zespołu ds. nabycia odbywały się online odpowiednio: 17 i 27 października 2023 r. oraz 12 i 28 grudnia 2023 r. W okresie tym poszerzano skład Zespołu ds. nabycia i prowadzono uzgodnienia ze Starostwem. W protokole Zespołu ds. nabycia z 12 grudnia 2023 r. wskazano m.in., że *w opinii Nadleśniczego, (...) na tym etapie nie ma potrzeby zlecenia wykonania analizy ekonomicznej całego przedsięwzięcia. Stwierdził, że gdyby miał wiedzę o tak dużej skali nakładów, nie podjąłby decyzji o złożeniu wniosku o wyrażenie zgody przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na zakup przedmiotowej nieruchomości (...).*

W tym samym dniu Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w piśmie skierowanym do Dyrektora RDLP, przekazany do wiadomości Nadleśnictwu, wskazał m.in., że w nawiązaniu do ustaleń Zespołu ds. nabycia z 12 grudnia 2023 r. stwierdza, że warunki nałożone na Nadleśnictwo zawarte w zgodzie z 6 października 2023 r. wydanej na podstawie art. 37 ust 1 o lasach na nabycie Zespołu pałacowo-parkowego zostały wypełnione. Wobec powyższego, nawiązując do treści przedwstępnej umowy sprzedaży zawartej 11 października 2023 r., wyraża zgodę na odpłatne nabycie ze środków własnych Nadleśnictwa Zespołu pałacowo-parkowego.

(akta kontroli str. 2822-2882, 3285, 2904-2905, 2919-2924, 2925-2928, 2931-2967, 2983)

Na dzień wydania ww. zgody przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nie doszło do wypełnienia przez Nadleśnictwo warunku dotyczącego wypracowania koncepcji zarządzania wnioskowaną do nabycia nieruchomości w kontekście sporządzonej analizy, o którym mowa w pkt 5 zgody z 6 października 2023 r., o czym w Nadleśnictwo poinformowało 18 grudnia 2023 r. Dyrektor RDLP i Dyrektor Generalnego Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 2975, 2982)

Ówczesny Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w sprawie wydania polecenia Nadleśniczemu zakupu Zespołu pałacowo-parkowego zeznał: *W obiekcie tym mieści się technikum leśne. Szkoła stanowi majątek Starostwa Powiatowego, które*

⁷⁰ Zamówienie Nr ZG.2201.4.2022.PK na kwotę 17 500 zł. W sporządzonym 12 grudnia 2023 r. na zlecenie Nadleśnictwa opracowaniu dotyczącym określenia kosztów robót remontowych i konserwacyjnych obiektów budowlanych wchodzących w skład Zespołu pałacowo-parkowego wskazano m.in., że szacunkowy koszt ww. robót wynosi 24 400 tys. zł, oraz dodatkowe koszty nie ujęte w ww. opracowaniu, dotyczą m.in. termomodernizacji obiektów, zmiany sposobu ogrzewania, rewitalizacji parku.

nie dysponuje środkami pieniężnymi do odpowiedniego utrzymania obiektu. Planowano utworzenie krajowego ośrodka szkoleniowego do pracy na harwesterach i innych maszynach leśnych, a także centrum ekologicznego. Wynikało to m.in. z tego, że istniały trudności w powierzaniu usług zakładom usług leśnych. Starostwo nie prowadziło remontu tego obiektu. Do obiektu przylegają grunty leśne – ponad 30 ha (w wyniku przeklasyfikowania), a także inne obiekty, w tym m.in. strzelnica, boisko, ogród botaniczny, boisko sportowe. Miało to także na celu dywersyfikację przychodów Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w perspektywie długoterminowej, poprzez m.in. funkcje hotelowe, turystyczne. Ten obiekt otaczają grunty leśne – jest to swego rodzaju enklawa wśród gruntów leśnych. Nie wydawałem polecenia zakupu, ale wiedziałem, że takie rozmowy są prowadzone. Prowadzone były rozmowy, które w moim imieniu realizowała Pani Dyrektor (...), która miała moje pełnomocnictwo i rozmawiała zarówno z Nadleśnictwem Brynek, jak i RDLP. Nie wiem, co się takiego wydarzyło, że Nadleśniczy nie miał woli kontynuowania tego tematu. Ten brak woli pojawił się, kiedy jeszcze byłem Dyrektorem Generalnym, te informacje przekazała mi Pani Dyrektor (...) zakup, była to m.in. moja inicjatywa wpisana w szeroko pojętą dywersyfikację przychodów Lasów Państwowych. Starostwo z pewnością byłoby zadowolone, gdyby przeniesiono własność nieruchomości na Lasy Państwowe.

W sprawie wydania zgody ostatecznej 12 grudnia 2023 r. pomimo braku spełnienia wszystkich przesłanek, ówczesny Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zeznał: Pełną wiedzę w tym zakresie ma Dyrektor (...), która bezpośrednio brała udział w tych rozmowach, także w Starostwie. Nadleśnictwo Brynek nie było zainteresowane zakupem tej nieruchomości i podejmowało działania, które nie sprzyjały zakupowi tej nieruchomości. Nadleśnictwo m.in. kwestionowało nowy podział przestrzenny, czy też kwestionowało koncepcję remontów, zbyt szybko procedowaną klasyfikację gruntów – parku. Uważali, że przy zakresie remontów zakup jest nieopłacalny.

(akta kontroli str. 6952-6954)

Nadleśniczy 14 grudnia 2023 r. w piśmie do Starosty wskazał, że w związku z wnioskiem skierowanym do Prokuratury Generalnej RP o opinię prawną dotyczącą zakupu Zespołu pałacowo-parkowego zwraca się z prośbą o niepodjęcie żadnych działań przez Starostwo mogących generować wydatkowanie środków finansowych. W odpowiedzi na ww. pismo 15 grudnia 2023 r. Nadleśnictwo otrzymało tzw. list adwokacki, w którym wskazano, że umowa przedwstępna nie zawierała warunku w postaci uzyskania opinii jakiegokolwiek podmiotu oraz ustanowienia szczególnych form zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa. W ww. piśmie wskazano również, że zobowiązanie zostało już zaciągnięte, a zatem żądanie opinii Prokuratury Generalnej RP jest w chwili obecnej bezprzedmiotowe, a uchylenie się od zawarcia umowy spowoduje konieczność obciążenia Nadleśnictwa odpowiedzialnością za wszystkie negatywne następstwa wynikłe z odmowy zawarcia umowy przyrzeczonej, które wielokrotnie przekroczą ustaloną cenę sprzedaży. Kolejne pismo Starostwa kierowane do Nadleśnictwa w sprawie ustalenia terminu zawarcia umowy przyrzeczonej przekazano 21 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 2968, 2969-2970, 2970-2973, 2976-2977)

Uczestnicy posiedzenia Zespołu ds. nabycia, które odbyło się 28 grudnia 2023 r. wyrazili swoje zastrzeżenia co do ewentualnego nabycia Zespołu pałacowo-parkowego⁷¹. W ww. protokole wskazano, że zwołanie kolejnego posiedzenia

⁷¹ W protokole ze spotkania Zespołu ds. nabycia odnotowano m.in. że: 1/ Nadleśniczy wskazał na sytuację próbnego nacisku ze strony Starostwa, brak możliwości kupna Zespołu pałacowo-parkowego ze względu na brak koncepcji jego dalszego zagospodarowania i związanej z tym analizy ekonomicznej; wskazał również, że (...) praktycznie wszystkie obiekty na terenie Zespołu pałacowo-parkowego są wykorzystane – stanowią one pomieszczenia szkolne lub mieszkania lokatorskie; 2/ Naczelnik Wydziału Organizacji i Edukacji RDLP wskazał, że nie widzi możliwości adaptacji istniejących pomieszczeń na cele ośrodka szkoleniowego, wspominając o istniejącym już

zaplanowano po otrzymaniu opinii Prokuratury Generalnej RP. Protokół z 28 grudnia 2023 r. został zatwierdzony i podpisany przez Nadleśniczego 9 lutego 2024 r.

Kolejna korespondencja ze Starostwem w sprawie Zespołu pałacowo-parkowego prowadzona była 28 grudnia 2023 r. oraz 5, 8 i 9 lutego 2024 r. W piśmie z 8 lutego 2024 r. Starostwo ponownie poinformowało, że warunki zawarcia umowy określone dla Starostwa w przedwstępnej umowie zostały spełnione.

(akta kontroli str. 2983-2989, 2990-2995, 3005, 3010, 3028-3030, 3013-3015, 3016-3027)

Opracowanie dotyczące ekonomiczno-finansowych skutków ewentualnego nabycia nieruchomości stanowiących Zespół pałacowo-parkowy sporządzone zostało 13 lutego 2024 r.⁷²

(akta kontroli str. 3031-3050, 3042)

Nadleśniczy w piśmie z 13 lutego 2024 r. skierowanym do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zwrócił się z wnioskiem o ponowną analizę wydanej uprzednio zgody na zakup Zespołu pałacowo-parkowego. W ww. piśmie wskazano m.in., że w ocenie Nadleśnictwa nabywanie nieruchomości w żaden sposób nie mieści się w przytoczonej ustawowej definicji gospodarki leśnej, a tym samym uzasadnione są obawy, że sfinalizowanie nabycia Zespołu pałacowo-parkowego naruszy w sposób rażący interes Skarbu Państwa oraz przepisy ustawy o lasach. Ponadto wskazał, że Zespół ds. nabycia nie rekomendował Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych celowości zakupu. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w odpowiedzi z 28 lutego 2024 r. wskazał, że (...) *zgoda Dyrektora Generalnego na nabycie lasu, gruntu do zalesienia lub innej nieruchomości, o której mowa w art. 37 ust. 1 ustawy o Lasach nie zobowiązuje Nadleśniczego do nabycia nieruchomości (...) ostateczne nabycie przedmiotowej nieruchomości może zostać uznane za działanie niecelowe i niegospodarne z punktu widzenia interesu Lasów Państwowych.*

(akta kontroli str. 3051-3054, 3073)

W piśmie z 27 lutego 2024 r. Starostwo przesłało do Nadleśnictwa projekt aktu notarialnego wyznaczając na 29 lutego 2024 r. termin zawarcia umowy. W odpowiedzi (z 29 lutego 2024 r.) Nadleśnictwo poinformowało, że umowa przenosząca własność nieruchomości nie zostanie zawarta (...) *Zawarcie umowy skutkującej nabyciem przedmiotowych nieruchomości z uwagi na zachodzące wątpliwości w kontekście ochrony interesów Skarbu Państwa, o których mowa w art. 37 ustawy o lasach nie znajduje uzasadnienia.*

w zasobach Lasów Państwowych trudnym do zbilansowania finansowego remontowanego ośrodka w Jaszowcu; stwierdził, że nie widzi w zakupie ww. Zespołu interesu Skarbu Państwa; 3/ Naczelnik Wydziału Analiz i Planowania RDLP wskazał, że błędne rozumowanie polegające na szukaniu przydatności tego obiektu dla gospodarki leśnej, podczas gdy jest to faktycznie siedziba szkoły i lokalizacja dla mieszkań lokatorskich; 4/ Zastępca Nadleśniczego wskazał, że nie widzi możliwości prowadzenia gospodarki leśnej w obiekcie objętym ochroną konserwatorską; 5/ Główna Księgowa wskazała, że nie rekomenduje decyzji o zakupie Zespołu pałacowo-parkowego – Nadleśnictwo nie ma wypracowanej koncepcji zagospodarowania obiektu pod kątem gospodarki leśnej; 6/ Naczelnik Wydziału Gospodarowania Mieniem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych wskazał, że dyskusja nad sensem zakupu przedmiotowej nieruchomości powinna być odbyć się przed wysłaniem wniosku o wyrażenie zgody na zakup nieruchomości.

⁷² We wnioskach wynikających z ww. opracowania wskazano m.in.: na następujące okoliczności: 1/ konieczność utrzymania funkcjonowania Zespołu Szkół na terenie Zespołu pałacowo-parkowego w praktyce uniemożliwia uruchomienie ośrodka szkoleniowego LP (...), 2/ udostępnienie nieruchomości nie będzie służyć gospodarce leśnej (...), 3/ przyniesie stratę roczną w wysokości 2 887,32 tys. zł wskutek której Nadleśnictwo utraci płynność finansową w krótkim czasie (...); 4/ zakup nieruchomości nie wpisuje się w zasady i cele inwestowania, zgodnie z zapisami wytycznych do planów sporządzania planów finansowo-gospodarczych inwestycje mają służyć potrzebom gospodarki lub poprawiać funkcjonowanie jednostki (...) 5/ inwestycja jest niecelowa, negatywnie wpłynie na kondycję finansową Nadleśnictwa, a pośrednio też całej RDLP, negatywnie również wpłynie na funkcjonowanie Nadleśnictwa.

Ww. informacja dotycząca odstąpienia od zawarcia umowy przyrzeczonej przez Nadleśnictwo przekazana została do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych 3 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 3059-3072, 3074-3078)

Nadleśnictwo 12 marca 2024 r. otrzymało opinię Urzędu Prokuratury Generalnej RP w sprawie możliwości nabycia Zespołu pałacowo-parkowego. W opinii tej wskazano m.in., że (...) *gospodarowanie nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki nie powinno prowadzić do naruszenia interesów Skarbu Państwa, w tym także interesów ekonomicznych. (...) Jak wynika bowiem z przepisu art. 37 ustawy o lasach, obie przesłanki tzn. uzasadnienie potrzeby gospodarki leśnej oraz nienaruszenie interesu Skarbu Państwa muszą wystąpić łącznie.*

(akta kontroli str. 3079-3112, 3146)

Nadleśnictwo według stanu na 17 czerwca 2024 r. w związku z działaniami podejmowanymi w celu zakupu Zespołu pałacowo-parkowego poniosło wydatki w kwocie łącznie: 47 003,18 zł, które nie były uzasadnione, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Nadleśniczy wyjaśnił, że zakup Zespołu Pałacowo-Parkowego nie został sfinalizowany, a Nadleśnictwo poniosło koszty w związku z ww. planowanym zakupem w kwocie 45 436,26 zł. Na ww. koszty składały się: opracowanie oceny stanu technicznego (21 525 zł), operat szacunkowy (12 000 zł), akt notarialny (10 189,26 zł), opracowanie kosztu robót remontowych i konserwacyjnych (1 722 zł). W piśmie z 17 czerwca 2024 r. Nadleśniczy wskazał, że dodatkowe koszty związane z ww. planowanym zakupem (m.in. koszt delegacji i dodatkowych usług) wyniósł 783,46 zł.

(akta kontroli str. 2524-2525, 3113-3145)

Nadleśnictwo 6 maja 2024 r. otrzymało od kancelarii adwokackiej reprezentującej Starostwo pozew o zawarcie umowy przyrzeczonej z żądaniem ewentualnym⁷³, złożony do Sądu Okręgowego w Gliwicach. W ww. pozwie wniesiono m.in.: 1/ o nakazanie Nadleśnictwu zawarcia umowy przyrzeczonej i nabycia za cenę 12 189 600 zł Zespołu pałacowo-parkowego lub ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia tego roszczenia 2/ zasądzenie od Nadleśnictwa na rzecz Starostwa kwoty 14 243 622, 40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od Nadleśnictwa wszystkich kosztów procesu.

(akta kontroli str. 3148-3261)

Nadleśnictwo 4 czerwca 2024 r. zwróciło się Prokuratury Generalnej RP o opinię w sprawie ww. pozwu oraz przekazało 16 czerwca 2024 r. pismo, w którym m.in. wskazano, że 11 czerwca 2024 r. do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego w Katowicach został złożony wniosek o wszczęcie postępowania w przedmiocie stwierdzenia z urzędu nieważności decyzji Starosty z 14 grudnia 2023 r.⁷⁴, co skutkuje koniecznością wniesienia, w odpowiedzi na pozew, wniosku o zawieszenie postępowania cywilnego do czasu zakończenia postępowania administracyjnego. W ww. wniosku z 11 czerwca 2024 r. o wszczęcie z urzędu postępowania w trybie art. 156 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷⁵ względem ww. decyzji dotyczącej zmiany użytków gruntowych na kategorię leśną jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa wskazano, że w efekcie wydanej decyzji nie doszło do zmiany klasyfikacji gleboznawczej, a do zmiany rodzaju użytków, teren nieruchomości obejmuje 32 ha

⁷³ Z 29 kwietnia 2024 r.

⁷⁴ Sygn. Akt. GP.K.6622.18.2023.

⁷⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

obszar Zespołu pałacowo-parkowego objętego ścisłym nadzorem konserwatorskim, zmiana wydaje się być zmianą sztuczną, której celem miało być stworzenie formalnych podstaw od zbycia nieruchomości na rzecz Lasów Państwowych, a stan faktyczny na gruncie nie pozwala zakwalifikować tego obszaru do kategorii lasu i w praktyce uniemożliwia prowadzenie na tym terenie gospodarki leśnej.

(akta kontroli str. 3146-3147, 3265-3266, 3267-3268, 3273-3280)

Nadleśniczy w sprawie okoliczności rezygnacji z zakupu ww. Zespołu Pałacowo-Parkowego zeznał: *Nie zakończono prac związanych ze sporządzeniem opracowania koncepcji zakupu i analizy ekonomicznej, która potwierdzałaby potrzebę zakupu nieruchomości. Wiedziałem też, że następują zmiany w kierownictwie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i miałem nadzieję, że odstąpią od nacisku na zakup tej nieruchomości. Zdawałem sobie sprawę, że konsekwencje nieprzystąpienia do zakupu będą niższe aniżeli sam zakup tzn. w mojej ocenie zakup poza kosztami samego zakupu, wiązał się z kosztami doprowadzenia do możliwości korzystania z tego obiektu i jego utrzymania. Nie było też żadnego pomysłu na sposób wykorzystania tej nieruchomości, zakup był sprzeczny z art. 37 ustawy o lasach i nie był przydatny dla gospodarki leśnej.*

(akta kontroli str. 3318-3320)

Specjalista ds. stanu posiadania w Nadleśnictwie, a równocześnie członek Zespołu ds. nabycia zeznał: *My jako Nadleśnictwo nie chcieliśmy tego kupić, nie robiliśmy rozeznania zakupu tej nieruchomości (...). Nie było nam to potrzebne na cele gospodarki leśnej Nadleśnictwa. Nie było wcześniej pomysłu, aby ww. nieruchomość kupić. Inicjatorem tego zakupu była Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, w tamtym czasie (...) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych oraz (...) Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. W trakcie trwania czynności związanych z zakupem było można odczuć presję związaną z zakupem tej nieruchomości ze strony Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych polegającą m.in. na tym, aby jak najszybciej dopełnić formalności i dokonać zakupu tej nieruchomości. (...) Zastępca Dyrektora Generalnego była początkowo w Zespole ds. zakupu, ale później казаła się wykreślić ze względu na swoje stanowisko w Dyrekcji. Nie mniej jednak dalej brała udział i nic bez jej wiedzy nie mogło zostać robione przy tym zakupie, brała czynny udział. Ze strony Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych do pracy w zespole oddelegowany był radca prawny (...) z kancelarii Aventurem. (...) Wiedziałem, że na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego są lokale mieszkalne zajmowane przez najemców, a jak ta kwestia miała zostać rozwiązana nie było na to pomysłu. Nie możliwe byłoby wyrzucenie tych najemców i z ich mieszkań. Od samego początku nam to ciążyło. Już na pierwszych spotkaniach w starostwie pod koniec października 2022 r. w sprawie ewentualnego zakupu Zespołu Pałacowo-Parkowego były rozmowy dot. tych mieszkań. Wówczas na tym spotkaniu Starosta była na stanowisku, że możemy zrobić z tymi ludźmi, którzy wynajmują co chcemy, ale jest to oczywiście niedopuszczalne, bo ludzi należy szanować. Z upływem czasu jak pojawiały się inne dokumenty sporządzane z inicjatywy Nadleśnictwa, ekspertyza, stan techniczny, opinia Prokuratury oraz po zamianie na stanowisku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych i nowych opiniach, pojawiły się wątpliwości co do zakupu Zespołu. Nadleśnictwo starało się jak najlepiej dokonać analizy merytorycznej do tego zakupu, bo mieliśmy obawy co do tego zasadności, pomimo presji czasu jakie wywierała Dyrekcja Generalna. Nadleśnictwo nie chciało dokonać szybkiego zakupu bez dokładnego rozeznania i przygotowania analizy ekonomicznej. W konsekwencji stwierdzono, że zakup nie był racjonalny, nie był potrzeby Nadleśnictwu i mógł naruszać interes Skarbu Państwa. W pracach Zespołu nowi członkowie wnosili szereg wątpliwości co do celowości tego zakupu przez Nadleśnictwo. Nie wiem też, dlaczego Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych nie chciała kupić tej nieruchomości, była*

taka propozycja zaraz na pierwszym spotkaniu w sprawie zakupu, ale została odrzucona przez (...) Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Rozmowy i ustalenia w sprawie Zakupu na spotkaniach Zespołu roboczego prowadzone były głównie pomiędzy Panią Starostą, a (...) Zastępcą Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 3281-3284)

Zakup nieruchomości Zespołu pałacowo-parkowego nie był ujęty w planie finansowo-gospodarczym na 2023 r. Nadleśnictwo nie posiadało dokumentu potwierdzającego zabezpieczenie środków finansowych na ww. zakup. Stan środków finansowych Nadleśnictwa na 30 września 2023 r. wynosił 8 850 185,18 zł (w tym do dyspozycji Nadleśnictwa pozostawało 8 378 152,49 zł).

(akta kontroli str. 3269-3272)

Główna księgowa Nadleśnictwa wyjaśniła: (...) łączny stan środków finansowych na rachunkach Nadleśnictwa na dzień zawarcia aktu notarialnego, tj. 11 października 2023 r. wynosił 8 440 313,27 zł, a na 27 grudnia 2023 r. (planowany termin podpisania umowy) – 7 574 173,38 zł. (...) Nadleśnictwo nie wnioskowało o dodatkowe środki na ten cel, oraz Nadleśnictwo nie posiada dokumentu, z którego wynika, że środki na ten cel zostaną zabezpieczone. Podczas spotkań Zespołu roboczego (...) informowaliśmy, że Nadleśnictwo nie dysponuje własnymi środkami finansowymi, aby sfinansować ewentualny zakup (...).

(akta kontroli str. 3296-3311)

W trakcie kontroli NIK w Nadleśnictwie przeprowadzona została przez pracownika RDLP kontrola, którą objęto całość postępowania dotyczącego nabycia Zespołu pałacowo-parkowego. Protokół z tej kontroli został podpisany przez obie strony 20 września 2024 r. Treści ww. protokołu opisano prowadzoną korespondencję oraz przebieg zdarzeń uzupełnionych o zeznania świadków. W protokole nie zawarto zapisów dotyczących nieprawidłowości, ewentualnych ich skutków, jak też nie wskazano terminu sporządzenia wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 7734-7778)

1.3.2. Nadleśnictwo w 2023 r. dokonało zakupu samochodu Toyota Land Cruiser o wartości 265 680 zł brutto⁷⁶ w oparciu o ofertę przedłożoną przez Zakład Produkcyjno Usługowo Handlowy Lasów Państwowych w Olsztynie⁷⁷.

Odnosząc się do zasadności zakupu ww. samochodu Nadleśniczy wyjaśnił: *samochód, którym dysponowało Nadleśnictwo, stosownie do poleceń Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych miał zostać przekazany na Ukrainę, z tego powodu zaistniała konieczność zakupu nowego samochodu. Decyzją Dyrektora RDLP nie został on jednak przekazany na Ukrainę, a przekazany w drodze umowy użyczenia do OSP Wieszowa w 2023 r. Z uwagi na polecenia jednostki nadrzędnej co do przekazania samochodu Toyota Hilux na Ukrainę, informacja zawarta w uzasadnieniu wniosku dot. tego przekazania była przyczyną tego zakupu, a celem było zabezpieczenie Nadleśnictwa w nowy pojazd w momencie przekazania starego. (...) Nie było inicjatywą Nadleśnictwa przekazanie samochodu Toyota Hilux na Ukrainę ani do OSP Wieszowa. Samochód był wyeksploatowany, Nadleśnictwo nie posiada jednak żadnych dokumentów potwierdzających stan techniczny tego samochodu (...). Dzięki temu Nadleśnictwo miało możliwość pozbycia się starego samochodu i zakupienia nowego.*

(akta kontroli str. 925-995, 7729-7731)

⁷⁶ Faktura Nr FA 23/05/3433/01 z 29 maja 2023 r.

⁷⁷ Dalej: ZPUH LP.

Zgoda RDLP na zakup środka trwałego⁷⁸ obejmowała zakup samochodu Toyota Hilux o szacowanej wartości 148,6 tys. zł (netto). Pismem z 22 maja 2023 r. RDLP na wniosek Nadleśnictwa wyraziła zgodę na zwiększenie nakładów do 216 tys. zł (netto), na zakup samochodu służbowego (na potrzeby posterunku Straży Leśnej). W planie finansowo-gospodarczym jednostki kontrolowanej na 2023 r. ujęto zakup samochodu Toyota Hilux 2,8 wersja SR w kwocie 148 600 zł (netto) bez wprowadzenia zmiany modelu samochodu oraz zwiększenia zabezpieczonych środków. Ustalenia związane z zakupem ww. pojazdu, jak też zaniechaniem dokonania zmiany w planie finansowo-gospodarczym opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 922-995, 1602-1611, 7289-7296)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo złożyło wniosek o wyrażenie zgody na zakup środka trwałego Toyota Hilux, jednak z uwagi na brak dostępności tego modelu oraz możliwość zakupu droższego modelu Toyota Land Cruiser, zwróciłem się do Dyrektora RDLP o zwiększenie środków na zakup samochodu. Przyjąłem, że wniosek o zakup środka trwałego dotyczy zakupu samochodu, bez znaczenia jakiej marki i modelu, jednak spełniającego potrzeby posterunku Straży Leśnej. Z tego powodu nowy wniosek nie został sporządzony, jednak Nadleśnictwo zawnioskowało o zwiększenie środków na jego realizację.*

(akta kontroli str. 7729-7733)

1.3.3. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo zabezpieczyło w planach finansowo-gospodarczych środki w wysokości 208 017 zł na zakup sprzętu komputerowego i akcesoriów komputerowych⁷⁹ oraz kwotę 113 902 zł na zakup licencji komputerowych⁸⁰. W latach 2020-2022 Nadleśnictwo wydatkowało środki na zakup sprzętu komputerowego w kwotach wyższych niż zabezpieczone, przy czym przekroczenia te zostały pokryte z nadwyżek w innych grupach planów⁸¹ z wyjątkiem przekroczeń w 2020 r.

(akta kontroli str. 4406-4425, 4431-4439, 6000-6006, 6112-6115)

Nadleśniczy w odniesieniu do przekroczeń planu finansowo-gospodarczego w 2020 r. wyjaśnił: *Nadleśnictwo nie jest w stanie jednoznacznie stwierdzić kwoty przekroczenia zakupu sprzętu komputerowego w 2020 r. o wartość 10,7 tys. zł. (...) Nadleśnictwo nie jest w stanie precyzyjnie określić wartości zaplanowanych środków na zakup sprzętu komputerowego, akcesoriów, licencji i oprogramowania w 2020 r., w związku z czym nie ma możliwości określenia faktycznej wysokości przekroczenia planu finansowo-gospodarczego w tym zakresie.*

Dodał jednak, że *przekroczenie (...) wynikało z niedoszacowania kosztów na etapie tworzenia planu finansowo-gospodarczego oraz wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć na etapie tworzenia tego planu.*

(akta kontroli str. 7334-7344)

Analiza wydatków poniesionych na zakup sprzętu komputerowego i licencji objętych badaniem wykazała, że Nadleśnictwo w 2020 r. dokonało zapłaty faktury⁸² za zakup licencji komputerowych na podstawie umowy⁸³, której nie było stroną oraz w stosunku do której nie udzielono pełnomocnictwa do jej podpisania, a ponadto: a/ w 2023 r. zostały poniesione wydatki z naruszeniem regulaminu udzielania zamówień publicznych oraz na podstawie ww. umowy dotyczącej dostaw licencji w 2020 r.;

⁷⁸ Pismo RDLP z 19 lipca 2022 r. znak RR.0302.67.2022.

⁷⁹ W 2020 r. – 34 316 zł, w 2021 r. – 27 045 zł, w 2022 r. – 74 827 zł, w 2023 r. – 50 754 zł, w 2024 r. – 21 075 zł.

⁸⁰ W 2020 r. – 13 721 zł, w 2021 r. – 13 272 zł, w 2022 r. – 11 821 zł, w 2023 r. – 43 382 zł, w 2024 r. – 31 706 zł.

⁸¹ Pismo RDLP z 28 maja 2021 r. znak EP.032.1.1.2021 oraz z 7 września 2022 r. znak EP.0300.3.1.2022.AL.

⁸² Faktura Vat Nr S03/09/2020 z 9 września 2020 r. na zakup 27 szt. licencji ESET Endpoint Protection Advanced oraz 12 szt. licencji ESET Endpoint Security for Android o łącznej wartości 2 959,38 zł.

⁸³ Umowa Nr RR.271.22.2020 z 31 sierpnia 2020 r. zawarta przez RDLP z SCM Sławomir Cembrzyński.

b/wydatki na zakup sprzętu komputerowego w 2022 r. zostały poniesione z naruszeniem regulaminu udzielania zamówień publiczny co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1157-1164, 1182-1191, 4406-4425, 4431-4439, 4455-4503, 5570-5572, 5578-5581)

1.3.4. W latach 2023-2024 Nadleśnictwo realizowało inwestycję pn. *Przebudowa i rozbudowa budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania stodoły edukacyjnej na budynek konferencyjno-edukacyjny*⁸⁴ na podstawie umowy zawartej 30 listopada 2023 r.⁸⁵ Badanie dokumentacji przetargowej ww. inwestycji wykazało naruszenia przepisów ustawy Pzp (oraz aktów wykonawczych do tej ustawy), tj. m.in.: 1/ brak złożenia oświadczeń wymaganych przepisami ustawy Pzp przez radcę prawnego, 2/ nierzetelne sporządzenie protokołu z przeprowadzonego postępowania oraz braku podpisu członka komisji przetargowej w tym protokole i 3/ brak udzielenia wyjaśnień do treści Specyfikacji Warunków Zamówienia⁸⁶, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto stwierdzono, że umowa na przebudowę stodoły edukacyjnej została podpisana pomimo: a/ braku zabezpieczenia środków w wymaganej wysokości na ten cel w planie finansowo-gospodarczym jednostki oraz przy braku kontrasygnaty głównej księgowej Nadleśnictwa; b/ przedłożenia przez wykonawcę kopii polisy OC⁸⁷ na kwotę mniejszą niż określona w SWZ, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6352-6765)

W odniesieniu do celu przebudowy stodoły edukacyjnej Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *Budynek „stodoły” był dotychczas wykorzystywany jako pomieszczenie służące do celów edukacyjnych, był praktycznie pozbawiony źródeł ogrzewania, gdyż otwarty kominek nie był w stanie należycie nagrzać jego pomieszczeń. Istniejąca w nim diorama zwierzęca zajmowała ok. ¼ powierzchni sali głównej. Przyjmowane przez nadleśnictwo grupy w celu przeprowadzenia edukacji przyrodniczej nie mogły być w związku z tym liczniejsze aniżeli 40 osób, bo tylko tyle osób można było pomieścić. Ponieważ obiekt był pozbawiony wszelkich nowinek technologicznych oraz Internetu nie można było prowadzić zajęć tzw. interaktywnych. Również z racji ograniczonego miejsca nie można było pomieścić wszystkich pracowników w trakcie przeprowadzanych okresowych szkoleń bądź narad. Ponieważ jednym z celów szeroko pojętej polityki Lasów Państwowych jest edukacja społeczeństwa pod kątem przyrodniczo-leśnym, ważne jest, aby odbywała się w warunkach adekwatnych do dzisiejszych standardów. (...) Rozbudowa i przebudowa ww. budynku spowodowała także, że wszelkie szkolenia i narady pracowników naszego nadleśnictwa będą z- powodzeniem się w nim odbywały. (...) Poczynione inwestycje pozwolą przyjmować większe grupy szkolne przez cały rok, także w okresie zimowym (...).*

(akta kontroli str. 6777-6780)

1.4. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie opracowanie planów finansowo-gospodarczych poprzedzone było rzetelnymi analizami w zakresie dotyczącym określenia zakładanego poziomu pozyskania drewna. Przed przystąpieniem do prac planistycznych Nadleśnictwo analizowało wielkość poziomów pozyskania drewna, które nie posiadały odchyień od średniorocznych poziomów pozyskania wynikających

⁸⁴ SA.270.17.2023; dalej: przebudowa stodoły edukacyjnej.

⁸⁵ Nr ZPN/15/2023 zawartej z konsorcjum – Firma Remontowo-Budowlana SOL-BUD z Koszęcina (lider konsorcjum) oraz SOBALA Spółka z o. o. z Koszęcina (partner konsorcjum).

⁸⁶ Dalej: SWZ.

⁸⁷ W zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

z Planu Urządzania Lasu⁸⁸, z wyjątkiem 2022 r., w którym w prowizorium planu założono wielkości pozyskania drewna w oparciu o zapisy poprzednio obowiązującego PUL⁸⁹.

(akta kontroli str. 50, 58, 66, 74, 122-131, 6146-6155, 7093-7097)

Wytyczne przesyłane przez RDLP były każdorazowo uwzględniane w całości przez Nadleśnictwo. W informacjach o działalności finansowo-gospodarczej Nadleśnictwa za lata 2020-2024 (I kwartał) przedstawiano rzetelne dane dotyczące pozyskania drewna. Stosunek zaplanowanej do pozyskania ilości drewna w odniesieniu do wykonania kształtował się następująco⁹⁰:

1/ w 2020 r. – zaplanowano pozyskanie 87 681 m³ drewna, a pozyskano 77 434 m³ (88,31% planu); sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 87 681 m³, a sprzedano 71 872 m³ (81,97% planu); w związku ze sprzedażą zaplanowano przychody 15 118,3 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 12 603,7 tys. zł (83,37% planu);

2/ w 2021 r. – zaplanowano pozyskanie 82 739 m³ drewna, a pozyskano 89 974 m³ (108,74% planu); sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 82 739 m³, a sprzedano 85 173 m³ (102,94% planu); w związku ze sprzedażą zaplanowano przychody 14 207,8 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 16 401,8 tys. zł (115,44% planu);

3/ w 2022 r. – zaplanowano pozyskanie 85 467 m³ drewna, a pozyskano 78 688 m³ (92,07% planu); sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 85 467 m³, a sprzedano 84 717 m³ (99,12% planu); w związku ze sprzedażą zaplanowano przychody 23 092,4 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 25 930,2 tys. zł (112,29% planu);

4/ w 2023 r. – zaplanowano pozyskanie 66 999 m³ drewna, a pozyskano 78 295 m³ (116,86% planu); sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 75 668 m³, a sprzedano 78 476 m³ (103,71% planu); w związku ze sprzedażą zaplanowano przychody 23 361,5 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 24 292,1 tys. zł (103,98% planu);

5/ w 2024 r. – zaplanowano pozyskanie 65 825 m³ drewna, a pozyskano na koniec I kwartału 2024 r. 14 753 m³ (22,41% planu); sprzedaż drewna zaplanowano na poziomie 65 825 m³, a sprzedano 16 772 m³ (25,48%); w związku ze sprzedażą zaplanowano przychody 17 243,5 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 4 676 tys. zł (27,12% planu).

(akta kontroli str. 50, 58, 66, 74, 122-131, 6146-6155, 7093-7097)

Nadleśniczy wyjaśnił: w Nadleśnictwie co roku sporządzany jest plan pozyskania drewna w oparciu o zapisy PUL. Zapisane w PUL wielkości pozyskania drewna odnoszą się do okresu 10 lat obowiązywania tegoż planu. W odniesieniu do pozyskania drewna, jego sprzedaży i wysokości pozyskanych z tego tytułu przychodów 2020 r. w wielkości mniejszej niż zaplanowana Nadleśniczy wyjaśnił: rok 2020 był rokiem pandemii, która spowodowała stagnację, a następnie dekonjunkturę na rynku surowca drzewnego. W przypadku niektórych klientów skutkowało to częściową realizacją zawartych umów kupna/sprzedaży lub całkowitą rezygnacją z ich realizacji. Odnosząc się do przekroczenia zaplanowanych przychodów ze sprzedaży drewna w latach 2021-2022 Nadleśniczy wyjaśnił, że wynika to z uzyskanych wyższych cen realizacji wylicytowanych przez klientów w procedurze sprzedaży drewna w porównaniu z cenami planowanymi.

W sprawie przekroczenia planu pozyskania drewna w 2023 r., Nadleśniczy wyjaśnił, że powodem była konieczność zrealizowania zgodnie z upływem czasu cięć

⁸⁸ Dalej: PUL W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa plany: na lata 2012-2021 r. oraz na lata 2022-2031.

⁸⁹ Na lata 2012-2021.

⁹⁰ Wartości zaplanowane według danych ujętych w planach finansowo-gospodarczych na lata 2020-2024 oraz planów sprzedaży i pozyskania LPIO9 na lata 2020-2023 i na I kwartał 2024, natomiast wykonanie według danych ujętych w sprawozdaniach Zestawienie obrotów drewnem LPIO-9 na koniec lat 2020-2023 i na koniec I kwartału 2024 r.

pielęgnacyjnych i rębnych. Nadleśnictwo otrzymało zgodę RDLP na zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna.

(akta kontroli str. 7406-7415)

W okresie objętym kontrolą średnia cena 1 m³ drewna kształtowała się następująco⁹¹: a/ w 2020 r. – 175,36 zł/m³, b/ w 2021 r. – 192,57 zł/m³, c/ w 2022 r. – 306,08 zł/m³, d/ w 2023 r. – 309,55 zł/m³, e/ w 2024 r. (I kwartał) – 278,81 zł/m³.

(akta kontroli str. 256-260)

Nadleśniczy wyjaśnił, że zmiana średniej ceny 1 m³ drewna w latach 2022-2023 w porównaniu do lat 2020-2021 wynika z faktu, że lata 2020 i 2021 były latami pandemii, która spowodowała spowolnienie i stagnację na rynku surowcowym. Wskutek tego ceny oferowane przez klientów w procedurach sprzedaży były relatywnie niskie. Natomiast w latach 2022 i 2023, szczególnie w 2022 r., popyt na surowiec drzewny zaczął gwałtownie rosnać, co miało odzwierciedlenie w zdecydowanie wyższych cenach oferowanych przez klientów w trakcie procedur sprzedaży.

(akta kontroli str. 7404-7415)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo sprzedawało w ramach dostawy wewnątrzwspólnotowej⁹² łącznie 7 055 m³ drewna (w tym 1 772 m³ wielkowymiarowego), co stanowiło 2,09% sprzedaży drewna ogółem w całym tym okresie, o wartości 1 828,1 tys. zł (2,18% ogólnej wartości). W okresie objętym kontrolą nie sprzedawano drewna na eksport⁹³. Sprzedaż drewna w podziale na poszczególne pule kształtowała się następująco:

1/ Pula ofertowa: w 2020 r. – 50% realizacji planu, w 2021 r. – 93%, w 2022 r. – 83%, w 2023 r. – 87%, w I kwartale 2024 r. – 26%; łącznie średnio 70% realizacji planu.

Nadleśniczy wyjaśnił, że różnice w realizacji planowanej i zrealizowanej sprzedaży drewna w latach 2020-2023 (...) wynikają ze zróżnicowanego poziomu realizacji umów kupna/sprzedaży surowca przez poszczególnych klientów. Część klientów rezygnowała z realizacji umów częściowo lub w całości (...) oraz przedłużało wykonanie umów na kolejny rok.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

2/ Pula na aukcje i submisje: w 2020 r. – 45% realizacji planu, w 2021 r. – 91%, w 2022 r. – zaplanowano sprzedaż na poziomie 50 m³, która nie została zrealizowana (0%), w 2023 r. – sprzedaż nie została zaplanowana w tej puli, jednak zrealizowano ją na poziomie 12 m³ (tj. 1 240%), w I kwartale 2024 r. – nie zaplanowano i nie dokonano sprzedaży drewna w tej puli; łącznie średnio 52% realizacji planu.

Nadleśniczy wyjaśnił, że różnice w 2020 r. były spowodowane możliwością pozyskania mniejszej niż planowano ilości drewna cennego, w 2022 r. (...) wyłączeniem z użytkowania drzewostanów na podstawie nowego PUL, w których planowano pozyskanie drewna cennego, w 2023 r. (...) możliwością pozyskania surowca cennego na etapie wykonania planowanych zgodnie z zapisami PUL cięć.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

3/ Pula detaliczna: w 2020 r. – 79% realizacji planu, w 2021 r. – 89%, w 2022 r. – 182%, w 2023 r. – 252%, w I kwartale 2024 r. – 22%; łącznie średnio 105% realizacji planu.

Nadleśniczy wyjaśnił, że różnice (...) wynikały w dużej mierze ze zmiennego zapotrzebowania w danych okresie na drewno opałowe (...).

⁹¹ Na podstawie sprawozdania LPIO-9 Zestawienie obrotów drewnem.

⁹² Kierunek rozchodu Nr 19.

⁹³ Kierunek rozchodu Nr 18.

W latach 2022 i 2023 widać wyraźną tendencję wzrostową w sprzedaży detalicznej drewna opałowego spowodowaną kryzysem energetycznym wywołanym wojną w Ukrainie.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

4/ Pula na potrzeby własne jednostek: w 2020 r. – 72% realizacji planu, w 2021 r. – 50%, w 2022 r. – 71%, w 2023 r. – 88%, w I kwartale 2024 r. – 47%; łącznie średnio 62% realizacji planu.

Nadleśniczy poinformował, że różnice (...) wynikają ze specyfiki przeznaczenia drewna w ramach tej puli. Jest to drewno planowane m.in. na słupki grodzieńowe, deputat opałowy czy deputat na ogrzewanie kancelarii. W związku z dużą zmiennością zapotrzebowania na ww. cele (powierzchnia upraw do groduzenia, ilość pracowników pobierających deputat opałowy w naturze) dochodzi do rozbieżności pomiędzy planem i wykonaniem.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

5/ Pula energetyczna: w okresie objętym kontrolą nie zaplanowano oraz nie zrealizowano sprzedaży drewna w tej puli oraz 6/ Pula techniczna: w latach 2020-2023 wykonano 100% realizacji planu, w I kwartale 2024 r. – zaplanowano sprzedaż na poziomie 299 m³, brak sprzedaży w tym okresie (0%).

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że Nadleśnictwo nie otrzymywało z jednostki nadrzędnej wskazówek (zaleceń) co do limitu drewna przeznaczonego do sprzedaży w ramach submisji.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

Planowana powierzchnia na odnowienia i zalesienia⁹⁴ wynosiła odpowiednio: 1/ w 2020 r. – 89,27 ha, 2/ w 2021 r. – 115,31 ha, 3/ w 2022 r. – 113,36 ha, 4/ w 2023 r. – 118,3 ha oraz 5/ w 2024 r. – 123,43 ha.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie dokonywało zalesień, a powierzchnia odnowień wyniosła: a/ w 2020 r. – 83,34 ha; b/ w 2021 r. – 103,54 ha; c/ w 2022 r. – 109,94 ha; d/ w 2023 r. – 120,59 ha, e/ w I kwartale 2024 r. – 47,30 ha.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w latach 2020-2022 różnica w wielkości planowanych i wykonanych odnowień wynika z przesunięcia w czasie realizacji wcześniejszych prac, tj. wykonania rębni, rozdrobnienia pozostałości pozrębowych oraz przygotowania gleby pod odnowienia.

W odniesieniu do dokonania odnowień w większej ilości niż zaplanowana w 2023 r. poinformował, że różnica (...) wynika z przeprowadzenia części prac odnowieniowych niezrealizowanych w roku wcześniejszym.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 256-258, 6146-6168, 6966-6973, 7010-7029, 7404-7415)

1.5. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną na podstawie dwóch PUL dla Nadleśnictwa, sporządzonych na zlecenie RDLP: 1/ na lata 2012-2021 wraz z aneksem⁹⁵ oraz 2/ na lata 2022-2031.

(akta kontroli str. 6984-7009)

⁹⁴ Na podstawie załącznika Nr 5 do planów finansowo-gospodarczych (zasadniczych).

⁹⁵ PUL na lata 2012-2021 zatwierdził 7 września 2012 r. z upoważnienia Ministra Środowiska Główny Konserwator Przyrody (pismo z 7 września 2012 r. znak: DLP-lpn-611-28/35435/12/JL). Aneks do tego PUL 20 grudnia 2019 r. zatwierdziła z upoważnienia Ministra Klimatu Sekretarz Stanu (pismo z 20 grudnia 2019 r. znak: DL-WGL.4100.54.2019). Zmiany w PUL na lata 2012-2021 jak wskazano w aneksie, związane były z wystąpieniem dotkliwych szkód powstałych od czynników biotycznych i abiotycznych, powodujących w okresie realizacji PUL konieczność zwiększenia pozyskania drewna (użytków przygodnych) w celu utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego lasów.

Zastępca Nadleśniczego Nadleśniczy wyjaśnił, że głównymi przyczynami sporządzenia aneksu do PUL na lata 2012-2021 było zwiększenie cięć przygodnych spowodowanych czynnikami biotycznymi i abiotycznymi. Spośród czynników biotycznych największe znaczenie miały szkody wyrządzone przez szkodniki wtórne. Sposób czynników abiotycznych dominującą rolę miały huraganowe wiatry, wiatrołomy, wiatrowały, okiść, deficyt wody, ekstremalnie upalne lata. Największe nasilenie zjawisk szkodliwych i kłuskowych miało miejsce w roku 2016 i 2017. PUL na lata 2022-2031 zatwierdził 28 lipca 2022 r. z upoważnienia Ministra Klimatu i Środowiska Sekretarz Stanu⁹⁶.

(akta kontroli str. 6146-6259)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że gospodarka leśna w okresie braku zatwierdzonego PUL (...) była prowadzona w oparciu o ustalone przez Dyrektora RDLP zadania gospodarcze oraz wytyczne zawarte w projekcie PUL, a także w oparciu o zapisy i wskazane przesłane nadleśnictwo przez RDLP⁹⁷. Wyjaśnił również, że w celu prawidłowej realizacji obowiązku wynikającego z art. 7 ust. 1 ustawy o lasach w tym czasie w Nadleśnictwie podjęte działania prowadzone były w oparciu o zachowanie trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. W tym okresie dokonano m.in. 108,6 ha odnowień (...), 18,02 ha czyszczeń wczesnych (...), 103,38 ha czyszczeń późnych (...). Plan pozyskania i sprzedaży drewna na 2022 r., jak wyjaśnił Zastępca Nadleśniczego, został sporządzony (...) w oparciu o zapisy projektu PUL, a także wykonane szacunki brakarskie oraz na podstawie wytycznych do opracowania planu prowizorium z jednostki nadrzędnej⁹⁸. (...) W okresie braku zatwierdzonego PUL (...) pozyskano łącznie 39 002,38 m³ drewna, co wygenerowało z tego tytułu przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 12 251 669,84 zł. Jednak należy zauważyć, że drewno sprzedane w tym okresie pochodzi z różnych okresów pozyskania, w tym także (...) w okresie obowiązywania poprzedniego PUL.

(akta kontroli str. 6146-6259)

W PUL na lata 2012-2021 określono pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 582 063 m³ grubizny netto (652 428 m³ grubizny netto po aneksie), w tym: a/ obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębny – 270 052 m³ grubizny netto (287 428 m³ po aneksie) oraz b/ powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębny 8 083,18 m³ (8 074,63 m³ po aneksie) o miąższości szacunkowej 312 011 m³ grubizny netto (365 000 m³ po aneksie). W PUL na lata 2022-2031 określono pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 661 634 m³ grubizny netto, w tym: 1/ obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębny – 341 634 m³ grubizny netto oraz 2/ powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębny 8 286,81 ha o orientacyjnej miąższości 320 000 m³ grubizny netto.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 6146-6259, 6966-7029, 7093-7097, 7451-7489)

W latach 2020-2024 w Nadleśnictwie w sporządzanych rocznych planach pozyskania drewna przewidziano do pozyskania: 1/ w 2020 r. – 87 681 m³ (85 046 m³ grubizny, tj. 96,99% planu pozyskania), 2/ w 2021 r. – 82 739 m³ (80 748 m³ grubizny, tj. 97,59%), 3/ w 2022 r. – 85 467 m³ (83 887 m³ grubizny, tj. 98,15%), 4/ w 2023 r. – 66 999 m³ (66 130 m³ grubizny, tj. 98,7%) oraz 5/ w 2024 r. – 65 825 m³ (64 767 m³ grubizny, tj. 98,39%). Według sporządzonych w Nadleśnictwie w latach 2020-2024 planów sprzedaży drewna ujęto sprzedaż na poziomie: a/ w 2020 r. – 87 681 m³ (85 046 m³ grubizny, tj. 96,99% planu sprzedaży), b/ w 2021 r. – 82 739 m³ (80 748 m³ grubizny, tj. 97,59%), c/ w 2022 r. – 85 467 m³ (83 887 m³ grubizny, tj. 98,15%), d/ w 2023 r. 75 668 m³ (74 799 m³ grubizny, tj. 98,85%) oraz e/ w 2024 r.

⁹⁶ Pismo z 28 lipca 2022 r. znak DLŁ-WGL.8100.13.2022.LP.

⁹⁷ Pismo z 13 grudnia 2021 r. znak ZU.6004.1.10.2019.

⁹⁸ Pismo RDLP z 21 maja 2021 r. znak ED.0300.2.2021.

– 65 825 m³ (64 767 m³ grubizny, tj. 98,39%). Plany pozyskania i sprzedaży drewna za lata 2020-2024 były spójne w zakresie wielkości przychodów ze sprzedaży wykazanych w planach finansowo-gospodarczych.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 6146-6259, 6966-7029, 7093-7097, 7451-7489)

W okresie objętym kontrolą na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo znajdował się obszar *Natura 2000*. Zgodnie z zapisami PUL na lata 2012-2021 obszar *Podziemi Tarnogórsko-Bytomskim* został wyznaczony w celu ochrony siedlisk bytowania kilku gatunków nietoperzy i aktualnie nie posiada planu zadań ochronnych. W PUL na lata 2022-2031 wskazano natomiast, że w celu ochrony siedlisk przyrodniczych (...) przewiduje konkretne działania ochronne. (...) Zalecenia dot. gospodarki leśnej takie jak: usuwanie obcych ekologicznie gatunków drzew, stopniowa przebudowa drzewostanu zmierzająca do osiągnięcia docelowego składu gatunkowego (...), usunięcie krzewu jaśminowca.

(akta kontroli str. 6146-6259)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że obszar *Natura 2000* (PLH 240003) *Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie*⁹⁹ (...) obejmuje poziome wyrobiska po eksploatacji kruszców metali ciężkich. Część obszaru (...) położona jest na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Brynek o łącznej powierzchni 825,10 ha. W okresie objętym kontrolą w ramach zadań określonych do wykonania w PUL Nadleśnictwo (...) pozyskiwało drewno z obszarów *Natura 2000*, w tym także w ramach wykonywania cięć rębnych (...) w następującej ilości: rok 2020 – 2 722,72 m³, w tym 300,77 m³ użytki przygodne rębne, rok 2021 – 2 305,86 m³, w tym 232,16 m³ użytki przygodne rębne, rok 2022 – 111,27 m³, w tym 111,27 m³ użytki przygodne rębne, rok 2023 – 37,19 m³, w tym 37,19 m³ użytki przygodne rębne, rok 2024 – 54,11 m³, w tym 23,54 m³ użytki przygodne rębne. Cięcia te były zgodne z wykazem cięć w później zatwierdzonym planie.

(akta kontroli str. 50-81, 122-131, 6146-6259, 6966-7029, 7093-7097, 7451-7489)

1.6. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie obowiązywały cenniki sprzedaży detalicznej drewna, wprowadzane w życie zarządzeniami Nadleśniczego.

(akta kontroli str. 7099-7288)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że w Nadleśnictwie przed przyjęciem (zmianą) cennika detalicznego na sprzedaż drewna były podejmowane działania o charakterze analitycznym (...) pod kątem aspektu ekonomicznego. W przeprowadzonych analizach uwzględniano m.in. średnie ceny uzyskiwane w przetargach na drewno, wielkość inflacji, ilość drewna na stanie magazynowym Nadleśnictwa (...). W sprawie rozpoznania potrzeb lokalnej społeczności w zakresie dostępności oraz ceny drewna opałowego Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: określenie jego dostępności opiera się na zasadzie szacowania statystycznego. Jest tym większe, im większa ilość drewna jest przeznaczona do pozyskania. Jednym z aspektów rozpoznania potrzeb społeczności lokalnych są informacje zebrane przez miejscowych leśniczych oraz informacje wpływające telefonicznie lub mailowo do nadleśnictwa. Kształtowanie ceny drewna opałowego następowało w oparciu o rozeznanie cen na rynku lokalnym poprzez analizę cen w sąsiednich nadleśnictwach oraz innych wytycznych jednostek nadrzędnych.

(akta kontroli str. 6146-6155B)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo otrzymało 20 zaleceń i wytycznych z jednostek nadrzędnych (tj. z RDLP lub z Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych) w zakresie dotyczącym sprzedaży drewna na podstawie cennika detalicznego, które

⁹⁹ Zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2008/25/WE z dnia 13 listopada 2007 r.

zostały przez Nadleśnictwo uwzględnione w całości przy opracowaniu cenników detalicznych.

(akta kontroli str. 6146-6155B, 7099-7288)

W latach 2022-2023 poziomy przychodu, rozchodu i sprzedaży drewna S2AP (drewno średniowymiarowe wykorzystywane jako drewno ogólnego przeznaczenia) kształtowały się następująco: a/ przychód drewna odpowiednio: 6 530 m³ i 5 146 m³, b/ rozchód drewna ogółem: 8 463 m³ (w tym w ramach kierunku 17 – 529 m³) oraz 5 442 m³ (w tym w ramach kierunku 17 – 51 m³), c/ przychód ze sprzedaży ogółem: 1 980 111 zł (w tym w ramach kierunku 17 – 92 276 zł) oraz 1 369 870 zł (w tym w ramach kierunku 17 – 18 415 zł). W przypadku drewna S4 (drewno średniowymiarowe opałowe) poziomy przychodu, rozchodu i sprzedaży w latach 2022-2023 kształtowały się w następujący sposób: 1/ przychód drewna odpowiednio: 9 014 m³ i 10 337 m³, 2/ rozchód drewna ogółem: 8 856 m³ (w tym w ramach kierunku 17 – 8 602 m³) oraz 9 801 m³ (w tym w ramach kierunku 17 – 9 571 m³), 3/ przychód ze sprzedaży ogółem: 1 055 118 zł (w tym w ramach kierunku 17 – 1 022 674 zł) oraz 1 253 621 zł (w tym w ramach kierunku 17 – 1 222 586 zł).

(akta kontroli str. 259-260)

W zakresie decyzji Nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych surowca drzewnego do celów opałowych i przyjętej w tym okresie w Lasach Państwowych polityki zwiększania puli drewna opałowego S4, Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *w latach 2022-2023 Nadleśnictwo nie klasyfikowało celowo sortymentu S2AP jako drewno o niższych parametrach jakościowych S4. Do Nadleśnictwa nie wpływała korespondencja w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 7420-7429)

Cena sprzedaży drewna S4 w Nadleśnictwie przed wydaniem przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych decyzji nr 42 kształtowała się następująco¹⁰⁰: 1/ iglaste wszystkie gatunki – 135,30 zł/m³, 2/ liściaste twarde – 178,35 zł/m³, 3/ liściaste miękkie – 123 zł/m³. Po wydaniu tej decyzji ceny utrzymywano na dotychczasowym poziomie z wyjątkiem surowca drzewnego – liściaste miękkie, którego cena wzrosła do poziomu 135,30 zł/m³ na podstawie nowego cennika z 11 lipca 2022 r.¹⁰¹ Ceny na wskazanym poziomie utrzymywały się do 1 lipca 2023 r., kiedy to po wprowadzeniu nowego cennika detalicznego na sprzedaż drewna¹⁰² kształtowały się następująco: a/ iglaste wszystkie gatunki pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 152,52 zł/m³, a pozyskane kosztem nabywcy – 67,65 zł/m³, b/ liściaste twarde pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 200,49 zł/m³, a pozyskane kosztem nabywcy – 110,70 zł/m³, c/ liściaste miękkie pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 152,52 zł/m³, a pozyskane kosztem nabywcy – 67,65 zł/m³.

Kolejna zmiana cen nastąpiła od 1 lutego 2024 r.¹⁰³: 1/ iglaste wszystkie gatunki pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 170,97 zł/m³, pozyskane kosztem nabywcy – 83,64 zł/m³, 2/ liściaste twarde pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 223,86 zł/m³, pozyskane kosztem nabywcy – 136,53 zł/m³, 3/ liściaste miękkie pozyskane kosztem Skarbu Państwa – 170,97 zł/m³, pozyskane kosztem nabywcy – 83,64 zł/m³.

(akta kontroli str. 7099-7288)

¹⁰⁰ Decyzja Nr 1/2022 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 1 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na sprzedaż drewna.

¹⁰¹ Decyzja Nr 12/2022 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 11 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na sprzedaż drewna.

¹⁰² Decyzja Nr 11/2023 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 1 lipca 2023 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na sprzedaż drewna.

¹⁰³ Decyzja Nr 4/2024 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 26 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznego na sprzedaż drewna.

W sprawie kształtowania cen drewna S4 po wydaniu decyzji Nr 42 Nadleśniczy wyjaśnił: czynnikiem decydującym (...) były rekomendacje DGLP i RDLP (...) w II półroczu 2022 r. w cenniku została zmieniona cena na drewno liściaste miękkie i zrównana z ceną S4 iglastego (...). W trakcie tworzenia cenników na II półroczu 2023 r. zwiększono cenę drewna S4 iglastego i liściastego (...) o wskaźnik inflacji bazowej za kwiecień 2023 r. (...). Zamiana cen drewna S4 iglastego i liściastego nastąpiła od 2024 r. o wskaźnik inflacji bazowej (...).

(akta kontroli str. 7416-7429)

W kontrolowanym okresie wystąpiło łącznie 57 przypadków przeklasyfikowania drewna S2AP (lub S2A, S2B) na drewno S4¹⁰⁴ lub drewna S4 na S2AP¹⁰⁵.

(akta kontroli str. 6146-6155B, 6221-6259)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: 1/ w 2020 r. wystąpiło osiem przypadków przeklasyfikowania drewna S2AP (S2A, S2B) na S4 w ilości 42,62 m³; w trzech przypadkach na skutek przelegiwania drewna na gruncie drewno objęte zostało sinizną (wadą drewna), która dyskwalifikowała je jako drewno grupy S2B; w pozostałych przypadkach z powodu dużego rozproszenia występowania oraz zbyt małej masy transportowej; 2/ w 2021 r. wystąpiły cztery przypadki przeklasyfikowania drewna S2AP (S2A, S2B) na S4 w ilości 8,42 m³; w trzech przypadkach na skutek wydanych zaleceń po kontroli brakarza z ramienia RDLP, w jednym przypadku wskutek braku masy transportowej; 3/ w 2022 r. wystąpiło 25 przypadków przeklasyfikowania drewna S2AP (S2A, S2B) na S4 oraz 1 przypadek przeklasyfikowania drewna S4 na S2AP na skutek zmiany kierunku zbytu w ilości 148,66 m³, w jednym przypadku po kontroli Zastępcy Nadleśniczego, w pięciu przypadkach po kontroli brakarza regionalnego z ramienia RDLP, w jednym przypadku na wskutek wystąpienia ponadmiarowej krzywizny, w 16 przypadkach z powodu zbyt dużego rozproszenia drewna i braku ilości transportowej oraz w dwóch przypadkach na skutek przesortowania drewna; 4/ w 2023 r. wystąpiło 16 przypadków przeklasyfikowania drewna S2AP (S2A, S2B) na S4 w ilości 103,41 m³; w dwóch przypadkach po kontroli Zastępcy Nadleśniczego, w sześciu przypadkach po kontroli brakarza regionalnego z ramienia RDLP, w dwóch przypadkach na skutek stwierdzenia występowania zgnilizny oraz w sześciu przypadkach drewno przelegujące w zbyt małych ilościach transportowych; 5/ w 2024 r. wystąpiły dwa przypadki przeklasyfikowania drewna S2AP (S2A, S2B) na S4 oraz 1 przypadek przeklasyfikowania drewna S4 na S2AP z powodu zmiany kierunku zbytu w ilości 17,12 m³, w dwóch przypadkach ze względu na małą ilość transportową oraz brak możliwości wywozu. Wszystkie przypadki przeklasyfikowania surowca zostały udokumentowane w specyfikacji manipulacyjnej.

(akta kontroli str. 7420-7429)

Po wydaniu decyzji nr 42 nabywcami w sprzedaży detalicznej drewna S4 byli głównie odbiorcy indywidualni, a także koła łowieckie i podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

(akta kontroli str. 6146-6155B, 6251-6256)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: odbiorcami (...) były głównie osoby fizyczne. Nabyły one 98,63% sprzedanego w tym okresie drewna. Inne podmioty (koła łowieckie) nabyły odpowiednio 0,10% sprzedanego drewna w tym okresie, zaś podmioty prowadzące działalność gospodarczą nabyły 1,27% sprzedanego w tym okresie drewna. Nadleśnictwo zawsze brało pod uwagę zasadę pierwszeństwa sprzedaży drewna odbiorcom indywidualnym. W przypadku, kiedy zostały zaspokojone potrzeby nabywców indywidualnym umożliwiono zakup drewna przez

¹⁰⁴ 55 przypadków w ilości 282,62 m³.

¹⁰⁵ Dwa przypadki w ilości 37,61 m³.

podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Na przestrzeni od 26 maja 2022 r. do 31 marca 2024 r. taka sprzedaż odbyła się do ośmiu podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na łączną ilość 221,96 m³ o wartości 27 672,55 zł.

(akta kontroli str. 7352-7396)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zawarcie 11 października 2023 r. umowy przedwstępnej obejmującej zakup Zespołu pałacowo-parkowego¹⁰⁶, było działaniem niecelowym, z uwagi na brak wykazania przez kontrolowaną jednostkę uzasadnionych potrzeb gospodarki leśnej, stanowiących jedną z przesłanek nabywania nieruchomości przez Lasy Państwowe przewidzianą w art. 37 ust. 1 ustawy o lasach. Było też działaniem niegospodarnym, gdyż skutkowało wydatkowaniem na ten cel środków w łącznej kwocie 47 003,18 zł.

(akta kontroli str. 2500-3320)

Zastępca Nadleśniczego zeznał: Nie byłem przymuszony do zawarcia umowy przedwstępnej 11 października 2023 r. dotyczącej zakupu Zespołu Pałacowo-Parkowego (...). Była to prośba Nadleśniczego, mojego przełożonego. Mogłem odmówić licząc się z ewentualnymi konsekwencjami z jednostek nadrzędnych tj. Dyrekcji Generalnej lub Regionalnej, związanymi, jak przypuszczam z odwołaniem mnie ze stanowiska i skróceniem mojej pracy, tak to ja odebrałem osobiście. (...) razem z Nadleśniczym liczyliśmy, że może coś się zmieni i działaliśmy na przeczekanie z uwagi na warunki jakie udało nam się wpisać w umowie. Była to gra na czas. Zakup nie był celowy i to było podkreślane na każdym spotkaniu Zespołu ds. nabycia. Przystąpienie do umowy wynikało z nacisków na Nadleśniczego przez jednostki nadrzędne ze strony Dyrekcji Generalnej, Regionalnej, kancelarii Aventurem, o tych naciskach wiem od Nadleśniczego. Przypuszczam, że gdyby Nadleśniczy odmówił podpisania umowy, zostałby odwołany, a na jego miejsce powołany byłby nowy nadleśniczy, który podpisałby tą umowę. Na każdym Zespole ds. nabycia akcentowaliśmy, że zakup jest niecelowy, a warunki jakie wpisaliśmy do umowy przedwstępnej są nie do zrealizowania szczególnie warunek ekonomiczny, nakłady w żaden sposób nie bilansowały się. W dniu podpisania umowy przedwstępnej, Pan radca przedstawiciel Starosty (nie pamiętam nazwiska), wniósł o usunięcie z treści aktu notarialnego warunków zgody wstępnej. Nie zgodziłem się na to, bo te warunki były dla Nas bardzo istotne, w tym temacie poparł mnie Pan Notariusz. Kategorycznie odmówiłem.

(akta kontroli str. 3477-3480)

Nadleśniczy zeznał: Zakup Zespołu pałacowo-parkowego to nie była moja decyzja, zostałem poinformowany, że taki wniosek mam złożyć, to było polecenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Mam stawić się w kancelarii Aventurem, która to ten wniosek miała przygotować, a ja miałem go tylko podpisać. Potrafię przygotowywać wniosek, ale miałem podpisać wniosek przygotowany przez kancelarię Aventurem. RDLP umówiło termin spotkania w kancelarii. Pomysł zakupu Technikum Leśnego zrodził się w 2022 r. po rozmowie z Dyrektorem Generalnym, usłyszałem, że należy kupić Zespół Pałacowo-Parkowy. W odpowiedzi poinformowałem Dyrektora m.in., że zakup tego Technikum jest nie celowy, ani nie mamy na to środków, są tam też lokatorzy zajmujący mieszkania. Dostałem zwrotnie informację, że kroki w tej sprawie zostały już podjęte ze Starostwem. Na spotkaniu ze starostą pod koniec 2022 r., dowiedziałem się, że mają problem ze sprzedażą tej nieruchomości, ponieważ jest tam szkoła i dobrym pomysłem byłoby, żeby kupiły to Lasy. Były również rozmowy nad tym, aby przekazać to Lasom, ale nie było na to zgody. Dyrektor (...) ¹⁰⁷ przekazał

¹⁰⁶ Akt notarialny – repertorium A numer 6033/2023.

¹⁰⁷ Ówczesny Dyrektor RDLP – przypis NIK.

informację, że Dyrektor Generalny LP dopytuje czy jest już gotowe pismo intencyjne, że Nadleśnictwo jest zainteresowane zakupem i czy zostało już złożone. Razem z Zastępcą Nadleśniczego i mecenasem Nadleśnictwa rozmawialiśmy tylko w kierunku zakupu terenu i budynku starego pawilonu, a nie całości. Ale w tym samym dniu dostałem informację od Pana (...) ¹⁰⁸, że mam napisać pismo o zakup całej nieruchomości, a treść pisma przygotowuje Aventure, które później miałem przesłać do Starostwa. W lutym 2022 r. uczestniczyłem w spotkaniu online z Dyrektorem Generalnym, obecna była również Pani (...) jako Naczelnik w GDLP i Pani (...) Starosta Tarnogórski (która była obecna w Dyrekcji Generalnej LP w towarzystwie Pana Dyrektora) i dwóch Panów z Ministerstwa Klimatu. Nie otrzymałem protokołu, obecni byli na tym spotkaniu online m.in. mój Zastępca. Spotkanie dotyczyło zakupu Zespołu Pałacowo Parkowego. Nie omawiano kwestii możliwości zakupu tylko sam zakup. Zaraz po przesłaniu wniosku wyrażono zgodę na zakup Zespołu Pałacowo-Parkowego wniosek został błyskawicznie zaakceptowany w GDLP. Nigdy ani samodzielnie, ani z Zespołem nie podjąłem decyzji o zakupie, nadmieniam, że sam Zespół został powołany do możliwości zakupu. Miałem świadomość, że jeśli nie będę celowo opóźniał prac związanych z zakupem to ten zakup dojdzie do skutku, a tego nie chciałem. W dniu 28 lipca 2023 r. od Dyr. (...) z RDLP w Katowicach, otrzymałem przekazany przez AVENTUM projekt Zarządzenia Nadleśniczego Brynek w sprawie powołania Zespołu Roboczego ds. zakupu gruntów i posadowionych na nim nieruchomości Zespołu Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku. W treści tego zarządzenia, wskazano Panią (...) Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień jako członka tego zespołu. Zarządzenie to po moich uwagach nie zostało podpisane. Tego samego dnia sporządzone zostało nowe Zarządzenie, w którym uwzględniono moje uwagi i w tym zarządzeniu pozostawiłem Panią (...) Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. Nieruchomości i Zamówień jako członka tego zespołu, tak jak mi to zostało przekazane wcześniej. (...) Nie byłem inicjatorem zakupu gruntu i posadowionych na nim nieruchomości Zespołu Pałacowo-Parkowego w Brynku. Inicjatorem zakupu był Dyrektor Generalnych Lasów Państwowych i nie wiem dlaczego, nigdy nie przedstawił mi powodu dlaczego Nadleśnictwo ma kupić tą nieruchomość. Na spotkaniu Zespołu była taka sugestia, że jak chce GDLP kupić tą nieruchomość to niech sami ją kupią, ale nie było o tym mowy (...).

(akta kontroli str. 3318-3320)

Nadleśniczy w odniesieniu do odstąpienia od zakupu Zespołu pałacowo-parkowego zeznał: Dostałem polecenie od Dyrektora Generalnego o zawnieśkowanie o zakup, była to błędna decyzja i dlatego nie przystąpiłem do zakupu. Zdaję sobie sprawę, że wstępne koszty, które poniosło Nadleśnictwo m.in. operat, ocena, wyrzysy wpisy mogą zostać uznane za działanie niegospodarne i niecelowe bo faktycznie nie byliśmy zainteresowani zakupem, ale niemniej jednak byłem zmuszony do ich sporządzenia bo decyzje o zakupie były podejmowane na szczeblu wyższym. Później działania te miały na celu tylko potwierdzenie przez Nadleśnictwo, że zakup ten był bezcelowy i aby stworzyć możliwość, aby odstąpienia od niego, a co za tym idzie poniesienia ogromnego kosztu 12 mln zł.

(akta kontroli str. 3318-3320)

2. Pomimo że w art. 40a ust. 5b ustawy o lasach wskazano, że Lasy Państwowe żądają zwrotu kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji, jeżeli nabywca lokalu, o którym mowa w ust. 4, 5 i 5a, przed upływem 5 lat od jego nabycia zbył ten lokal lub wykorzystał na inne cele niż mieszkalne, w Nadleśnictwie nie prowadzono monitorowania wtórnego obrotu zbytymi uprzednio nieruchomościami. Powyższe

¹⁰⁸ Ówczesnego Dyrektora RDLP – przypis NIK.

dotyczyło dwóch zbytych w okresie objętym kontrolą nieruchomości: tj. położonej w Wieszowej przy ul. Tarnogórskiej i w Pustkach (której własność 11 marca 2024 r. została przeniesiona tytułem darowizny na osobę bliską).

Jednocześnie lokal w Wieszowej został sprzedany dotychczasowemu najemcy, tj. byłemu Dyrektorowi RDLP, pomimo tego, że osoba ta nie mieszkała w lokalu będącym przedmiotem sprzedaży¹⁰⁹. Powyższe naruszało zasady sprzedaży lokali określone w art. 40a ust. 4 ustawy o lasach. Zgodnie z tym przepisem pracownicy i byli pracownicy LP mający co najmniej trzyletni okres zatrudnienia w Lasach Państwowych¹¹⁰, posiadają pierwszeństwo nabycia lokali, których są najemcami i w których mieszkają. Cena sprzedaży tego lokalu podlegała łącznemu obniżeniu o 6% za każdy rok zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych i o 3% za każdy rok najmu tego lokalu, tj. wyniosła jedynie 5% wartości nieruchomości.

(akta kontroli str. 4789-5042, 4959-4963)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo nie prowadzi bieżącego monitoringu wpisów w księgach wieczystych dotyczących ww. sprzedanych lokali. Nie ma również dokumentów potwierdzających okoliczność zamieszkiwania tych lokali przez najemców. (...) Fakt zamieszkiwania nieruchomości przed sprzedażą odnotowywano w następujący sposób: obecność zainteresowanych podczas przeglądu 5-letniego w 2018 r., bieżące płacenie czynszu, reakcja na wysłaną korespondencję, obecność samochodu najemcy przed bramą posesji w Wieszowej podczas przypadkowego przejazdu koło tego domu.*

W sprawie monitorowania najmu i zbycia nieruchomości Nadleśnictwa wyjaśnił natomiast: *Nie weryfikujemy żadnych umów najmowanych mieszkań (...) nikt z pracowników nie zweryfikował czy najemca tam mieszka. (...) Nie weryfikujemy, żadnych umów najmowanych mieszkań pod względem tego czy najemca tam mieszka. W tym zakresie zostaną wprowadzone odpowiednie polecenia bezwzględnego monitorowania sposobu wykorzystywania wynajmowanych i sprzedawanych nieruchomości przez Nadleśnictwo.*

(akta kontroli str. 4988-4990, 7397-7400)

Sekretarz Nadleśnictwa, który w zakresie czynności miał powierzony nadzór nad nieruchomościami Nadleśnictwa zeznał: *Nie mogę potwierdzić, że Pan (...) ¹¹¹ w latach 2017 r. do 28 lutego 2020 r. mieszkał w Wieszowej przy ul. Tarnogórskiej, bo wiem, że kończył budowę swojego domu jednorodzinnego w Gliwicach. Nie monitorowałem tego.*

(akta kontroli str. 7348-7351)

Leśniczy Leśnictwa Górniki mieszącej się w listopadzie 2018 r. w budynku przy ul. Tarnogórskiej w Wieszowej zeznał: *najemca mieszkania mieszkał tam, ale nie codziennie, mieszkał również gdzieś w domu w Gliwicach na ul. Wandy Rutkiewicz, ale nie pamiętam numeru. Nie mogę potwierdzić czy mieszkali tam na stałe. Często ich tam spotykałem.*

(akta kontroli str. 6955-6958)

Były Dyrektor RDLP jako najemca i nabywca nieruchomości przy ul. Tarnogórskiej w Wieszowej w odniesieniu do tego, czy potwierdza, że w dniu zawarcia umowy najmu nieruchomości S/29/2018 tj. 10 kwietnia 2018 r. do 28 lutego 2020 r. (tj. do daty nabycia ww. nieruchomości) mieszkał wraz z rodziną zeznał: *W tym okresie, kiedy wynajmowałem nieruchomość w Wieszowej (...), moim stałym miejscem zamieszkania był adres Gliwice (...). Z adresu Wieszowa była dowożona moja*

¹⁰⁹ Cena sprzedaży wyniosła 8 346 zł, tj. 5% wartości oszacowanej na kwotę 166 920 zł.

¹¹⁰ Z wyjątkiem osób, z którymi stosunek pracy rozwiązany został bez wypowiedzenia z winy pracownika.

¹¹¹ Ówczesny Dyrektor RDLP – przypis NIK.

niepełnosprawna córka do szkoły dopóki uczęszczała do szkoły w Bytomiu. Pomieszkiwałem w Wieszowej, ale do momentu, kiedy spadł sufit w salonie. (...). W odniesieniu do tego, czy potwierdza, że w dniu nabycia ww. nieruchomości od Nadleśnictwa Brynek mieszkał w tej nieruchomości zeznał: Nie potwierdzam, bo w Wieszowej nie było to moje stałe miejsce zamieszkania, gdyż mieszkalem w Gliwicach (...). Bywałem w Wieszowej z uwagi na zwierzęta, które tam były.

(akta kontroli str. 7051-7091)

Skutkiem braku monitorowania przez Nadleśnictwo najmu mieszkań będących własnością Nadleśnictwa pod kątem ich zamieszkiwania przez najemców, było wynajęcie nieruchomości Nadleśnictwa (Wieszowa ul. Tarnogórska 16) osobie, która nie zamieszkiwała tej nieruchomości, a następnie zbycie tego lokalu na rzecz tego najemcy z zastosowaniem zasady pierwszeństwa (art. 40 a ust. 4).

Zeznania pracowników Nadleśnictwa oraz zeznania najemcy i nabywcy tej nieruchomości wskazują, że brak było podstawy do nabycia nieruchomości w Wieszowej na zasadach przewidzianych ww. przepisach (nie został spełniony warunek mieszkania w wynajmowanej nieruchomości). Dopuszczenie do tej transakcji, zdaniem NIK, stanowić może przejaw nadmiernego uprzywilejowania pracowników i byłych pracowników Lasów Państwowych względem pozostałych osób, które potrzeby mieszkaniowe muszą realizować własnym staraniem.

(akta kontroli str. 4800-4851)

3. Nadleśnictwo naliczyło wysokość czynszu za 2022 r. w umowie dzierżawy zawartej z Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabęd.¹¹² z zastosowaniem nieprawidłowego przelicznika przy określeniu jego wysokości, tj. niezgodnie z § 1 ust. 3 zarządzenia wewnętrznego w sprawie opłaty za udostępnienie dróg leśnych¹¹³.

Stosownie do treści § 1 ust. 3 ww. zarządzenia, wysokość opłaty miesięcznej za 1 km bieżącej drogi należało ustalić na poziomie równowartości średniej ceny 1 m³ drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały roku poprzedniego¹¹⁴, natomiast Nadleśnictwo dokonało tej kalkulacji na podstawie roku bieżącego¹¹⁵. Naliczenie przez Nadleśnictwo Zakładom Mechanicznym Bumar-Łabędy czynszu wg stawki o 52,26% wyższej niż właściwa, skutkowało zawyżeniem należnego za 2022 r. czynszu o kwotę 26 194,87 zł brutto. Jednocześnie zawyżona stawka czynszu w 2022 r. stanowiła podstawę do wyliczenia wzrostu jego wysokości¹¹⁶ o wskaźnik inflacji Głównego Urzędu Statystycznego¹¹⁷, co skutkowało naliczeniem w kolejnych latach (2023-2024) kwoty czynszu zawyżonej o 63 350,10 zł brutto¹¹⁸.

¹¹² Umowa Nr ZG.2217.27.20.PK z 23 grudnia 2022 r.

¹¹³ Zarządzenie Nr 5/2021 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 1 lutego 2021 r. w sprawie określenia stawki opłaty za udostępnienie dróg leśnych.

¹¹⁴ Na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹¹⁵ Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 20 października 2021 r. w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej wg średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2021 r. (M. P. poz. 950) średnia cena drewna, którą Nadleśnictwo powinno było przyjąć do kalkulacji wynosiła 212,26 zł/m³. Dla kalkulacji wysokości opłaty rocznej dla umowy dzierżawy przyjęto komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2022 r. w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2022 r. (M. P. poz. 996) w wysokości 323,18 zł/m³; tj. o 110,92 zł (52%) wyższy niż właściwy. Przyjęta do umowy kalkulacja: 16 km x 323,18 zł/miesiąc x 12 miesięcy = 62 050,56 zł + VAT, tj. 76 322,19 zł brutto; stosując właściwy wskaźnik powinna wynosić: 16 km x 212,26 zł/miesiąc x 12 miesięcy = 40 753,92 zł + VAT, tj. 50 127,32 zł brutto (różnica wynosiła 21 296,64 zł netto, tj. 26 194,87 zł brutto).

¹¹⁶ Stosownie do treści § 3 ust. 1 umowy czynsz roczny podwyższany jest o wskaźnik inflacji w przypadku jego wzrostu.

¹¹⁷ W 2023 r. – komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2022 r. (M. P. poz. 68) – wzrost cen o 14,4%, w 2024 r. – Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2024 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2023 r. (M. P. poz. 22) – wzrost cen o 11,4%.

¹¹⁸ Przyjęta metodologia wyliczenia wzrostu wysokości należnego czynszu: 1/ 2022 r. – zgodnie z umową 62 050,56 zł netto (76 322,19 zł brutto), 2/ 2023 r. – 62 050,56 zł netto + 14,40% = 70 985,84 zł netto (87 312,58 zł

Łączna kwota zawyżonego czynszu do 22 lutego 2024 r. wyniosła 89 544,97 zł brutto.
(akta kontroli str. 14016-1423, 1422-1423)

Nadleśniczy wyjaśnił: (...) *intencją było, aby w momencie zawierania umów, stosować każdorazowa aktualnie obowiązującą w czasie stawkę 1 m³ z komunikatu Prezesa GUS (aktualną wg komunikatu GUS danego roku lub z poprzedniego roku – uzależnione datowano od podpisywania umowy). (...) Dostrzegając błąd słowny (...) przystąpiono do niezwłocznego sporządzenia nowego zarządzenia.*
(akta kontroli str. 1424-1431B, 1539, 4234-4237, 5974-5977, 6074-6082)

W trakcie trwania czynności kontrolnych NIK Nadleśniczy dokonał zmian w ww. zakresie wprowadzając do stosowania zarządzenie Nr 21/2024 z 5 lipca 2024 r. w sprawie określenia stawki opłaty za udostępnienie dróg leśnych.
(akta kontroli str. 4237)

4. Nadleśnictwo nie dochowało należytej staranności przy zawieraniu z Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabędy S.A. umowy na dzierżawę dróg leśnych, gdyż przekroczyło terminy określone w porozumieniu zawartym 24 czerwca 2019 r. z tą spółką¹¹⁹. I tak: a/ wniosek o wyrażenie zgody do Dyrektora RDLP na zawarcie ww. umowy Nadleśnictwo złożyło dopiero 23 czerwca 2020 r., tj. 10 miesięcy po terminie określonym w ww. porozumieniu, który ustalony został na 60 dni od jego zawarcia¹²⁰; b/ umowa dzierżawy dróg leśnych została zawarta dopiero 23 grudnia 2022 r. tj. 26 miesięcy i 20 dni po terminie określonym w ww. porozumieniu, który został ustalony na 30 dni od wydania przez Dyrektora RDLP zgody¹²¹ za zawarcie tej umowy¹²².

(akta kontroli str. 1424-1446A, 4231-4237)

Nadleśniczy wyjaśnił: *opóźnienia wynikały ze specyfiki przedmiotu sprawy, która obejmowała równoległe złożone zadanie, a obszerność zadania – porządkowania stanu posiadania – w przedmiotowej lokalizacji uniemożliwiała szybsze procedowanie, a w tym czasie trwały konsultacje ze spółką. Dodał również, że Nadleśnictwo (...) podpisując Porozumienie w czerwcu 2019 r. nie mogło przewidzieć ostatecznego terminu podpisania umowy. Zawarte w Porozumieniu terminy były szacunkowymi okresami, które na tamten moment wydawały się realnymi do spełnienia obydwu Stronom. (...) Daty wskazane w Porozumieniu (...) nie były realnymi do wykonania (...).*

(akta kontroli str. 7316-7325)

Nadleśniczy wyjaśnił: *w okresie od podpisania porozumienia do podpisania umowy Nadleśnictwo nie pobierało opłat za korzystanie z tych dróg. Sukcesem było zawarcie samego porozumienia, które zapoczątkowało sformalizowanie korzystania z dróg przez Zakłady Mechaniczne Bumar-Łabędy S.A. Pomiędzy zawarciem porozumienia a zawarciem umowy trwały rozmowy, który miały na celu doprecyzowanie zakresu korzystania z dróg i pozostałe uzgodnienia w tym zakresie, z tego powodu nie były pobierane opłaty, których nie dało się precyzyjnie określić. Nadleśniczy wyjaśnił również, że od momentu, gdy został Nadleśniczym w 2017 r. podjąłem rozmowy z prezesem Bumaru na temat uregulowań całej zaszłości terenów poligonu (...).*

brutto), 3/ 2024 r. – 70 985,84 zł netto + 11,40% = 79 078,23 zł netto (97 266,22 zł brutto). W oparciu o stawkę czynszu obliczonego według właściwego komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego kalkulacja winna wynosić: a/ 2022 r. – 40 753,92 zł netto (50 127,32 zł brutto), b/ 2023 r. – 40 753,92 zł + 14,40% = 46 622,48 zł netto (57 345,65 zł brutto), c/ 2024 r. – 46 622,58 zł netto + 11,40% = 51 937,44 zł netto (63 883,05 zł brutto).

¹¹⁹ Porozumienie z 24 czerwca 2019 r. zawarte pomiędzy Nadleśnictwem a Zakładami Mechanicznymi Bumar-Łabędy S.A., którego przedmiotem było określenie sposobu i zasad uregulowania stanu prawnego gruntów zajętych przez Spółkę pod budynki i budowle, które zostały wzniesione w związku z prowadzoną działalnością Spółki, a co do których istnieje nieuregulowany stan prawny.

¹²⁰ Termin złożenia wniosku do RDLP upływał 23 sierpnia 2019 r.

¹²¹ 3 września 2020 r.

¹²² Tj. nie później niż 5 października 2020 r.

Celem było uporządkowanie granic i uregulowanie wszystkich spraw związanych z tą dzierżawą. Nie wiem czy i jakie były prowadzone rozmowy przed 2017 r., działania, które prowadziłem po objęciu stanowiska doprowadziły do uporządkowania tych spraw.

(akta kontroli str. 7434-7437, 7505-7507)

O ile podpisanie w 2022 r. umowy dzierżawy dróg leśnych należy uznać za pożądany efekt wieloletnich starań Nadleśnictwa, to jednak w ocenie NIK zawieranie porozumień zobowiązujących Nadleśnictwo do zawarcia umowy w określonym terminie przy świadomości poziomu skomplikowania sprawy, a także zaniechanie pobierania opłat z tytułu faktycznego użytkowania dróg leśnych należy uznać za działanie nierzetelne i niegospodarne. Z uwagi na brak regulacji wewnętrznych w Nadleśnictwie dotyczących określenia wysokości opłaty z tytułu użytkowania dróg leśnych latach 2019-2021¹²³ nie można jednak oszacować wysokości uszczuplenia należności Skarbu Państwa w tym zakresie.

(akta kontroli str. 7555)

5. Nadleśnictwo wystawiło dwie noty odsetkowe¹²⁴ za nieterminową zapłatę należności z tytułu dzierżawy dróg leśnych¹²⁵ łącznie za 55 dni zwłoki, mimo że kontrahent uregulował należność 35 dni po określonym terminie¹²⁶. Jednocześnie Nadleśnictwo zaniechało naliczenia temu samemu kontrahentowi odsetek za nieterminową zapłatę faktury¹²⁷, której zapłata nastąpiła 31 dni po określonym terminie¹²⁸, co świadczy o braku wymaganej rzetelności działań.

(akta kontroli str. 1406-1408, 1415-1421)

Nadleśniczy wyjaśnił, że jedna z not¹²⁹, opiewająca na kwotę 801,36 zł, została naliczona błędnie i została skorygowana w trakcie trwania czynności kontrolnych. W tym samym czasie została również wystawiona nota odsetkowa¹³⁰ do opłaconej po terminie faktury z 2022 r. w wysokości 1 085,76 zł. Powyższe było spowodowane przeoczeniem pracownika działu księgowości.

(akta kontroli str. 5974-5980)

6. Nadleśnictwo nie wypowiedziało części umowy dzierżawy¹³¹ dotyczącej jednego ze zbiorników wodnych, które wyremontowało z wykorzystaniem dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ich pozyskanie, co wynikało z umowy o dofinansowanie, uniemożliwiało Nadleśnictwu czerpanie korzyści finansowych z udostępnienia tego zbiornika, co powinno skutkować zaprzestaniem jego dzierżawy. Jakkolwiek Nadleśnictwo nie pobierało opłat od dzierżawcy za korzystanie z tego zbiornika, to jednak zmniejszenie czynszu dzierżawnego nastąpiło bez zawarcia przez strony stosownego porozumienia w tym zakresie, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 1447-1456, 1466-1481, 6116-6121)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: zmiana umowy została uzgodniona i wysłana do podpisu przez przedstawiciela dzierżawcy (...) 31 grudnia 2021 r. Niestety

¹²³ Do wejścia w życie zarządzenia Nr 5/2021 Nadleśniczego z 1 lutego 2021 r. w sprawie określenia stawki opłaty za udostępnienie dróg leśnych.

¹²⁴ Noty odsetkowe Nr 2/2023/O z 7 marca 2023 r. na kwotę 0,8 tys. zł oraz 4/2023/O z 23 marca 2023 r. na kwotę 1,4 tys. zł. (za 35 dni zwłoki).

¹²⁵ Faktura Nr 230110119 z 16 stycznia 2023 r. (data płatności do 15 lutego 2023 r., zapłata nastąpiła 22 marca 2023 r., tj. 35 dni po określonym terminie).

¹²⁶ Przelew 22 marca 2023 r.

¹²⁷ Faktura Nr 221210216 z 30 grudnia 2022 r.

¹²⁸ Faktura Nr 221210216 z 30 grudnia 2022 r. (termin płatności do 29 stycznia 2021 r., a zapłata nastąpiła 2 marca 2023 r., tj. 31 dni po określonym terminie).

¹²⁹ Nota odsetkowa Nr 2/2023/O w wysokości 801,36 zł.

¹³⁰ Nota odsetkowa Nr 14/2024/O z 8 lipca 2024 r.

¹³¹ Umowa dzierżawy wód Nr S/6/2017 z 23 stycznia 2017 r. ze Zrzeszeniem Wędkarskim Ukłejka przy Zakładach Mechanicznych Bumar-Labędy S.A.

podpisany aneks do ww. nie został zwrócony do Nadleśnictwa, a poczynione uzgodnienia pozostały tylko w formie ustnej. Nadleśnictwo przez nieuwagę nie wystąpiło ponownie o zwrot podpisanego dokumentu. Z dniem 1 stycznia 2022 r. wydierżawiający zmniejszył czynsz dzierżawny proporcjonalnie do nowej powierzchni dzierżawionych zbiorników wodnych (...), a dzierżawca opuścił wyremontowany staw. Zastępca Nadleśniczego dodał również, że stosowny dokument zostanie podpisany w najbliższym możliwym terminie.

(akta kontroli str. 6060-6069)

7. Nadleśnictwo nie sporządziło protokołu zdawczo-odbiorczego, który wymagany był celem rozliczenia wypowiedzianej umowy najmu lokalu¹³² przeznaczonego na prowadzenie kancelarii Leśnictwa Górniki¹³³. Stosownie do treści § 2 ust. 4 ww. umowy protokół ten stanowić miał podstawę do dokonania rozliczeń między stronami.

(akta kontroli str. 5742-5749)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: Nadleśnictwo zdając lokal (...) przez nieuwagę nie sporządziło stosownego protokołu zdawczo-odbiorczego. (...) Wynajmujący nie wnosił żadnych uwag zarówno do przejmowanych pomieszczeń jak i wyposażenia. Nadleśnictwo wcześniej wypowiedziało (...) umowę na dostarczanie energii elektrycznej oraz (...) przeniesiono do nowej kancelarii łączone internetowe. Sprawa rozliczenia należności za zużyty wodę, ścieki i śmieci pozostała po stronie wynajmującego.

(akta kontroli str. 6060-6065)

8. Nadleśnictwo nie udokumentowało przeprowadzonego rozeznania rynku poprzedzającego zakup sprzętu komputerowego w 2022 r. na kwotę 29,4 tys. zł¹³⁴, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 3 regulaminu udzielania zamówień publicznych. W przepisie tym przewidziany został obowiązek udokumentowania przeprowadzenia badania rynku, m.in. w formie wydruków lub notatek.

(akta kontroli str. 1157-1164, 1182-1191, 4405, 4431-4439, 4455-4490)

Starszy Specjalista ds. użytkowania lasu i marketingu Nadleśnictwa wyjaśnił: oszacowania wartości zamówienia dokonałem łącznie z przeprowadzeniem rozeznania rynku, na podstawie stron internetowych sprzedawców sprzętu komputerowego, jednak nie dysponuję obecnie wydrukami z tych stron potwierdzającymi dokonanie tych czynności.

(akta kontroli str. 4406-4407)

Nadleśniczy wyjaśnił, że do wskazanego uchybienia doszło w wyniku presji czasu.

(akta kontroli str. 5570-5572)

9. Nadleśnictwo nabyło w 2023 r. 48 szt. licencji¹³⁵ na urządzenia mobilne na podstawie nieobowiązującej już umowy (Nr RR.271.22.2020 z 31 sierpnia 2020 r.¹³⁶), ponad limity w niej określone, a ponadto przed dokonaniem zakupu kolejnych 101 szt. licencji¹³⁷ nie udokumentowało przeprowadzenia rozeznania rynku, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 3 regulaminu udzielania zamówień publicznych. Łączna wartość zakupionych w 2023 r. 149 szt. licencji wynosiła 15 406,98 tys. zł¹³⁸.

(akta kontroli str. 1182-1191, 4406-4407, 4491-4503, 5570-5581)

¹³² Z 18 czerwca 2021 r. z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

¹³³ Umowa najmu Nr S/65/2018 z 28 listopada 2018 r.

¹³⁴ 29 397 zł.

¹³⁵ 48 szt. licencji ESET PROTECT Essential ON-PREM.

¹³⁶ Umowa Nr RR.271.22.2020 z 31 sierpnia 2020 r. na dostawę licencji ESET Endpoint Protection Advances (Windows) oraz ESET Endpoint Security for Android na okres 3 lat w najnowszych dostępnych na rynku wersjach.

¹³⁷ 71 szt. licencji ESET PROTECT Essential oraz 30 szt. licencji ESET PROTECT Entry ON-PREM.

¹³⁸ Faktura VAT Nr T59/06/2023 z 20 czerwca 2023 r. oraz faktura VAT Nr T43/09/2023 z 20 września 2023 r.

RDLP zawarła 31 sierpnia 2020 r. zbiorczą umowę na dostawę licencji oraz oprogramowania dla jednostek podległych. W ramach tej umowy Nadleśnictwo mogło zamówić łącznie 39 szt. licencji¹³⁹ z datą ważności do 6 października 2023 r. wszystkie licencje miały zostać dostarczone do października 2020 r., a ich ilość była z góry określona w załączniku do umowy dla każdej z jednostek indywidualnie. Umowa nie przewidywała żadnych zamówień dodatkowych lub uzupełniających. Nadleśnictwo zamówieniem z września 2020 r. wyczerpało cały przyznany zakres licencji.

(akta kontroli str. 5570-5577)

Starszy specjalista ds. użytkowania lasu i marketingu Nadleśnictwa wyjaśnił: *byłem przekonany, że umowa ta dalej obowiązuje i jest zawarta na okres trzyletni. W rzeczywistości chodziło o okres ważności certyfikatu, a nie okres ważności umowy. Dodał też: nie zweryfikowałem ilości licencji możliwych do zamówienia w ramach tej umowy, byłem przekonany, że mam możliwość zakupu większej ilości w ramach zamówień dodatkowych, jednak nie wynika to ani z treści umowy ani z załącznika. (...) W związku z tym, że przyjąłem za obowiązującą umowę z 2020 r. i na jej podstawie zleciłem zamówienie, nie zostały przeze mnie dochowane przepisy regulaminu udzielania zamówień publicznych (...).*

(akta kontroli str. 5578-5581)

W odniesieniu do przeprowadzenia rozeznania rynku na zakup licencji Nadleśniczy wyjaśnił: *rozeznanie rynku dla każdego zamówienia dotyczącego zakupu (...) licencji (...), odbywało się na bieżąco, na podstawie porównania aktualnych w owym czasie ofert znajdujących się w witrynach sklepów internetowych. Dokumentami dotyczącymi szacowania wartości zamówień z równoczesnym rozeznaniem rynku w postaci wydruków ze stron internetowych nie dysponujemy.*

(akta kontroli str. 4516)

10. Nabycie samochodu Toyota Land Cruiser na potrzeby Nadleśnictwa, nie zostało poprzedzone zawarciem porozumienia w sprawie zlecenia ZPUH LP Olsztyn przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup ww. samochodu, obejmującego m.in. ustalenie wynagrodzenia za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania. Było to działaniem nierzetelnym, gdyż kwota wydatkowana przez Nadleśnictwo była o 6 845 zł netto wyższa od kwoty, za którą ZPUH LP Olsztyn zakupił ten samochód. Jednocześnie zapłata prowizji wykluczała możliwość uznania tego nabycia za przesunięcie majątkowe pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych. W konsekwencji wydatek poniesiony na prowizję naliczoną przez ZPUH LP Olsztyn w kwocie 6 845 zł netto był nieuzasadniony.

Nadleśnictwo nie dokonało też zmiany w planie finansowo-gospodarczym jednostki na 2023 r., zarówno w odniesieniu do modelu pojazdu, jak i wysokości zabezpieczonych w nim środków. Zapisy w ww. planie finansowo-gospodarczym, jak i we wniosku o wyrażenie zgody na zakup środka trwałego z 15 lipca 2022 r., wskazywały na zakup samochodu Toyota Hilux o wartości 146 600 zł netto, a dokonano zakupu samochodu Toyota Land Cruiser o wartości 216 000 zł netto¹⁴⁰ (265 680 zł brutto) od ZPUH LP Olsztyn¹⁴¹. Nadleśnictwo pomimo uzyskanej zgody na zwiększenie nakładów¹⁴² na realizację zakupu służbowego nie dokonało

¹³⁹ 27 szt. licencji dla Windows (przedłużenie), 12 szt. licencji dla Android (przedłużenie).

¹⁴⁰ Faktura Nr FA 23/05/3433/01 z 29 maja 2023 r.

¹⁴¹ ZPUH LP w Olsztynie zakupił ww. samochód w drodze przetargu nieograniczonego na potrzeby jednostek LP za kwotę 209 155 zł netto. Za prowadzenie procedur zakupu i sprzedaży samochodu ZPUH w Olsztynie wskazał prowizję w wysokości 6 845 zł netto.

¹⁴² Z 19 lipca 2022 r.

właściwych zmian w planie finansowo-gospodarczym jednostki na 2023 r., co należy uznać za działanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 922-995, 1602-1611)

Nadleśniczy wyjaśnił: *z przeoczenia nie dokonano zmiany w planie finansowo-gospodarczym jednostki.*

(akta kontroli str. 7729-7733)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: (...). *Nadleśnictwo zamówiło konkretny oferowany przez Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy LP w Olsztynie pojazd, opierając się na przeświadczeniu, że wszystkie opisane w PZP związane z tym czynności leżą po stronie zakładu w Olsztynie. Zastępca Nadleśniczego powołał się również na pismo Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych¹⁴³, w którym wskazano, że zamawiającym jest PGL Lasy Państwowe. (...) Transakcje między jednostkami organizacyjnymi LP to nie umowy, lecz przesunięcia majątkowe w obrębie jednego podmiotu. Wobec tego transakcje te nie mogą stanowić zamówień publicznych i tym samym nie podlegają przepisom ustawy (...). Nadleśniczy dodatkowo wyjaśnił, że Nadleśnictwo nie zleciło przeprowadzenia takiego postępowania ZPUH LP w Olsztynie.*

(akta kontroli str. 7289-7296, 7434-7437)

W ocenie NIK, wypłata prowizji na rzecz innej jednostki organizacyjnej LP powinna być poprzedzona zawarciem stosownego porozumienia z ZPUH LP Olsztyn, określającego jednoznacznie wzajemne świadczenia stron, zarówno w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, jak też wynagrodzenie za takie czynności. Stosownie natomiast do treści przepisu § 4 ust. 1 Zarządzenia nr 70 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 listopada 2019 r., przekazywanie mienia pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych następuje nieodpłatnie. Dlatego też możliwe było nabycie takiego pojazdu przez Nadleśnictwo od ww. podmiotu (na zasadzie przesunięcia majątkowego), jednakże bez naliczenia i zapłaty prowizji.

11. Nadleśniczy 30 listopada 2023 r. podpisał umowę na *Przebudowę i rozbudowę budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania stodoły edukacyjnej na budynek konferencyjno-edukacyjny*¹⁴⁴ na kwotę 1 828,4 tys. zł (1 486,5 tys. zł netto)¹⁴⁵, mimo braku zabezpieczenia środków w takiej wysokości na ten cel w planie finansowo-gospodarczym na 2023 r. Na dzień zawarcia umowy Nadleśnictwo posiadało zabezpieczone środki na realizację tej inwestycji w wysokości 447,2 tys. zł netto¹⁴⁶, które w planie na kolejny rok zostały zwiększone do wysokości 1 550 tys. zł netto¹⁴⁷.

(akta kontroli str. 6472-6492, 7297-7298, 7311-7315)

Nadleśniczy wyjaśnił: *podpisanie umowy w takiej wysokości, mimo braku zabezpieczenia środków w pełnej wysokości na ten cel w planie finansowo-gospodarczym na rok 2023 r. wynikało z mojego przeoczenia i przeoczenia Główniej Księgowej, która nie zweryfikowała wysokości środków w planie.*

(akta kontroli str. 7434-7437)

Główna Księgowa wyjaśniła: *jako Główna Księgowa nie planuję zakupów inwestycyjnych, robi to Dział Administracji. (...) Nie znałam daty podpisania umowy, nie dostałam takiej umowy do wglądu, ani nie wiedziałam kiedy została zakończona*

¹⁴³ Z 7 kwietnia 2004 r. dotyczące stosowania przepisów ustawy Pzp z 2004 r.

¹⁴⁴ Oznaczenie sprawy SA.270.17.2023. Dalej: przebudowa stodoły edukacyjnej.

¹⁴⁵ Umowa Nr ZPN/15/2023.

¹⁴⁶ Na podstawie szczegółowego planu nakładów na środki trwałe w budowie na 2023 r. w wysokości 447 225,26 zł.

¹⁴⁷ Na podstawie szczegółowego planu nakładów na środki trwałe w budowie na 2024 r. w dwóch pozycjach: a/ 548 049,98 zł i b/ 1 001 950,02 zł.

procedura przetargowa. W żadnym przypadku dotyczącym zakupów inwestycyjnych nie weryfikuję środków przeznaczonych na realizację inwestycji w planie finansowo-gospodarczym jednostki.

(akta kontroli str. 7430-7431)

12. W protokole postępowania pn. *Przebudowa i rozbudowa budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania stodoły edukacyjnej na budynek konferencyjno-edukacyjny* nierzetelnie wskazano datę, w której ustalono wartość zamówienia oraz nie wskazano czynności, jakie w postępowaniu wykonywał radca prawny. Stosownie do zapisów pkt 3 protokołu postępowania wartość zamówienia została ustalona na podstawie kosztorysów inwestorskich z 4 października 2023 r., mimo że faktyczna data opracowania tych kosztorysów to, w zależności od branży¹⁴⁸, czerwiec lub lipiec 2023 r., a data ich sprawdzenia z ramienia inwestora to 5 września 2023 r.

(akta kontroli str. 6352-6374)

Sekretarz komisji przetargowej w ww. postępowaniu wyjaśniła: *w protokole podano datę 4 października, ponieważ w tym okresie przygotowywano wniosek do Nadleśniczego o rozpoczęcie postępowania przetargowego. Wiązało się to z podsumowaniem wartości kosztorysów z różnych branż oraz uzgodnieniem czy cały zakres ujęty w kosztorysach będzie przedmiotem przetargu. W odniesieniu do braku określenia czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania przez radcę prawnego wyjaśniła, że nie wskazałam szczegółowo jakie czynności wykonywał w postępowaniu (...) radca prawny wychodząc z założenia, że tytuł ten określa funkcję jaką pełni.*

(akta kontroli str. 7299-7302)

W protokole z ww. postępowania wprost określono, że wartość zamówienia została ustalona na podstawie kosztorysów inwestorskich, a nie wniosku o rozpoczęcie postępowania. Odzwierciedla to zapisy art. 34 ustawy Pzp, stosownie do którego wartość zamówienia na roboty budowlane określana jest na podstawie kosztorysu inwestorskiego lub programu funkcjonalno-użytkowego.

13. W protokole postępowania na przebudowę stodoły edukacyjnej Sekretarz Nadleśnictwa nie potwierdził podpisem zatwierdzenia prac komisji przetargowej, której był członkiem, stosownie do wzoru protokołu postępowania stanowiącego załącznik Nr 8 do rozporządzenia Ministra Rozwoju Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołu postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego¹⁴⁹.

(akta kontroli str. 6352-6363)

Sekretarz oświadczył, że *brałem czynny udział w pracach Komisji Przetargowej (...) zapoznałem się (...) z protokołem postępowania i nie wniosłem do niego uwag. Brak podpisu na protokole wynika z niedopatrzenia.*

Potwierdziła to Sekretarz komisji przetargowej, która wyjaśniła, że Sekretarz (...) *zapoznał się z protokołem w mojej obecności, (...) nie zauważyłam, że nie potwierdził tego podpisem.*

(akta kontroli str. 7299-7302)

14. Radca prawny Nadleśnictwa, będący osobą wykonującą czynności związane z przeprowadzeniem postępowania obejmującego przebudowę stodoły edukacyjnej, nie dopełnił wynikającego z art. 56 ust. 4 ustawy Pzp obowiązku złożenia

¹⁴⁸ Kosztorysy inwestorskie: 1/ instalacje elektryczne i niskoprądowe – kwalifikowane – czerwiec 2023 r., 2/ instalacje elektryczne i niskoprądowe – niekwalifikowane – czerwiec 2023 r., 3/ branża budowlana – koszty kwalifikowane – lipiec 2023 r., 4/ branża budowlana – koszty niekwalifikowane – lipiec 2023 r., 5/ instalowanie urządzeń grzewczych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, roboty instalacyjne wodno-kanalizacyjne i sanitarne – 18 czerwca 2023 r., 6/ branża sanitarna – wentylacja mechaniczna – czerwiec 2023 r.

¹⁴⁹ Dz. U. poz. 2434.

oświadczenia o istnieniu albo braku istnienia okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 lub 3 tej ustawy (konflikt interesów, prawomocne skazanie).

(akta kontroli str. 6510-6511)

Radca prawny Nadleśnictwa wyjaśnił, że *brak złożenia (...) oświadczenia (złożenie podpisu przy braku zaznaczenia właściwego pola) wynikał wyłącznie z niedopatrzenia. (...) Omyłkowo nie zostało zaznaczone właściwe pole wzoru oświadczenia.*

(akta kontroli str. 7308-7310)

15. Nadleśnictwo nierzetelnie zweryfikowało polisę OC wykonawcy przedłożoną do umowy na przebudowę budynku stodoły edukacyjnej. W umowie wymagano od wykonawcy posiadania przez cały okres obowiązywania umowy polisy OC w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej na kwotę co najmniej 1 mln zł¹⁵⁰, mimo że stosownie do treści SWZ¹⁵¹ kwota ta miała być nie mniejsza od wysokości wynagrodzenia umownego brutto, tj. 1 828 350,47 zł¹⁵². Wykonawca przed podpisaniem umowy przedstawił kopię opłaconej polisy OC na kwotę 1 mln zł. Nadleśnictwo zaniechało wezwania wykonawcy do przedłożenia jej we właściwej wysokości, przyjęło przedstawioną polisę i zawarło umowę z wykonawcą.

(akta kontroli str. 6472-6492, 6504-6509, 6690-6695, 6619-6646)

Nadleśniczy wyjaśnił: *w części SWZ odnoszącej się do opisu przedmiotu zamówienia Nadleśnictwo zawarło zapis, że wymaga od wykonawcy posiadania polisy OC na kwotę co najmniej 1 mln zł¹⁵³. Nadleśniczy wyjaśnił też, że powyższy zapis stanowi informację dla wykonawcy, że niezależnie od zaoferowanej kwoty oferty (np. poniżej 1 mln zł) zamawiający będzie wymagał polisy OC na kwotę nie mniejszą niż 1 mln zł. Wykonawca przedkładając dokument ubezpieczenia OC przedłożył polisę na kwotę 1 mln zł błędnie uznając zapis rozdziału (...) opis przedmiotu zamówienia za wiążący kwotowo w zakresie wysokości polisy. Wiażącym wykonawcę zapisem była treść rozdziału (...) informacja o formalnościach. Po przedłożeniu przedmiotowego dokumentu przez wykonawcę Nadleśnictwo nie wezwało go do przedłożenia polisy na kwotę wynagrodzenia brutto, błędnie przyjmując, że przedłożenie polisy spełnia wymogi SWZ w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 7319-7325)

16. Nadleśnictwo nie udzieliło wyjaśnień do treści SWZ w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na przebudowę stodoły edukacyjnej mimo obowiązku w tym zakresie wynikającego z art. 284 ust. 2 ustawy Pzp.

Regulacje ww. ustawy wskazują, że jeżeli wniosek o wyjaśnienie treści SWZ wpłynął w terminie określonym ustawą, zamawiający obowiązany jest do niezwłocznego udzielenia wyjaśnień, jednak nie później niż na dwa dni przed upływem terminu składania ofert¹⁵⁴, a w przypadku niedochowania przez zamawiającego terminu do udzielenia wyjaśnień, zobligowany jest on do przedłużenia terminu składania ofert o czas niezbędny do zapoznania wszystkich zainteresowanych wykonawców z tymi wyjaśnieniami¹⁵⁵.

Wykonawca tego samego dnia złożył dwa wnioski o udzielenie wyjaśnień¹⁵⁶, jednak Nadleśnictwo udzieliło odpowiedzi tylko na jeden z nich.

(akta kontroli str. 6379-6381, 6595-6601, 6606)

¹⁵⁰ § 4 ust. 2 pkt 14 umowy.

¹⁵¹ Rozdział XIX pkt 2 SWZ.

¹⁵² Kwota zgodna z § 5 ust. 1 umowy.

¹⁵³ Cz. V pkt 6 SWZ.

¹⁵⁴ Albo ofert podlegających negocjacjom.

¹⁵⁵ Art. 284 ust. 2 i ust. 3 ustawy Pzp.

¹⁵⁶ Wnioski: 1/ z godziny 12:02 oraz 2/ z godziny 13:55.

Nadleśniczy wyjaśnił: 20 października wpłynęły (...) dwa zapytania (...). Udzielono odpowiedzi na zapytanie z godziny 13:55, przez nieuwagę pominięto udzielenie odpowiedzi z godziny 12:02.

(akta kontroli str. 7319-7325)

17. W ogłoszeniu o wykonaniu umowy Nr 2024/BZP 00396077 z 4 lipca 2024 r.¹⁵⁷ jako podstawę prawną dokonanej zmiany umowy na przebudowę stodoły edukacyjnej Nadleśnictwo wskazało art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, mimo że zmiana taka nie została przewidziana w dokumentach postępowania ani w zawartej umowie w postaci precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które mogły obejmować postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości ceny. Stosownie do treści wskazanego przepisu zapisy te łącznie muszą spełniać następujące warunki: 1/ określać rodzaj i zakres zmian, 2/ określać warunki wprowadzenia zmian, 3/ nie przewidywać takich zmian, które modyfikowałyby ogólny charakter umowy. Zarówno dokumenty postępowania, jak i zapisy umowy nie określały ww. warunków w sposób precyzyjny i jednoznaczny.

(akta kontroli str. 6352-6765)

Nadleśniczy wyjaśnił: przyczyną wskazania jako podstawy prawnej (...) art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy (...) pzp było błędne wybranie z listy rozwijającej w biuletynie zamówień publicznych tego punktu. Powyższa omyłka stanowi podstawę do zmiany ogłoszenia poprzez zaktualizowanie podstawy prawnej dokonanej zmiany umowy. W trakcie trwania czynności kontrolnych Nadleśnictwo dokonało zmiany ww. ogłoszenia jako podstawę prawną wskazując art. 455 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp¹⁵⁸.

(akta kontroli str. 6375-6378, 7319-7333)

18. Nadleśnictwo w latach 2021-2024 nie sporządzało planów zamówień publicznych, stanowiących, stosownie do zapisu § 4 ust. 2 regulaminu udzielania zamówień publicznych Nadleśnictwa podstawę do udzielania zamówień nieplanowanych, co należy uznać za działanie nierzetelne.

Stosownie do treści ww. regulaminu¹⁵⁹ wydatki Nadleśnictwa mogły być ponoszone jedynie na cele i w wysokości ustalonej w planie finansowym jednostki, a udzielenie zamówień nieplanowanych możliwe było w sytuacji wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w momencie tworzenia planu zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 1157-1164, 4406-4425, 4431-4439, 6000-6006)

Nadleśniczy wyjaśnił: Nadleśnictwo sporządza plany zamówień publicznych dla zamówień o wartości powyżej 130 tys. zł zgodnie z ustawą pzp. Dla zamówień poniżej 130 tys. zł nie ma obowiązku ustawowego sporządzenia (...) planów. Jednakże Nadleśnictwo przygotowując regulamin udzielania zamówień publicznych w części dotyczącej tzw. zamówień podprogowych zamieściło zapis dotyczący konieczności sporządzenia planów zamówień. Była to inicjatywna własna Nadleśnictwa nie podlegająca regulacji ustawowej. Niedostosowanie się przez Nadleśnictwo do zapisu własnego (...) regulaminu spowodowane było jego przeoczeniem. Nadleśniczy dodał również, że jednostka wdroży w tym zakresie odpowiednie procedury poczynwszy od planów na rok przyszły.

(akta kontroli str. 6112-6115, 7334-7344)

NIK zauważa, że obowiązek ustawowy w zakresie sporządzania planów dotyczy planów postępowań o udzielenie zamówień (art. 23 ustawy Pzp), które nie są tożsame z planem zamówień publicznych. Ponadto brak obowiązku ustawowego do sporządzenia tego typu planów nie zwalnia jednostki z obowiązku stosowania własnych uregulowań wewnętrznych. W ocenie NIK brak sporządzania ww. planów

¹⁵⁷ W sekcji V Przebieg realizacji umowy w pkt 5.4.3.) Podstawa prawna zmiany.

¹⁵⁸ Ogłoszenie o zmianie ogłoszenia o numerze 2024/BZP 00491233/01 z 10 września 2024 r.

¹⁵⁹ § 4 ust. 1 i 2 regulaminu udzielania zamówień publicznych.

utrudniał ocenę zasadności udzielania zamówień nie ujętych w planie finansowo-gospodarczym, z uwagi na brak punktu odniesienia.

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo właściwie opracowywało plany finansowo-gospodarcze w zakresie dotyczącym określenia zakładanego poziomu pozyskania drewna, które poprzedzone były rzetelnymi analizami. Przypadki odmiennej realizacji pozyskania i sprzedaży drewna w stosunku do planowanych wartości wynikały z uzasadnionych okoliczności. Prawidłowo prowadzono również detaliczną sprzedaż drewna.

Najwyższa Izba kontroli negatywnie ocenia natomiast celowość i gospodarność działań skutkujących zawarciem umowy przedwstępnej nabycia Zespołu pałacowo-parkowego, tj. nieruchomości, której zakup nie wpisywał się w uzasadnione potrzeby gospodarki leśnej. Ponadto Nadleśnictwo, przy sprzedaży dwóch nieruchomości na rzecz ich najemców będących pracownikami Lasów Państwowych, nie weryfikowało, czy nabywcy w zamieszkiwali te nieruchomości. Wskutek powyższego zaniechania, w jednym przypadku nieruchomość została zbyta dotychczasowemu najemcy z naruszeniem obowiązujących w tym zakresie przepisów. Nadleśnictwo zaniechało również pobierania opłat z tytułu użytkowania dróg leśnych w latach 2019-2021 oraz niewłaściwie określiło wysokość czynszu za ich użytkowanie na mocy zawartej później umowy. Stwierdzono liczne przypadki naruszeń przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez Nadleśnictwo

2.1. W latach objętych kontrolą zatrudnienie w Nadleśnictwie kształtowało się następująco¹⁶⁰: 1/ w 2020 r. – łącznie 58 osób w wymiarze 59 etatów, w tym 36 osób w ramach Służby Leśnej¹⁶¹, 14 osób w wymiarze ośmiu etatów poza SL i osiem osób na stanowiskach robotniczych; 2/ w 2021 r. – łącznie 59 osób w wymiarze 58 etatów, w tym 39 osób w ramach SL, 11 osób poza SL i dziewięć osób na stanowiskach robotniczych; 3/ w 2022 r. – łącznie 59 osób w wymiarze 58 etatów, w tym 38 osób w ramach SL, 13 osób poza SL i osiem na stanowiskach robotniczych; 4/ w 2023 r. – łącznie 57 osób w wymiarze 56 etatów, w tym 38 osób w ramach SL, 12 poza SL i siedmiu na stanowiskach robotniczych oraz 5/ w 2024 r. (według stanu na 31 marca) – łącznie 54 osoby w wymiarze 53 etatów, w tym 39 osób w ramach SL, dziewięć poza SL i dziewięć osób na stanowiskach robotniczych.

Wysokość wydatków na wynagrodzenia dla pracowników Nadleśnictwa w poszczególnych latach objętych kontrolą¹⁶² kształtowała się następująco: 1/ w 2020 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie 6 366 tys. zł, a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 8 991,39 zł; 2/ w 2021 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie 7 120,9 tys. zł (wzrost w stosunku do 2020 r. o ok. 12%), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 10 231,28 zł (wzrost o 13,8%); 3/ w 2022 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie 8 336 tys. zł (wzrost w stosunku do 2021 r. o ok. 17,1%), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 11 977,28 tys. zł (wzrost o 17,1%); 4/ w 2023 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie 8 523 tys. zł (wzrost w stosunku do 2022 r. o ok. 2,2%), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 12 461 zł (wzrost o 4%). Według stanu na I kwartał 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 12 120,74 zł.

W latach 2020-2023 w Nadleśnictwie zwiększyły się koszty z tytułu wypłaconych wynagrodzeń oraz wysokość przeciętnego wynagrodzenia. I tak: a/ wzrost kosztów na wynagrodzenia z 6 366 tys. zł do 8 523 tys. zł, tj. o 34,5%, w tym dla SL z kwoty

¹⁶⁰ Według stanu na 31 grudnia i 31 marca 2024 r.

¹⁶¹ Dalej: SL.

¹⁶² Bez kosztów wynagrodzeń z tytułu odpraw emerytalnych.

4 519 tys. zł do 6 270,7 tys. zł, tj. 38,8%¹⁶³, na stanowiskach poza SL z 1 059 tys. zł do 1 366 tys. zł, tj. o 28,9% oraz na stanowiskach robotniczych z kwoty 787,6 tys. zł do 886,3 tys. zł, tj. 12,5%; b/ wzrost kwoty przeciętnego wynagrodzenia z 8 991,39 zł do 12 461 zł, tj. o 38,6% (w SL z 10 177,60 zł do 13 751,59 zł, tj. o 35%, poza SL z 6 791,39 zł do 9 489,55 zł, tj. o 39,7%, oraz na stanowiskach robotniczych z 7 292,54 zł na 10 551,31 zł, tj. o 44,7%).

W 2020 r. przeciętne wynagrodzenie pracownika SL było wyższe od wynagrodzenia pracownika spoza SL o 49,9%, a od wynagrodzenia pracownika na stanowisku robotniczym o 39,6%. W 2023 r. przeciętne wynagrodzenie pracownika SL było wyższe od wynagrodzenia pracownika spoza SL o 44,9%, a od wynagrodzenia pracownika na stanowisku robotniczym o 30,3%.

(akta kontroli str. 249-251)

W objętym kontrolą okresie w Nadleśnictwie zatrudniono sześć osób, a osiem osób przyjęto na odbycie stażu w ramach obowiązujących w tym zakresie regulacji przyjętych przez RDLP lub kontrolowaną jednostkę. Cztery nowe osoby zatrudniono w 2020 r. (jedną osobę przyjęto w ramach naboru wewnętrznego, dwie osoby na tzw. zastępstwo oraz jedną osobę w ramach przejścia między jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych) oraz dwie osoby zatrudniono w 2021 r. na zastępstwo. Na staż przyjęto odpowiednio trzy osoby w 2020 r. i pięć osób w 2023 r. W wyniku badania, którym objęto dokumentację zatrudnienia ww. nowozatrudnionych sześciu pracowników ustalono, że: a/ w jednym przypadku zastosowane zostały procedury określone w zarządzeniu wewnętrznym Nr 20/2020 Nadleśniczego z 14 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu rekrutacji wewnętrznej pracowników Nadleśnictwa Brynek, m.in. został ogłoszony nabór wewnętrzny/zewnętrzny i powołano komisję rekrutacyjną; b/ w pozostałych pięciu przypadkach nie zastosowano procedur określonych w ww. dokumentach z uwagi na uzyskanie zgody Dyrektora RDLP: w jednym przypadku na nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem zatrudnionym w innej jednostce organizacyjnej Lasów Państwowych na zasadzie wewnętrznego przejścia pomiędzy jednostkami, a w czterech przypadkach ze względu na kontynuację zatrudnienia na zastępstwie.

(akta kontroli str. 5150, 5179-5193, 5194-5199)

Analiza kwot wynagrodzeń nowozatrudnionych pracowników wykazała, że były one niższe od wynagrodzeń pracowników poprzednio zatrudnionych na tych stanowiskach lub na stanowiskach równorzędnych. Na 30 sierpnia 2024 r. trzech pracowników zatrudnionych na zastępstwo kontynuowało zatrudnienie w Nadleśnictwie na stanowiskach: specjalisty ds. administracji, robotnika i starszej księgowej. Wynagrodzenie dwóch osób (z wyjątkiem specjalisty ds. administracji) uległo zwiększeniu, ale pozostało niższe od wynagrodzeń pracowników na stanowiskach równorzędnych.

Wynagrodzenie zasadnicze nowozatrudnionych pracowników, jak wyjaśnił Zastępca Nadleśniczego, *ustalano na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 stycznia 2003 r. w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Stubie Leśnej*¹⁶⁴ (...) oraz PUZP dla Pracowników PGL LP z 29 stycznia 1998 r. ze zm. Wynagrodzenie zasadnicze nowozatrudnionych pracowników ustalane jest na poziomie wynagrodzeń innych pracowników zajmujących te same lub podobne stanowiska, z uwzględnieniem kwalifikacji zawodowych i stażu pracy w Lasach Państwowych.

(akta kontroli str. 5197)

¹⁶³ Równoważniki pieniężne za brak mieszkania, ulgi przy odpłatach za używanie lokali wynosiły odpowiednio: 103,3 tys. zł., 99,2 tys. zł, 103,4 tys. zł i 103,3 tys. zł.

¹⁶⁴ Dz. U. Nr 11, poz. 123.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zlecało własnym pracownikom na podstawie umów cywilnoprawnych zadania o łącznej wartości 131,3 tys. zł, z której kwotę 96,3 tys. zł stanowiły umowy na utrzymanie kancelarii leśnictw¹⁶⁵, a 35 tys. zł – umowy na organizację polowań.

W szczególności: 1/ w 2020 r. łączne wydatki z tytułu 14 ww. umów wyniosły 19,6 tys. zł (wszystkie dotyczyły utrzymania kancelarii leśnictw), 2/ w 2021 r. łączne wydatki z tytułu 17 umów wyniosły 25,4 tys. zł (16 umów na kwotę 20,4 tys. zł dotyczących utrzymania kancelarii leśnictw i jedna umowa na kwotę 5 tys. zł¹⁶⁶ dotycząca pełnienia funkcji Regionalnego Instruktora SILP¹⁶⁷), 3/ w 2022 r. łączne wydatki z tytułu 15 umów wyniosły 27,2 tys. zł (14 umów na kwotę łączną 22 tys. zł na utrzymanie kancelarii leśnictw oraz kontynuacja jednej umowy na kwotę łącznie 5,2 tys. zł¹⁶⁸ dotycząca pełnienia funkcji Regionalnego Instruktora SILP), 4/ w 2023 r. łączne wydatki z tytułu 15 umów wyniosły 27,3 tys. zł (14 umów na kwotę łączną 25,8 tys. zł, których przedmiotem było utrzymanie kancelarii leśnictw oraz jedna umowa na kwotę 1,5 tys. zł dotyczyła *przygotowania produktów Dobre z lasu do promocji na stoisku podczas pikniku Drewno surowiec wszech czasów*), 5/ według stanu na koniec I kwartału 2024 r. łączne wydatki z tytułu 13 umów wyniosły 7,6 tys. zł i dotyczyły one wyłącznie utrzymania kancelarii leśnictw.

(akta kontroli str. 5116-5134)

Analiza sześciu umów-zleceń zawieranych¹⁶⁹ przez trzech pracowników Nadleśnictwa (czterech na sprzątanie i opalanie kancelarii leśnictw¹⁷⁰, jednej na pełnienie funkcji Regionalnego Instruktora SILP¹⁷¹ zawartej ze Specjalistą ds. kadr Nadleśnictwa i jednej dotyczącej *przygotowania produktów Dobre z lasu do promocji na stoisku podczas pikniku Drewno surowiec wszech czasów*¹⁷²) wykazała, że przedmiot tych umów nie pokrywał się z zakresami ich czynności służbowych.

(akta kontroli str. 1234-1238, 5116-5134, 5135-5149)

W umowie na pełnienie funkcji Regionalnego Instruktora SILP w pkt 2 wskazano, że zleceniobiorca zobowiązuje się wykonywać przedmiot umowy poza zakresem i czasem pracy wynikającym ze stosunku pracy jaki go łączy ze zleceniodawcą. W umowie nie wskazano sposobu ewidencjonowania czasu pracy wynikającego z umowy zlecenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Według pkt 3 tej umowy rozliczenie nastąpiło po przedłożeniu rachunków zawierających informację o zrealizowanym zakresie prac. W okresie obowiązywania ww. umowy, tj. od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.¹⁷³ wypłacono wynagrodzenie z tytułu ww. umowy w łącznej kwocie 10 162,36 zł¹⁷⁴. Dyrektor RDLP zarządzeniem Nr 46 z 29 grudnia 2022 r. w sprawie powołania instruktorów regionalnych SILP, ponownie powołał Specjalistę ds. kadr Nadleśnictwa na Regionalnego Instruktora SILP określając zakres jego czynności oraz ustalając, że za wykonaną pracę wypłacana będzie nagroda finansowa. W związku

¹⁶⁵ Wytyczne dotyczące ustalania zwrotu kosztów za utrzymanie kancelarii leśnictw zostały ustalone przez Dyrektora RDLP i przekazane do podległych nadleśnictw pismem z 18 marca 2014 r.

¹⁶⁶ 4 970,2 zł.

¹⁶⁷ Zarządzenie Nr 3 z 9 lutego 2021 r. Dyrektora RDLP.

¹⁶⁸ 5 192,16 zł.

¹⁶⁹ Wytypowanych w drodze doboru celowego.

¹⁷⁰ Umowy: Nr S/6/2020 na kwotę 1 589,52 zł, Nr S/3/2021 na kwotę 1 856,52 zł, Nr S/5/2022 na kwotę 1 972,32 zł, Nr S/16/2023 na kwotę 2 305 zł.

¹⁷¹ Umowa z 9 lutego 2021 r. zawarta na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. na kwotę 6 760 zł z kontynuacją w 2022 r.

¹⁷² Umowa Nr 8/2023 na kwotę 1 500 zł.

¹⁷³ Umowa obowiązywała w latach 2021-2022. Umowę rozwiązano 30 grudnia 2021 r. – Aneks do umowy zlecenia.

¹⁷⁴ 4 970,2 zł w 2021 r. i 5 192 zł w 2022 r.

z wprowadzeniem ww. zarządzenia Dyrektor RDLP 4 stycznia 2023 r. polecił wypowiedzieć dotychczasowe umowy zlecenia¹⁷⁵.

(akta kontroli str. 5144-5146)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie posiadało wewnętrznych regulacji w zakresie zasad przyznawania pracownikom nagród. Jak wyjaśnił Zastępca Nadleśniczego: *wszystkie nagrody, za wyjątkiem nagród jubileuszowych, przyznawane są na podstawie wytycznych, zawartych w pismach Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dotyczących uruchomienia nagród. Przyznania nagród dokonuje komisja zgodnie z ww. wytycznymi. Z posiedzenia komisji sporządzany jest protokół.*

(akta kontroli str. 5458)

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie przeznaczono na nagrody środki w łącznej wysokości 3 863 032 zł (najmniej środków przeznaczono na ten cel w 2020 r. – 395 tys. zł, a najwięcej w 2022 r. – 1 322,8 tys. zł). I tak: 1/ w 2020 r. – łącznie 395 373 zł, w tym: a/ nagroda dla pracowników Nadleśnictwa w łącznej wysokości 84 667 zł (57 osoby), b/ specjalna nagroda uznaniowa z puli Nadleśniczego – 29 500 zł (22 osoby), c/ nagroda świąteczna wypłacana w okresie bożonarodzeniowym – 135 456 zł (58 osób), d/ nagroda roczna o charakterze uznaniowym i motywacyjnym za 2020 r. – 145 750 zł (57 osób); 2/ w 2021 r. – łącznie 989 327,45 zł, w tym: a/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za I kwartał 2021 r. – 89 250 zł dla 54 osób, za II kwartał 2021 r. – 116 500 zł dla 53 osób, za III kwartał 2021 r. – 143 113,64 zł dla 56 osób i za IV kwartał 2021 r. – 207 000 zł dla 52 osób), b/ specjalna nagroda uznaniowa z puli Nadleśniczego – 35 950 zł (28 osób), c/ nagroda świąteczna wypłacana w okresie bożonarodzeniowym – 167 481,81 zł (58 osób), d/ nagroda roczna za 2021 r. o charakterze uznaniowym i motywacyjnym – w łącznej wysokości 207 000 zł (52 osoby); 3/ w 2022 r. – łącznie 1 322 790,90 zł w tym: a/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za I kwartał 2022 r. – 177 000 zł dla 55 osób, za II kwartał 2022 r. – 176 500 zł dla 55 osób, za III kwartał 2022 r. – 206 500 zł dla 54 osób, za IV kwartał 2022 r. – 210 000 zł dla 55 osób), b/ specjalna nagroda uznaniowa z puli Nadleśniczego – 28 200 zł (24 osoby), c/ nagroda świąteczna wypłacana w okresie bożonarodzeniowym – 197 590 zł (59 osób), d/ nagroda z okazji Dni Lasu – 87 000 zł (58 osób), e/ nagroda roczna za 2022 r. o charakterze uznaniowym i motywacyjnym – w łącznej wysokości 240 000 zł (59 osób); 4/ w 2023 r. – łącznie 990 540 zł, w tym: a/ nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym (za I kwartał 2023 r. – 174 000 zł dla 56 osób, za II kwartał 2023 r. – 174 000 zł dla 56 osób, za III kwartał 2023 r. – 176 250 zł dla 54 osób, za IV kwartał 2023 r. – 168 750 zł dla 53 osób), b/ specjalna nagroda uznaniowa z puli Nadleśniczego – 51 200 zł (32 osoby), c/ nagroda świąteczna wypłacana w okresie bożonarodzeniowym – 160 840 zł (56 osób), d/ nagroda z okazji Dni Lasu – 85 500 zł (57 osób)¹⁷⁶; 5/ w I kwartale 2024 r. wypłacono nagrody o charakterze uznaniowym i motywacyjnym za I kwartał 2024 r. w kwocie 165 000 zł dla 52 osób.

(akta kontroli str. 5114-5115)

Analiza podziału czterech nagród kwartalnych o charakterze uznaniowym i motywacyjnym przyznanych w 2023 r. na łączną kwotę 693 000 zł pracownikom Nadleśnictwa wykazała, że ich podział wynikał z wytycznych, zawartych w pismach Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Z podziału kwot ww. nagród kwartalnych sporządzono protokoły, w których wskazano, że zasady przyznania poszczególnych nagród uzgodniono ze związkami zawodowymi (przedstawicielami

¹⁷⁵ Aneks do umowy zlecenia z 9 lutego 2023 r.

¹⁷⁶ Za rok 2023 r. nie wypłacano nagród rocznych.

Związku Leśników Polskich i przedstawicielami NSZZ Solidarność), a protokoły te były każdorazowo zatwierdzane przez Nadleśniczego lub Zastępcę Nadleśniczego. Do protokołów załączono zestawienia dotyczące kwoty przyznanej nagrody poszczególnym pracownikom Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 5432-5452)

W kontrolowanym okresie wypłacono odprawy emerytalne dziewięciu pracownikom (na łączną kwotę 470 832,66 zł), i tak: 1/ w 2020 r. dwóm pracownikom wypłacano odprawy na łączną kwotę 98 553 zł; 2/ w 2021 r. i w 2022 r. wypłacono po jednej odprawie (odpowiednio 41 018,88 zł i 50 352,18 zł), 3/ w 2023 r. dwóm pracownikom wypłacono odprawę w łącznej kwocie 118 536,36 zł, 4/ w I kwartale 2024 r. wypłacono odprawy trzem pracownikom na łączną kwotę 162 372,24 zł.

(akta kontroli str. 5111-5112)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki prowadzenia sporów sądowych z pracownikami Nadleśnictwa, a tym samym nie wystąpiła konieczność poniesienia kosztów na rzecz pracowników z tytułu wypłaty zasądzonych odszkodowań lub kosztów postępowań sądowych.

(akta kontroli str. 5048)

W Nadleśnictwie w okresie objętym kontrolą prowadzone były staże uczniowskie, praktyki studenckie oraz zawodowe. I tak: 1/ praktyki studenckie odbyły cztery osoby w 2023 r.; 2/ praktyki zawodowe odbyło sześć osób (dwie w 2022 r., trzy w 2023 r. i jedna w I kwartale 2024 r.); 3/ staż uczniowski odbyła jedna osoba w 2022 r., a dwie osoby w 2021 r. odbyły staż w ramach umowy dotyczącej projektu *Kompetentni uczniowie w ZSLiE w Brynku*; 4/ staże absolwenckie oraz uczniowskie odbyło łącznie 21 osób (po cztery w 2020 r., w 2022 r. i w 2023 r., siedem w 2021 r. oraz dwie w I kwartale 2024 r.).

Koszty wynagrodzeń dla opiekunów (stażu uczniowskiego i stażu realizowanego w ramach dwóch umów z projektu) wyniósł odpowiednio: 835,06 zł w 2021 r. i 442,34 zł w 2022 r.

(akta kontroli str. 5109-5110)

2.2. Zasady organizacji i finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, obowiązujące w okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie, określone zostały w: a/ zarządzeniu Nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19 września 2003 r. w sprawie prowadzenia działalności szkoleniowej w Lasach Państwowych oraz 2/ w zarządzeniu Nr 2 Dyrektora RDLP z 10 lutego 2011 r. w sprawie wprowadzenia kryteriów kwalifikowania do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (poziomu wykształcenia) oraz zasad udzielania pomocy finansowej ze strony pracodawcy pracownikom Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach i jednostek przez nią nadzorowanych¹⁷⁷.

W sprawie organizacji szkoleń Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: (...) *nie określono oddzielnych zasad organizacji i finansowania podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Nadleśnictwa (...), większość szkoleń dla pracowników organizowana jest przez RDLP i Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu. Przy organizacji szkoleń własnych Nadleśnictwo korzystało z firm zewnętrznych, w oparciu o przysyłane przez te firmy oferty szkoleń. Przy wyborze oferty kierowali się spójnością tematyki szkolenia z potrzebami, w zakresie pogłębiania wiedzy i umiejętności oraz ceną szkolenia. Potrzeby szkoleniowe analizowano raz w roku, podczas tworzenia planów szkoleń na dany rok kalendarzowy. Szkolenia nie ujęte w planie szkoleń realizowano w miarę potrzeb, spowodowanych zmianami przepisów prawa obowiązujących w danym zakresie lub*

¹⁷⁷ Nr DO-WKS-013-01/11. Dalej: zarządzenie w sprawie podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

koniecznością uzyskania przez pracowników dodatkowych uprawnień, przy wykonywaniu czynności służbowych.

(akta kontroli str. 5048-5049, 5211-5212, 5213-5473)

Nadleśnictwo zapewniło możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, które to działania w poszczególnych latach realizowane były w następujących formach: 1/ w 2020 r. – warsztatów (dla ośmiu pracowników), seminarium (dla dziewiętnastu pracowników), kursów szkoleniowych (dla ośmiu pracowników), studiów podyplomowych (dla jednego pracownika); łączny koszt wyniósł 10 813,71 zł; 2/ w 2021 r. – warsztatów (dla 30 pracowników), kursów szkoleniowych (dla 104 pracowników), studiów podyplomowych (dla jednego pracownika); łączny koszt wyniósł 41 155,84 zł; 3/ w 2022 r. – warsztatów (dla 55 pracowników), kursów szkoleniowych (dla 75 pracowników); łączny koszt wyniósł 59 723,12 zł; 4/ w 2023 r. – warsztatów (dla 40 pracowników), seminarium (dla jednego pracownika), kursów/kursów szkoleniowych (dla 131 pracowników), studiów podyplomowych (dla jednego pracownika); łączny koszt wyniósł 126 419,39 zł; 5/ w I kwartale 2024 r. – warsztatów (dla sześciu pracowników), kursów/szkoleń (dla 50 pracowników), studiów podyplomowych (dla jednego pracownika); łączny koszt 29 977,39 zł.

(akta kontroli str. 5050-5066, 5067-5108, 5162-5177, 5471-5473)

W sprawie znacznego wzrostu kosztów związanych z ponoszeniem kwalifikacji w 2023 r. w odniesieniu do lat wcześniejszych Nadleśniczy wyjaśnił: *przyczyną była większa niż w poprzednich latach ilość szkoleń zaplanowanych przez jednostkę nadrzędną oraz dodatkowe konieczne do wykonania szkolenia pracowników (...).*

(akta kontroli str. 5210)

Badaniem organizacji szkoleń wewnętrznych objęto cztery szkolenia zorganizowane w okresie objętym kontrolą¹⁷⁸, tj.: a/ szkolenie zorganizowane w 2023 r. w ramach projektu *Las Energii* za kwotę 2 375,92 zł – tematem były zagadnienia związane z elektromobilnością w Lasach Państwowych, a uczestniczyła w nim jedna osoba; szkolenie odbyło się 4-5 września 2023 r. w Łodzi, a jego organizatorem był Zakład Usługowo Produkcyjny Lasów Państwowych w Łodzi; zgodnie z pismem z 3 kwietnia 2023 r. ww. podmiotu organizacja szkolenia odbyła się na podstawie zlecenia Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych; b/ kurs brakarski zorganizowany w 2023 r. za kwotę 10 554,51 zł, w którym uczestniczyły trzy osoby, przeprowadzony od 21 maja 2023 r. do 2 czerwca 2023 r. w Ustroniu-Jaszowcu; w piśmie RDLP z 4 stycznia 2023 r. poinformowano Nadleśniczego o organizacji przez Wydział Gospodarki Drewnem RDLP dwóch regionalnych kursów brakarskich na III i II klasę brakarską; c/ szkolenie operatorów dronów zorganizowane w 2021 r. za kwotę 5 877,33 zł, w którym uczestniczyła jedna osoba, przeprowadzone od 4 do 13 lipca 2021 r.; d/ szkolenie edukatorów zorganizowane w 2022 r. za kwotę 7 210,82 zł, w którym uczestniczyło osiem osób, przeprowadzone 20-21 czerwca 2022 r. zgodnie z pismem Dyrektora RDLP z 2 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 5200-5202, 5203-5205-5209)

Pracownicy Nadleśnictwa podnoszących kwalifikacje zawodowe (na studiach II stopnia na kierunku *Leśnictwo* i na studiach podyplomowych MBA – Menadżer gospodarstwa leśnego tylko w dwóch przypadkach skorzystali z urlopu szkoleniowego (w wymiarze wynoszącym odpowiednio osiem i dziesięć dni).

(akta kontroli str. 5151)

2.3. W okresie objętym kontrolą Nadleśniczy zawarł dwie umowy na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Nadleśnictwa w formie:

¹⁷⁸ Dobór celowy.

1/ studiów II stopnia – z jednym pracownikiem, p.o. Leśniczego – na kierunku *Leśnictwo*, realizowanych na Wydziale Leśnym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie; pracownikowi Nadleśnictwo zwróciło 75% kosztów czesnego – 5 040 zł¹⁷⁹, co wynikało z § 2 zawartej umowy na podnoszenie kwalifikacji zawodowych¹⁸⁰;

2/ studiów podyplomowych z jednym pracownikiem – Leśniczym¹⁸¹ – na kierunku *MBA – Menadżer gospodarstwa leśnego* na Wydziale Leśnym i Technologii Drewna Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu; pracownikowi Nadleśnictwo zwróciło 100% kosztów wynoszących 24 322,55 zł¹⁸² stanowiących: czesne za naukę¹⁸³, przejazdy na studia, koszt zakwaterowania i parkingu¹⁸⁴; w § 2 zawartej umowy¹⁸⁵ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracodawca zobowiązał się wobec ww. pracownika do udzielenia w czasie odbywania nauki następujących świadczeń: a/ płatnego urlopu szkoleniowego na przygotowanie pracy końcowej, b/ płatnego zwolnienia z części lub całości dnia pracy niezbędnego do punktualnego przybycia na zajęcia oraz na czas ich trwania; c/ pokrycia 100% czesnego za naukę po przedstawieniu faktury wystawionej przez uczelnię, d/ zwrot kosztów uczestnictwa, w tym zakwaterowania, wyżywienia i przejazdu.

W zarządzeniu Nr 2 Dyrektora RDLP w sprawie kryteriów kwalifikacji (...), pracownikom RDLP i jednostek przez nią nadzorowanych w pkt 7 wskazano, że pracodawca nie ponosi kosztów wyżywienia, zakwaterowania, materiałów szkoleniowych i pomocy naukowych oraz ewentualnie innych związanych z podnoszeniem przez pracowników kwalifikacji.

Wobec powyższego nieuprawnione było udzielenie zwrotu kosztów zakwaterowania i kosztów za parking wynoszący 2 754,54 zł. W pkt 6 ww. zarządzenia wskazano, że udział pracodawcy w kosztach może obejmować opłatę za naukę (czesne) i zwrot za kosztów przejazdów, w szczególności (...) za studia podyplomowe do 90% lub do 100% w przypadkach pełnej zgodności tematyki studiów podyplomowych z potrzebami stanowiska pracy.

Stwierdzono, że program studiów podyplomowych MBA nie pokrywał się w pełni tematycznie z zakresem czynności pracownika zatrudnionego na stanowisku leśniczego. Tematyka studiów podyplomowych na Wydziale Leśnym i Technologii Drewna zawierała pięć bloków tematycznych: prawo, komunikacja, zarządzanie (m.in. zasobami ludzkimi), finanse (m.in. umiejętność menadżerską w zakresie finansów i rachunkowości), rachunkowość zarządcza, a w zakresie obowiązków leśniczego nie określono zadań związanych m.in. z zarządzaniem zasobami ludzkimi, zadań związanych z zarządzaniem finansami, czy rachunkowości zarządczej. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5151, 5471-5473, 5474-5482, 5483-5500, 7569-7573, 7680)

W sprawie wysokości dofinansowania Nadleśniczy wyjaśnił, że *Nadleśnictwo zwyczajowo płaci wyłącznie 75% dofinansowania do studiów, tj. z czesne I i II stopnia. Ewenementem było dofinansowanie 100% do studiów podyplomowych przez Nadleśnictwo. Nie była to inicjatywa moja, ale zostałem poinformowany o potrzebie*

¹⁷⁹ Według stanu na dzień 2 września 2024 r.

¹⁸⁰ Umowa Nr 1/2020 z 5 marca 2020 r. na podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz umowa Nr 35/2023/MBA II z 5 kwietnia 2023 r. o warunkach odpłatności za studia podyplomowe w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu (trójstronna) dotycząca zobowiązania się do uiszczenia opłaty za studia podyplomowe w wysokości 16 tys. zł.

¹⁸¹ Decyzją Nr 47 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 11 kwietnia 2023 r. w sprawie powołania Kolegium Lasów Państwowych w kadencji na lata 2023-2026, Leśniczy został powołany w skład Kolegium Lasów Państwowych.

¹⁸² Według stanu na 16 września 2024 r.

¹⁸³ Według stanu na 16 września 2024 r. – 16 000 zł.

¹⁸⁴ Według stanu na 16 września 2024 r. – 8 322,55 zł.

¹⁸⁵ Umowa Nr 1/2023 z 10 marca 2023 r. na podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

oddelegowania Leśniczego przez RDLP, a ponieważ było to polecenie ustne przełożonego to je zrealizowałem. Nie mam na tą okoliczność żadnych dokumentów.
(akta kontroli str. 7397-7400)

2.4. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo poniosło następujące wydatki na zakup usług obcych¹⁸⁶: a/ w 2020 r. – 8 168 727,27 zł¹⁸⁷ (39,56% wydatków ogółem), b/ w 2021 r. – 9 835 457,06 zł¹⁸⁸ (42,91%), c/ w 2022 r. – 10 542 621,78 zł¹⁸⁹ (41,09%), d/ w 2023 r. – 12 518 915,57 zł¹⁹⁰ (44,72%), e/ w I kwartale 2024 r. – 2 208 175,66 zł¹⁹¹ (30,71%).

(akta kontroli str. 137-171, 4337-4394)

Szczegółowemu badaniu pod kątem celowości i gospodarności oraz zgodności z przepisami w zakresie udzielania zamówień publicznych poddano dziesięć umów, na które łącznie wydatkowano 325,1 tys. zł, tj.: 1/ usługi prawne (221,8 tys. zł), 2/ usługi doradztwa podatkowego (21,5 tys. zł), 3/ umowy outsourcingu IOD (24,1 tys. zł), 4/ badanie sprawozdania finansowego (7,3 tys. zł), 5/ usługi reklamowe (46,1 tys. zł).

Zawarcie sześciu z ww. ośmiu umów objętych badaniem było uzasadnione potrzebami Nadleśnictwa, poza dwoma umowami: na obsługę prawną¹⁹² i na przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej oraz dwoma zleceniami na obsługę prawną, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Sześć z ośmiu umów objętych badaniem zawarto z naruszeniem regulaminu udzielania zamówień publicznych, w szczególności w zakresie szacowania wartości zamówienia i braku zastosowania procedur, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Szczegółowa analiza ww. umów wykazała, że: 1/ dwie umowy na wykonywanie zadań Inspektora Ochrony Danych¹⁹³ zostały zawarte zgodnie z potrzebami Nadleśnictwa oraz w zasadniczej części zgodnie z regulaminem zamówień publicznych, ale bez sporządzenia wniosków o udzielenie tych zamówień publicznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4565-4611)

Umowę na obsługę prawną z 28 kwietnia 2023 r. z Kancelarią Radcy Prawnego Tomasza Olszewskiego zawarto pomimo posiadania aktywnej umowy na świadczenie kompleksowej obsługi prawnej z 30 czerwca 2015 r. zawartej z Kancelarią Radcy Prawnego Rafała Kaczmarskiego¹⁹⁴. Ponadto Nadleśnictwo podpisało jeszcze dwa dodatkowe zlecenia na świadczenie usług prawnych¹⁹⁵ na łączną kwotę 48,3 tys. zł¹⁹⁶, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4540-4564)

Umowę na wykonywanie czynności doradztwa podatkowego, w tym konsultacji podatkowych, zawarto 1 kwietnia 2020 r. z Kancelarią Doradztwa Podatkowego

¹⁸⁶ W tym m.in. usługi leśne, obsługa prawna, remonty dróg leśnych, doradztwo podatkowe, nadzory inwestorskie, prace urzędniowe związane z opracowywaniem nowego PUL.

¹⁸⁷ 175 usług zleconych.

¹⁸⁸ 211 usług zleconych.

¹⁸⁹ 242 usług zleconych.

¹⁹⁰ 281 usług zleconych.

¹⁹¹ 120 usług zleconych.

¹⁹² Dotyczyło to jednej z dwóch zawartych umów w tym okresie.

¹⁹³ Umowa DPO 365 Nr QUO-05121-H2Z2M0 z 26 maja 2022 r. i umowa DPO 365 Nr QUO-05786-F0C1W8 z 18 maja 2023 r.

¹⁹⁴ Umowa na czas nieokreślony.

¹⁹⁵ Zlecenie z 5 lipca 2021 r. oraz zlecenie z 26 kwietnia 2022 r. zawarte z AVENTUM Kancelaria Prawna Malik, Pokoj Spółką partnerską.

¹⁹⁶ Umowa z radcą prawnym T. Olszewskim – 34 440 zł, zlecenia z AVENTUM Kancelarią Prawną Radców Prawnych Malik, Pokoj Spółką partnerską – 13 862,10 zł, łącznie: 48 302,10 zł.

Joanny Wesołowskiej¹⁹⁷ na czas nieokreślony, przy czym umowa ta była trzykrotnie aneksowana¹⁹⁸ z inicjatywy wykonawcy celem zwiększenia przysługującego wynagrodzenia. Stosownie do wyjaśnień Nadleśniczego przed podpisaniem tej umowy analizowano zasadność jej zawarcia, wskazując na ciągłe zmiany w przepisach podatkowych, a także potrzebę wsparcia i profesjonalnego doradztwa w tej materii. Nadleśniczy wskazał, że oszacowano wartość zamówienia badając ceny rynkowe podobnych usług świadczonych przez kancelarie podatkowe, jednak Nadleśnictwo nie dysponowało dokumentami potwierdzającymi dokonanie żadnej z tych czynności; przedmiotowa umowa obejmowała wykonywanie, w ramach stałej gotowości w formie pisemnej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, usług polegających na udzielaniu porad, opinii i wyjaśnień z zakresu obowiązków podatkowych. Wynagrodzenie zostało określone w formie ryczałtu i było trzykrotnie zmieniane w formie pisemnego aneksu, zawartego na wniosek i w wysokości określonej przez wykonawcę. Nadleśnictwo nie zweryfikowało w pełni zasadności wzrostu wynagrodzenia z tytułu zawarcia ww. umowy, nie negocjowało wysokości stawki wynagrodzenia, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5502-5516, 5611-5614)

Postępowanie z 10 września 2020 r. na przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego Nadleśnictwa za 2020 r. zostało przeprowadzone z naruszeniem regulaminu zamówień publicznych – kryteria oceny ofert przyjęte w ww. postępowaniu zostały określone odmiennie w różnych dokumentach postępowania. Jednocześnie komisja przetargowa powołana przez Nadleśniczego nie dokonała rzetelnej oceny ofert w tym postępowaniu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5517)

W wyniku przeprowadzonego postępowania podpisano umowę z wykonawcą¹⁹⁹ o wartości 7,3 tys. zł. Wykonawca zobowiązał się do przekazania sprawozdania z przeprowadzonego badania do 26 lutego 2021 r., jednak termin ten był dwukrotnie aneksowany²⁰⁰ na wniosek Nadleśnictwa, ze względu na *przedłużające się prace przy zamknięciu roku i sporządzenia bilansu jednostki*. Wykonawca przedłożył Nadleśnictwu sprawozdanie z badania z 18 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 5547-5556, 5583-5610)

Badanie ww. umów wykazało, że jedna²⁰¹ z dwóch umów²⁰² na usługi promocyjne, zawarta z tym samym podmiotem na kwotę 43 050 zł dotyczyła przeprowadzenia nieplanowanej wcześniej przez Nadleśnictwo kampanii informacyjno-promocyjnej, której organizacja nie była poprzedzona ani analizą zasadności jej przeprowadzenia, ani rachunkiem ekonomicznym.

Zlecenie organizacji tej kampanii odbyło się z pominięciem procedury udzielania zamówień publicznych, a sama umowa została zawarta z osobą nieposiadającą ważnego umocowania do reprezentowania wykonawcy; ponadto stwierdzono, że realizacja tej umowy nie była rzetelnie nadzorowana przez pracowników Nadleśnictwa, i mimo braku wykonania całego przedmiotu umowy, dokonano zapłaty

¹⁹⁷ Podmiot wskazany przez RDLP.

¹⁹⁸ Aneks z 15 grudnia 2021 r., aneks z 21 grudnia 2022 r. oraz aneks z 29 grudnia 2023 r.

¹⁹⁹ Umowa datowana na 10 września 2020 r. na przeprowadzenie badania i oceny sprawozdania finansowego Nadleśnictwa Brynek za rok 2020 r., podpisana przez Nadleśniczego 13 listopada 2020 r.

²⁰⁰ Aneks Nr 1 z 26 lutego 2021 r. wydłużający termin wykonania umowy do 12 marca 2021 r. oraz aneks Nr 2 z 12 marca 2021 r. wydłużający termin wykonania umowy do 18 marca 2021 r.

²⁰¹ Umowa z 29 września 2023 r. zawarta z Polska Press Spółką z o. o. na kwotę 43 050 zł.

²⁰² Umowa z 5 czerwca 2023 r. i umowa z 29 września 2023 r. zawarte z Polska Press Spółką z o. o. Pierwsza umowa miała cechy umowy barterowej, a Nadleśnictwo w zamian za przeprowadzoną promocję zapewniło sadzonki, które były rozdawane lokalnej społeczności w zamian za elektrośmieci w ramach akcji *Roślina za surowce wtórne*. Łączna wartość tych umów wynosiła 46 125 zł.

wynagrodzenia w pełnej wysokości określonej umową, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4612-4670E)

W ww. kampania informacyjno-promocyjna została zrefinansowana przez CILP w całości²⁰³ w ramach zawartego porozumienia z 27 października 2023 r.²⁰⁴, które zostało podpisane już w trakcie trwania umowy z wykonawcą. Zapłata nastąpiła 27 dni po terminie określonym porozumieniem²⁰⁵. W tym czasie Nadleśnictwo nie podejmowało *oficjalnych działań względem CILP*, a jedynie jak wyjaśnił Nadleśniczy *telefonicznie monitorowało względem realizacji zaległej płatności. (...) Jednostki organizacyjne LP nie obciążają się wzajemnie notami odsetkowymi oraz opłatami sankcyjnymi, gdyż wszystkie są jednostkami Skarbu Państwa*. W sprawie daty podpisania ww. porozumienia Nadleśniczy wyjaśnił, że było to spowodowane absencją Nadleśniczego w trakcie procedowania porozumienia oraz zastępstwem jakie pełnił w jego imieniu Zastępca (...). Nadleśnictwo jednocześnie nadmienia, że proces decyzyjny podpisania (...) porozumienia uległ wydłużeniu z powodu pisma, które wpłynęło do wszystkich jednostek LP 18 października 2023 r. z Kancelarii Sejmu – Sekretariatu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa od pani poseł Urszuli Pasławskiej cyt. „Każda umowa zawarta po 15 października 2023 r. będzie poddana szczegółowej kontroli pod kątem zasadności i celowości jej podjęcia”.

(akta kontroli str. 6007-6016, 6028-6036, 6048-6057)

Cele kampanii określone w scenariuszu będącym załącznikiem do wniosku do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z prośbą o jej dofinansowanie²⁰⁶, zostały określone ogólnie jako *propagowanie zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem promocji odnawialnego i ekologicznego surowca, jakim jest drewno (...) oraz upowszechnienia wiedzy w zakresie realizowanej przez LP działalności pro środowiskowej i projektów rozwojowych takich jak „Leśne Gospodarstwa Węglowe”, „Dobre z lasu” czy „Las energii i nie odnosiły się w żaden sposób do promocji samego Nadleśnictwa, ani do prowadzonej przez nie gospodarki leśnej*.

(akta kontroli str. 4612-4670e)

Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *promocja była w całości koordynowana przez jednostkę nadrzędną w odniesieniu do organizacji (...) kampanii informacyjno-promocyjnej LP w 2023 r. nie zostały zrealizowane żadne zadania związane z gospodarką leśną w odniesieniu ustawy o lasach. (...)*.

(akta kontroli str. 7491-7493)

W odniesieniu do niesprecyzowania oczekiwanych efektów oraz braku określenia zasad ich pomiaru, które były *de facto* rozwinięciem ogólnych celów kampanii koordynowanej przez RDLP, Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *Nadleśnictwo jest jednostką organizacyjną LP zatem oczywistym pozostaje, że promocja LP jest równocześnie promocją Nadleśnictwa (...). Prowadzona ówczesnie polityka promocji LP miała prowadzić do jasnego i spójnego wizerunku LP. (...) Miało to prowadzić do kształtowania jednorodnego wizerunku LP. Z tego powodu prowadzona promocja*

²⁰³ 43 050 zł.

²⁰⁴ Porozumienie Nr ZA.0291.2474.2023 z 23 października 2023 r. zostało podpisane przez Nadleśniczego 16 listopada 2023 r. W komparycji porozumienia wskazano natomiast, że Nadleśnictwo reprezentuje Zastępcę Nadleśniczego.

²⁰⁵ Nadleśnictwo dostarczyło CILP fakturę za realizację porozumienia 5 stycznia 2024 r., a zapłata powinna nastąpić, zgodnie z treścią § 3 ust. 2 porozumienia, w terminie 21 dni od daty jej dostarczenia, tj. do 26 stycznia 2024 r. CILP dokonało zapłaty 22 lutego 2024 r., tj. 27 dni po określonym terminie.

²⁰⁶ Pismo Nadleśniczego z 19 września 2023 r.

dażyła do promocji LP jako całości bez konieczności wskazywania na konkretną jednostkę organizacyjną. Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił również, że (...) Film pt. „Polskie lasy są piękne” powstał na terenie Nadleśnictwa (...). Dyrektor Generalny LP był gospodarzem tego terenu przez lata. Przedstawia on efekty swojej pracy jako leśnika oraz działania w ramach małej retencji. Powyższe opisano w opisanym w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 6051-6057)

Przedmiotem umowy w ramach ww. kampanii informacyjno-promocyjnej było m.in. przeprowadzenie dwóch wywiadów wideo oraz opracowanie i publikacja materiałów prasowych w papierowym wydaniu Dziennika Zachodniego oraz w serwisach internetowych²⁰⁷. Materiały prasowe pt.: *Polska ma piękne lasy. Leśnicy dbają, by były w dobrych rękach* oraz *Regionalny Dzień Senioralny w Niemodlinie* zostały opublikowane tylko w jednym serwisie internetowym, a wywiady nie zostały udzielone przez pracowników Nadleśnictwa, a przez ówczesnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych i ówczesnego Dyrektora RDLP.

(akta kontroli str. 4537-4671, 5501-5569, 5970-5973, 6007-6016, 6028-6036, 6048-6057)

Nadleśniczy wyjaśnił, że Nadleśnictwo nie miało wpływu na wyznaczenie osób do wywiadów wideo oraz na promocję innych jednostek RDLP (...).

(akta kontroli str. 6030-6034)

Rzecznik RDLP zeznała, że: *przekazaliśmy informację do Nadleśnictwa, że wykonawca POLSKA PRESS sp. z o.o. jest gotowy do podjęcia współpracy w tym zakresie. Inne podmioty nie były brane pod uwagę, POLSKA PRESS sp. z o.o. jest firmą posiadającą największe zasięgi, na czym najbardziej zależało Dyrekcji Generalnej. (...) Miał zostać przeprowadzony wywiad z Dyrektorem Generalnym (...). Nie pamiętam kto był inicjatorem przeprowadzenia tej kampanii, jednak nie było to Nadleśnictwo Brynek, najprawdopodobniej była to Dyrekcja Generalna. (...) Nie wiem z jakich powodów został przeprowadzony wywiad z panem (...) i z panem (...), ale podejrzewam, że z uwagi na prowadzoną kampanię wyborczą przez pana (...). Zarówno pan (...) jak i pan (...) miał dużą potrzebę upowszechniania swojego wizerunku i wskazywania działań przez niego podjętych w social mediach.*

(akta kontroli str. 7438-7448)

2.5. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo przeznaczyło na reprezentację środki w łącznej wysokości 86,8 tys. zł. Wydatki te zwiększały się rokrocznie (z wyjątkiem wyraźnego spadku w I kwartale 2024 r.) i kształtowały się następująco: 1/ w 2020 r. – 2,3 tys. zł, 2/ 2021 r. – 9,6 tys. zł, 3/ 2022 r. – 24,6 tys. zł, 4/ 2023 r. – 49,9 tys. zł, 5/ I kwartał 2024 r. – 0,4 tys. zł. W każdym roku środki na fundusz reprezentacyjny były ujęte w planie finansowo-gospodarczym jednostki kontrolowanej, przy czym w latach 2021-2023 Nadleśnictwo wydatkowało kwoty większe niż zaplanowane – w 2021 r. o 147,8%, w 2022 r. – o 492,7%, a w 2023 r. – o 151,2%, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 4182-4186)

Nadleśnictwo w całym okresie objętym kontrolą nie posiadało regulacji wewnętrznych określających zasady korzystania ze środków funduszu reprezentacyjnego. Nadleśniczy wyjaśnił, że decyzje o zakwalifikowaniu wydatku do kosztu reprezentacji każdorazowo podejmował Nadleśniczy, biorąc pod uwagę charakter wydarzenia i funkcje przedstawienia wizerunku Nadleśnictwa na zewnątrz organizacji. W ramach funduszu reprezentacyjnego zlecono 27 usług na łączną kwotę 62,1 tys. zł, z czego 27,4 tys. zł (44%) przeznaczono na utrzymanie grup reprezentacyjnych, 4,5 tys. zł

²⁰⁷ dziennikzachodni.pl i strefabiznesu.pl.

(7%) na usługi cateringowe, 16 tys. zł (26%) na partycypację w kosztach organizacji Dnia Leśnika, a 8,7 tys. zł (14%) na organizację otwarcia powiększonego rezerwatu przyrody Segiet.

(akta kontroli str. 4182-4186, 5957-5964)

Nadleśnictwo partycypowało w kosztach związanych z utrzymaniem Grupy Reprezentacyjnej, Leśnej Asysty Honorowej i Sygnalistów w łącznej wysokości 27,4 tys. zł, co zostało narzucone zarządzeniami jednostki nadrzędnej²⁰⁸ – stosownie do tych zapisów, koszty na ich utrzymanie ponoszone są *solidarnie ze środków obrotowych biura oraz nadleśnictw zgrupowanych w RDLP, które odnoszone są w koszty reprezentacji i promocji. Koszty Grupy ponoszone są w równej wysokości przez wszystkie nadleśnictwa i biuro RDLP.*

(akta kontroli str. 6088-6111)

W latach 2022-2023 Nadleśnictwo partycypowało w kosztach organizacji Dni Leśnika²⁰⁹ i zostało obciążone przez ich organizatora (Nadleśnictwo Kobiór na polecenie RDLP) – łącznie kwotą 15 978,23 zł²¹⁰. W 2023 r. Nadleśnictwo przeznaczyło kwotę 8 746,6 zł na organizację²¹¹ otwarcia powiększonego rezerwatu przyrody Segiet, położonego na obszarze *Natura 2000* oraz znajdującego się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Podczas ww. uroczystości otwarcia rezerwatu przyrody Segiet, przy konsultacji z CILP, zapewniono możliwość degustacji produktów pochodzenia leśnego pod marką *Dobre z lasu*.

(akta kontroli str. 4182-4198, 4395, 5956A-5964, 6088-6111)

2.6. W okresie objętym kontrolą pracownicy Nadleśnictwa brali udział w 26 wydarzeniach o charakterze patriotycznym lub religijnym, na które przeznaczyło kwotę 16 833,12 zł²¹² (cztery wydarzenia zorganizowała jednostka kontrolowana, a jedno współfinansowała ze środków funduszu reprezentacyjnego).

(akta kontroli str. 5981-5999)

Nadleśnictwo w 2022 r. wydatkowało 2,9 tys. zł (w tym 1,3 tys. zł w ramach współfinansowania) na organizację czterech uroczystości z okazji *100 rocznicy powrotu Śląska o Polskę*²¹³, a w 2023 r. poniesiono wydatki w wysokości 3,5 tys. zł na uroczystość *Sadzenie Lasu Pamięci Jana Pawła II* w ramach akcji *Łączą nas drzewa*. Nadleśnictwo wskazało, że ww. wydarzenia odbyły się i były finansowane na polecenie RDLP²¹⁴. W pismach kierowanych do Nadleśnictwa wskazano, że na pamiątkę *100 rocznicy powrotu Górnego Śląska do Polski* sadzone były Dęby Papieskie w Dekanatach Archidiecezji Katowickiej, będące darem Polskich Leśników, pobłogosławione przez papieża Franciszka podczas *pielgrzymki leśników RDLP do Watykanu w roku 100 rocznicy powrotu Górnego Śląska do Macierzy*.

(akta kontroli str. 5981-5999, 6037-6047)

²⁰⁸ Zarządzenie Nr 9 Dyrektora RDLP z 16 marca 2021 r. w sprawie powołania i zasad funkcjonowania Zespołu Reprezentacyjnego Sygnalistów Myśliwskich przy RDLP w Katowicach, zarządzenie Nr 11 Dyrektora RDLP z 1 marca 2023 r. w sprawie Leśnej Asysty Honorowej RDLP w Katowicach, zarządzenie Nr 48/2018 Dyrektora RDLP z 29 listopada 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego zarządzenia Nr 33/2018 z 1 sierpnia 2018 r. o powołaniu Grupy Reprezentacyjnej Służby Leśnej RDLP w Katowicach, zarządzenie Nr 45 Dyrektora RDLP z 13 grudnia 2023 r. w sprawie Leśnej Asysty Honorowej RDLP w Katowicach.

²⁰⁹ Organizowanych 15 lipca 2022 r. oraz 14 lipca 2023 r.

²¹⁰ W 2022 r. – 7,8 tys. zł, w 2023 r. – 8,1 tys. zł.

²¹¹ 17 lutego 2023 r.

²¹² W 2020 r. – jedno wydarzenie (73,55 zł), w 2021 r. – pięć wydarzeń (łącznie koszt 4 757,56 zł), w 2022 r. – 10 wydarzeń (łącznie koszt 4 140,33 zł), w 2023 r. – 10 wydarzeń (łącznie koszt 7 861,68 zł). W I kwartale 2024 r. Nadleśnictwo nie uczestniczyło ani nie organizowało tego typu wydarzeń.

²¹³ 22 czerwca 2022 r., 13 i 19 lipca 2022 r. oraz współfinansowanie organizacji uroczystości 14 czerwca 2022 r.

²¹⁴ Pismo RDLP z 8 czerwca 2022 r. Nr DR.0610.9.2022, pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska – Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa z 21 marca 2023 r. oraz pismo RDLP z 31 marca 2023 r. Nr DR.0610.43.2023.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska w piśmie z 21 marca 2023 r. wskazał, że *ataki wymierzone w Jana Pawła II skłoniły mnie do podjęcia społecznego działania w obronie dobrego imienia Papieża Polaka. (...) w obliczu konieczności zjednoczenia się we wspólnej idei zaakcentowania niepodważalnej świętości oraz zasług Jego Osoby, piękną inicjatywą będzie sadzenie lasu pamięci Jana Pawła II.* W latach 2022 i 2023 Nadleśnictwo delegowało jednego pracownika do udziału w dwóch różnych wydarzeniach o charakterze patriotyczno-religijnym w dni wolne od pracy, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5981-5999, 6037-6047)

2.7. W latach 2020-2024²¹⁵ odpis z zysku na cele społecznie użyteczne w Nadleśnictwie wyniósł: 1/ w 2020 r. – 35 000 zł, 2/ w 2021 r. – 45 000 zł, 3/ w 2022 r. – 50 000 zł, 4/ w 2023 r. – 80 000 zł oraz 5/ w 2024 r.²¹⁶ – 38 100 zł (w ww. odpisach ujęte były kwoty pozostające w dyspozycji Dyrektora, które wynosiły odpowiednio: 2 000 zł w 2021 r., 3 500 zł w 2022 r. oraz 30 800 zł w 2023 r.).

(akta kontroli str. 910-921)

W sprawie zasad przyznawania i udzielania darowizn obowiązujących w okresie objętym kontrolą Nadleśniczy wyjaśnił, że *Nadleśnictwo udziela darowizn finansowych pochodzących z dodatniego wyniku finansowego na cele społecznie użyteczne z uwzględnieniem zakresu podmiotów uprawnionych jak i katalogu celów społecznie użytecznych określonych w ustawie (...) o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Nie posiadamy odrębnych uregulowań wewnętrznych w zakresie udzielania darowizn finansowych. Nadleśniczy razem z Zastępcą Nadleśniczego oraz Główną Księgową po zebraniu wniosków o przyznanie darowizny decydują o tym czy przyznać darowiznę podmiotowi oraz w jakiej wysokości.*

(akta kontroli str. 6275, 6276)

W okresie objętym kontrolą²¹⁷ Nadleśnictwo udzieliło darowizn 200 podmiotom, w łącznej kwocie 199 800,57 zł., z tego najwięcej darowizn o największej wartości udzielono w 2023 r. W poszczególnych latach objętych kontrolą wysokość przekazanych przez Nadleśnictwo darowizn oraz liczba podmiotów które je otrzymały, wyniosła odpowiednio: 1/ w 2020 r.²¹⁸ – 22 701 zł (dla 30 podmiotów), 2/ w 2021 r.²¹⁹ – 34 971 zł (dla 40 podmiotów), 3/ w 2022 r.²²⁰ – 57 228,57 zł (dla 52 podmiotów), 4/ w 2023 r.²²¹ – 72 200 zł (dla 67 podmiotów) i 5/ w 2024 r.²²² – 12 700 zł (dla 11 podmiotów).

(akta kontroli str. 910-921)

W latach 2020-2024²²³ darowizny udzielane były m.in.: osobom prawnym Kościoła Katolickiego, podmiotom związanym z tym kościołem (m.in. Oblackie Centrum Młodzieży NINWA), fundacjom (m.in. Fundacji Forum Młodzieży, Fundacji Leśna Brać, Fundacja Polskich Wartości, Fundacja Zdążyć z Pomocą, Fundacja Siepomaga), stowarzyszeniom (m.in. Stowarzyszeniu Przyjaciół Technikum Leśnego w Brynku, Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Szansa”),

²¹⁵ Według stanu na 11 września 2024 r.

²¹⁶ Według stanu na 11 września 2024 r.

²¹⁷ Tj. do 8 maja 2024 r.

²¹⁸ Z puli 35 000 zł stanowiącej: 33 000 zł w dyspozycji Nadleśniczego i 2 000 zł w dyspozycji Dyrektora RDLP w Katowicach.

²¹⁹ Z puli 45 000 zł stanowiącej: 41 100 zł w dyspozycji Nadleśniczego i 3 500 zł w dyspozycji Dyrektora RDLP w Katowicach.

²²⁰ Z puli 50 000 zł stanowiącej: 41 500 zł w dyspozycji Nadleśniczego i 8 500 zł w dyspozycji Dyrektora RDLP w Katowicach.

²²¹ Z puli 80 000 zł stanowiącej: 49 200 zł w dyspozycji Nadleśniczego i 30 800 zł w dyspozycji Dyrektora RDLP w Katowicach.

²²² Na dzień 6 maja 2024 r.

²²³ Według stanu na 6 maja 2024 r.

szpitalom (min. Szpitalowi w Rybniku, Szpitalowi Powiatowemu w Tranowskich Górach), Ochotniczym Strażom Pożarnym²²⁴ (m.in. OSP w Potępie, OSP w Strzybnicy), klubom sportowym (m.in. KS NITRON w Krupskim Młynie, LKS ISKRA Polomia) oraz szkołom (m.in. Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu Potępa, Szkole Podstawowej w Tworogu).

(akta kontroli str. 910-921)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację ośmiu darowizn przekazanych bezpośrednio przez Nadleśniczego na łączną kwotę 8 001 zł²²⁵, w tym: a/ 500 zł na wsparcie finansowe budowy Kaplicy Leśników Polskich w Puszczy Białowieskiej, b/ 901 zł na wsparcie finansowe szkolnej drużyny, c/ 1 000 zł na wsparcie budowy kaplicy dla Oblackiego Centrum Młodzieży, d/ 800 zł na zakup drewna na krzyż misyjny dla Rzymskokatolickiej Parafii Św. Anny w Zabrze, e/ 800 zł jako wsparcie organizacji w 2022 r. XII Mistrzostw Polskich Szkół Leśnych w koszykówce dla Stowarzyszenia Przyjaciół Technikum Leśnego w Brynku, f/ 1 500 zł na wsparcie finansowe zakupu gier i przyborów plastycznych, zabawek dla przyjętej grupy uchodźców dla Oblackiego Centrum Młodzieży, g/ 1 500 zł jako wsparcie organizacji w 2023 r. XIII Mistrzostw Polskich Szkół Leśnych w koszykówce dla Stowarzyszenia Przyjaciół Technikum Leśnego w Brynku; h/ 1 000 zł przeznaczone na organizację „Święta Gminnego w Drutarni”. Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7513-7551)

W jednej z ww. objętych badaniem dokumentacji udzielonych darowizn stwierdzano, że umowę na udzielenie darowizny w kwocie 1 000 zł na organizację 15 lipca 2020 r. „Święta Gminnego w Drutarni”²²⁶ zawarto 4 sierpnia 2020 r., tj. po zorganizowaniu tego wydarzenia.

(akta kontroli str. 7551-7554)

Nadleśniczy wyjaśnił: (...) *nie zwrócono uwagi, że przekazane środki były po dacie organizacji ww. święta, można przyjąć, że darowizna miała charakter refundacji poniesionych kosztów*.

(akta kontroli str. 7397-7400)

2.8. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo poniosło wydatki o charakterze promocyjno-edukacyjnym w kwocie 863 655,75 zł²²⁷, w tym 632 745,40 zł²²⁸ na organizację wydarzeń o takim charakterze. Ww. wydatki były większe od kwoty zabezpieczonej na ten cel w planach finansowo-gospodarczych na lata 2020-2024, wynoszącej 184 315,15 zł.

(akta kontroli str. 4244, 4276-4277)

Analiza wydatków o charakterze promocyjno-edukacyjnym, wykazała, że kwotę 580,6 tys. zł²²⁹ Nadleśnictwo otrzymało w formie refundacji poniesionych kosztów w wyniku zawartych umów o dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach²³⁰ oraz porozumień z CILP na współpracę w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa i promocji

²²⁴ Dalej: OSP.

²²⁵ Dobór celowy. Umowa z 19 marca 2020 r., umowa z 19 marca 2020 r., umowa z 20 października 2021 r., umowa z 20 grudnia 2021 r., umowa z 22 kwietnia 2022 r., umowa z 25 kwietnia 2022 r., umowa z 15 marca 2023 r., umowa z 4 sierpnia 2023 r.

²²⁶ Umowa z 4 sierpnia 2023 r.

²²⁷ Kolejno: w 2020 r. – 14,6 tys. zł, w 2021 r. – 50,1 tys. zł, w 2022 r. – 260,7 tys. zł, w 2023 r. – 537,5 tys. zł oraz w I kwartale 2024 r. – 0,7 tys. zł.

²²⁸ Kolejno: w 2020 r. – 3,2 tys. zł, w 2021 r. – 26,9 tys. zł, w 2022 r. – 188,3 tys. zł, w 2023 r. – 413,6 tys. zł oraz w I kwartale 2024 r. – 0,7 tys. zł.

²²⁹ W tym dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielone w wysokości 50,5 tys. zł oraz dofinansowania CILP w wysokości 530,1 tys. zł.

²³⁰ Na dofinansowania zadania *Odkryj Zielone Płuca Śląska* razem z Nadleśnictwem Brynek.

Lasów Państwowych oraz produktów pochodzenia leśnego²³¹ podczas organizowanych przez Nadleśnictwo wydarzeń o charakterze promocyjnym. Część kosztów (259,2 tys. zł) została poniesiona przez Nadleśnictwo pomimo braku zabezpieczenia środków w planie finansowo-gospodarczym oraz wiążącego z CILP porozumieniem, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4244, 4276-4277)

W okresie objętym kontrolą rokrocznie występował wzrost wydatków oraz liczba organizowanych wydarzeń, tj.: 1/ w 2020 r. – trzy wydarzenia na łączną kwotę 3,2 tys. zł, 2/ w 2021 r. – pięć wydarzeń na łączną kwotę 26,9 tys. zł, 3/ w 2022 r. – 13 wydarzeń na łączną kwotę 188,3 tys. zł, 4/ w 2023 r. – 13 wydarzeń na łączną kwotę 413,6 tys. zł, 5/ w I kwartale 2024 r. – jedno wydarzenie na kwotę 0,7 tys. zł. Najbardziej istotny wzrost wydatków przeznaczonych na takie wydarzenia nastąpił w latach 2022-2023 – odpowiednio o 701% i o 1 540% w stosunku do 2021 r. Poniesione w 2023 r. przez Nadleśnictwo koszty były ponad dwukrotnie wyższe niż w roku poprzednim (tj. aż o 220%).

(akta kontroli str. 4244, 4276-4277)

W sprawie wzrostu liczby wydarzeń Nadleśniczy wyjaśnił, że był on spowodowany przede wszystkim inicjatywą jednostki nadrzędnej RDLP, która zlecała podległym nadleśnictwom ich przygotowanie.

(akta kontroli str. 4259-4264)

W latach 2022-2023 Nadleśnictwo zorganizowało łącznie 26 wydarzeń za łączną kwotę 602 tys. zł, z których: a/ dziesięć (38%) było inicjatywą własną Nadleśnictwa (o łącznej wartości 65 tys. zł, co stanowiło 11% ogółu wydatków), b/ dziewięć (35%) zostało zorganizowanych z inicjatywy RDLP lub Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (łącznie na kwotę 533,4 tys. zł, co stanowiło 88% ogółu wydatków), c/ pozostałych siedem (27%) było inicjatywami innych podmiotów (np. Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, LKS Iskra Polomia, Polskiego Towarzystwo Turystyczno-Gospodarczego w Bytomiu) głównie o zasięgu lokalnym (na kwotę 3,6 tys. zł – 1% ogółu wydatków). Wydarzenia zorganizowane z inicjatywy własnej Nadleśnictwa miały charakter głównie cykliczny (70%) i obejmowały takie akcje jak *SadziMY*, *Choinka od leśnika z Brynka* i *Wakacyjna akcja „Odkryj Zielone Płuca Śląska razem z Nadleśnictwem Brynek”*. Z inicjatywy RDLP i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych przeprowadzane były cykliczne akcje sprzątania lasów i sadzenia drzew. W latach 2022-2023 zorganizowano imprezy w ramach cykli *Drewno jest z lasu* (w 2022 r. – dwa wydarzenia) i *Drewno surowiec wszech czasów* (w 2023 r. – trzy wydarzenia)²³² na polecenie jednostek nadrzędnych.

(akta kontroli str. 4132-4140, 4277-4278)

Rzecznik prasowy RDLP (która była koordynatorem tych wydarzeń) zeznała, że *polecenia w zakresie organizacji tych pikników otrzymywałam od Dyrektora RDLP w Katowicach (...), mojego przełożonego (...) oraz (...)*. Były Dyrektor RDLP zeznał, że *nic mi nie wiadomo, aby RDLP zalecało przeprowadzenie pikników w Nadleśnictwie Brynek*.

(akta kontroli str. 7438-7448)

²³¹ Refundacja w kwocie 505,5 tys. zł z CILP dotyczyła tylko wydatków w zakresie wydarzeń, których Nadleśnictwo było organizatorem. Dodatkowo CILP zrefundowało koszty w wysokości 18,2 tys. zł, które Nadleśnictwo poniosło w wyniku uczestnictwa w imprezach organizowanych przez inne podmioty (promocja marki *Dobre z lasu* w ramach obchodów 125 rocznicy powstania OSP *Florian* 12 sierpnia 2023 r. w wysokości 12,1 tys. zł oraz festyn rodzinny w Potępie zorganizowany przez PSP w Potępie 17 czerwca 2023 r. w wysokości 6,2 tys. zł). Łączna kwota dofinansowania przez CILP na organizację i uczestnictwo w wydarzeniach o charakterze promocyjno-edukacyjnym wyniosła 523,7 tys. zł.

²³² We wcześniejszych latach nie było żadnych wydarzeń przeprowadzanych z tych cykli, więc na przestrzeni lat miały one charakter incydentalny (odbyły się tylko w roku odpowiednio 2022 lub 2023).

Cykl wydarzeń z inicjatywy Nadleśnictwa pn. *Wakacyjna akcja „Odkryj Zielone Płuca Śląska razem z Nadleśnictwem Brynek* przeprowadzony został w latach 2021-2023 i objęty był w każdym roku dotacją w łącznej wysokości 50,5 tys. zł (78% całości kosztów akcji). W ramach zadania Nadleśnictwo w każdym roku przeprowadzało serię warsztatów o tematyce ekologicznej i przyrodniczo-leśnej oraz zorganizowało konkurs fotograficzny. Zgodnie z przedłożonymi sprawozdaniami²³³ uzyskano zaplanowany efekt ekologiczny w formie podniesienia świadomości ekologicznej nie tylko osób zamieszkujących na terenie Nadleśnictwa, ale całej aglomeracji śląskiej.

(akta kontroli str. 1561–1576, 4133-4140, 4244-4264, 4276-4278, 5615-5734)

2.9. Szczegółowemu badaniu poddano osiem wydarzeń zorganizowanych przez Nadleśnictwo²³⁴ w latach 2022-2023 oraz dokumentację 11 porozumień z CILP zawartych w związku z tymi wydarzeniami. Przeprowadzona analiza dotyczyła m.in.: zasadności ich organizacji, zawarcia porozumień i realizacji postanowień umownych. Badaniem objęto następujące wydarzenia: 1/ w ramach cyklu *Drewno jest z lasu* wydarzenia w Boruszowicach (4 września 2022 r.) i w Wieszowej (10 września 2022 r.); 2/ w ramach cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*²³⁵ wydarzenia: w Boruszowicach (1 lipca 2023 r.), Potępie (7 lipca 2023 r.) i Zbroslawicach (16 września 2023 r.); 3/ *Symposium leśne* w Brynku (16 czerwca 2023 r.)²³⁶; 4/ *Drewno jest z lasu* w Potępie (17 czerwca 2023 r.)²³⁷; 5/ *Obchody 125-rocznicy powstania OSP „Florian”* w Strzybnicy (12 sierpnia 2023 r.)²³⁸.

Badanie dokumentacji sporządzonej w ramach realizacji ww. wydarzeń w 2022 r., wykazało, że Nadleśnictwo uzyskało zgody Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych²³⁹ na dofinansowanie przez CILP organizacji dwóch wydarzeń plenerowych pn. *Drewno jest z lasu*. Porozumienia zawarte pomiędzy Nadleśnictwem a CILP²⁴⁰ obejmowały współpracę w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa i promocji Lasów Państwowych podczas organizowanych wydarzeń. W ww. zakresie stwierdzono, że Nadleśnictwo zaniechało przeprowadzenia analizy dotyczącej zasadności organizacji tych wydarzeń oraz uprzednio nie przeprowadziło rachunku ekonomicznego w tym zakresie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

Celem organizacji ww. wydarzeń, jak wynikało z ich scenariuszy, miało być propagowanie wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia drewna jako naturalnego i odnawialnego surowca oraz pozytywne kreowanie wizerunku Lasów Państwowych. Oczekiwane przez Nadleśnictwo efekty nie zostały określone precyzyjnie i stanowiły raczej uszczegółowienie celu ich organizacji niż były ukierunkowane na osiągnięcie wymiernego efektu (np. uświadomienie społeczeństwa w zakresie zastosowań drewna, czy przedstawienie oraz zrozumienie przez społeczeństwo zasad

²³³ Sprawozdanie rozliczające całość realizacji zadania dofinansowania udzielonego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach z 7 października 2021 (I edycja), z 22 września 2022 r. (II edycja) i z 23 października 2023 r. (III edycja).

²³⁴ Dobór celowy.

²³⁵ Porozumienia nr: 1/ DA.0291.1203.2023 z 30 czerwca 2023 r. 2/ Nr ZA.0291.2338.2023 z 11 października 2023 r. – promocja żywności pochodzenia leśnego, 3/ Nr ZA.0291.1593.2023 z 11 sierpnia 2023 r., 4/ Nr ZA.0291.1995.2023 z 14 września 2023 r., 5/ Nr ZA.0291.1984.2023 z 14 września 2023 r.

²³⁶ Porozumienie Nr ZA.0291.2304.2023 z 9 października 2023 r.

²³⁷ Porozumienie Nr ZA.0291.2299.2023 z 9 października 2023 r.

²³⁸ Porozumienie Nr ZA.0291.1607.2023 z 10 sierpnia 2023 r.

²³⁹ Zgody z 9 sierpnia 2022 r. i z 17 sierpnia 2022 r. przekazane za pośrednictwem RDLP.

²⁴⁰ Porozumienie Nr DA.0291.913.2022 (ZP.0610.482.2022) z 31 sierpnia 2022 r. oraz porozumienie Nr DA.0291.994.2022 (ZP.0610.483.2022) z 8 września 2022 r.

zrównoważonej gospodarki leśnej). Ponadto Nadleśnictwo nie określiło sposobu weryfikacji uzyskanych efektów, ani nie przeprowadziło żadnej weryfikacji, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

W ramach porozumień z CILP Nadleśnictwo zobowiązało się m.in. do: merytorycznego przygotowania wydarzeń oraz ich organizacji zgodnie ze scenariuszami przekazywanymi do CILP, działań na rzecz promocji zrównoważonej gospodarki leśnej, promocji wydarzeń w mediach oraz przedłożenia CILP sprawozdań z realizacji zadań.

Za wykonanie ww. zobowiązań CILP miało przekazać na rzecz Nadleśnictwa łącznie kwotę 104,3 tys. zł netto (plus należny podatek od towarów i usług)²⁴¹, zgodnie z przedstawionymi przez Nadleśnictwo kosztorysami, stanowiącymi załączniki do porozumień.

Stwierdzono, że rozliczenie między Nadleśnictwem a CILP nastąpiło na podstawie wystawionych przez Nadleśnictwo faktur oraz przedstawionych po terminach określonych porozumieniami sprawozdań wraz z dokumentacją fotograficzną, a CILP dokonał refundacji w łącznej wysokości 128,3 tys. zł brutto po upływie terminów określonych ww. porozumieniach, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Stwierdzono również, że część wydatków na realizację tych wydarzeń została poniesiona z pominięciem stosowania przepisów ustawy Pzp oraz regulaminu udzielania zamówień publicznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

Po upływie dwóch miesięcy od organizacji objętych badaniem ww. wydarzeń zorganizowanych w 2022 r. Nadleśnictwo zawarło z CILP dodatkowe porozumienie²⁴², potwierdzające wykonanie zobowiązań z wcześniej zawartego porozumienia²⁴³ w szerszym zakresie niż pierwotnie ustalony. W ramach dodatkowego porozumienia CILP zaakceptował zakres wykonanych zobowiązań i wyraził zgodę na sfinansowanie działań w kwocie wynikającej z przedstawionego przez Nadleśnictwo kosztorysu powykonawczego oraz zobowiązał się do przekazania na rzecz Nadleśnictwa kwoty 71,3 tys. zł netto, tj. o 20 tys. zł netto większą niż pierwotnie określona. Stwierdzono, że Nadleśnictwo przedstawiło do rozliczenia sześć wydatków, z których tylko jeden został poniesiony na organizację wydarzenia stanowiącego przedmiot porozumienia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Łącznie na organizację ww. wydarzeń w 2022 r. Nadleśnictwo przeznaczyło 152,9 tys. zł, która w całości została zrefundowana przez CILP.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

Nadleśnictwo przeprowadziło trzy pikniki rodzinne z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*²⁴⁴ w Boruszowicach, Potępie i Zbrosławicach. W granicach administracyjnych

²⁴¹ Porozumienie Nr DA.0291.913.2022 z 31 sierpnia 2022 r. na kwotę 53 tys. zł netto oraz porozumienie Nr DA.0291.994.2022 z 8 września 2022 r. na kwotę 51,3 tys. zł netto.

²⁴² Porozumienie Nr DA.0291.1698.2022 (ZP.0610.483.2022) z 18 listopada 2022 r. dotyczące potwierdzenia wykonania zobowiązań, o których stanowił § 1 Porozumienia DA.0291.994.2022 z 8 września 2022 r. (załącznik Nr 1) pomiędzy CILP a Nadleśnictwem.

²⁴³ Porozumienie Nr DA.0291.994.2022 z 8 września 2022 r. w sprawie współpracy w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa i promocji Lasów Państwowych podczas wydarzenia pn. *Piknik rodzinny Drewno jest z lasu* (Wieszowa, 10 września 2022 r.).

²⁴⁴ Przedstawiciel Nadleśnictwa wziął 7 czerwca 2023 r. udział w spotkaniu Zespołu ds. Promocji i Mediów RDLP, na którym przyjęto, że w związku ze zbliżającymi się obchodami jubileuszu 100-lecia Lasów Państwowych zaistniała potrzebna realizacji dodatkowych działań promocyjno-edukacyjnych, w tym nawiązujących do wydarzeń plenerowych z 2022 r. *Drewno jest z lasu*. Ustalono, że na terenie RDLP zostaną zorganizowane 24 pikniki

Nadleśnictwa odbyły się również cztery inne pikniki z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*, zorganizowane przez inne nadleśnictwa²⁴⁵. Łącznie na terenie działania Nadleśnictwa odbyło się siedem pikników rodzinnych z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wyraził zgodę²⁴⁶ na dofinansowanie organizacji ww. wydarzeń przez CILP.

Stwierdzono, że w wyniku uzyskanej zgody, Nadleśnictwo nawiązało z CILP współpracę i zawarło trzy porozumienia²⁴⁷, z których dwa podpisano po zrealizowanym wydarzeniu, a Nadleśnictwo poniosło koszty związane z ich organizacją nie mając zabezpieczonych na ten cel środków finansowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

Stwierdzono również, że w związku z organizacją ww. wydarzeń Nadleśnictwo nie przeprowadziło uprzednio rachunku ekonomicznego, nie dokonało analizy zasadności organizacji tych wydarzeń oraz nie zwymiarowało oczekiwanych rezultatów wydarzenia (cel i efekty), które określiło w scenariuszu imprez, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144)

Celem organizacji ww. wydarzeń wskazanym w scenariuszach wydarzeń²⁴⁸ było m.in. *propagowanie wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia drewna jako naturalnego i odnawialnego surowca, zwiększenie świadomości społecznej na temat społecznej funkcji lasów poprzez promowanie produktów pochodzenia leśnego, a także kreowanie wizerunku Lasów Państwowych jako odpowiedzialnego gospodarza zarządzającego mieniem Skarbu Państwa*. Jak wskazano w ww. scenariuszach, wydarzenie miało *przyczynić się do zacieśniania współpracy z lokalnymi samorządami oraz instytucjami kultury*.

(akta kontroli str. 3501-3508, 3516-3520, 3530-3542, 3611-3618, 3624-3627, 3636-3647, 3701-3718, 3791-3794, 4141-4144, 4163-4168, 4244-4264)

Przedmiotem trzech zawartych z CILP porozumień było zlecenie Nadleśnictwu usługi obejmującej promocję Lasów Państwowych, wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej, a także społecznej funkcji lasu poprzez organizację pikników rodzinnych. W ramach realizacji tej usługi Nadleśnictwo zobowiązało się m.in. do: merytorycznego przygotowania tych wydarzeń i ich organizacji zgodnie ze scenariuszami przekazywanymi do CILP, działań na rzecz promocji zrównoważonej gospodarki leśnej, z wykorzystaniem elementów identyfikacji wizualnej Lasów Państwowych, promocji wydarzeń w mediach oraz – po zakończeniu projektu – przedłożenia CILP sprawozdania z realizacji zadania. Za wykonanie ww. usług CILP zobowiązało się zapłacić Nadleśnictwu łącznie kwotę 292,5 tys. zł

(prowadzone według jednolitego scenariusza), w tym trzy przez Nadleśnictwo. Ponadto w trakcie ww. spotkania Nadleśnictwa zobowiązały się m.in. do oszacowania szczegółowych kosztów organizacji pikników, przygotowania i wysłania wniosków o dofinansowanie poszczególnych wydarzeń do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych i rozliczenia dofinansowania z CILP (w przypadku jego uzyskania).

²⁴⁵ Nadleśnictwo Zawadzkie – Strzybnica 23 września 2023 r., Nadleśnictwo Koszęcin – Pyskowice 19 sierpnia 2023 r., Nadleśnictwo Lubliniec – Zabrze-Grzybowice 9 września 2023 r., Nadleśnictwo Rudziniec – Wielowieś 29 lipca 2023 r.

²⁴⁶ Zgody z 30 czerwca 2023 r., 7 lipca 2023 r. i z 11 września 2023 r.

²⁴⁷ Porozumienie Nr DA.0291.1203.2023 z 30 czerwca 2023 r., porozumienie Nr ZA.0291.1593.2023 z 10 sierpnia 2023 r. oraz porozumienie Nr ZA.0291.1995.2023 z 14 września 2023 r.

²⁴⁸ Załączniki Nr 2 do porozumień Nr DA.0291.913.2022 (ZP.0610.482.2022) z 31 sierpnia 2022 r. oraz Nr DA.0291.994.2022 (ZP.0610.483.2022) z 8 września 2022 r.

netto²⁴⁹, zgodnie z przedstawionymi przez Nadleśnictwo kosztorysami, stanowiącymi załączniki do tych porozumień.

Stwierdzono, że rozliczenie z CILP ww. wydarzeń nastąpiło na podstawie wystawionych przez Nadleśnictwo faktur²⁵⁰ oraz przedstawionych po terminach określonych porozumieniami sprawozdań wraz z dokumentacją fotograficzną, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Refundacja przez CILP kosztów poniesionych przez Nadleśnictwo (w łącznej wysokości 356,5 tys. zł brutto) nastąpiła po upływie terminów określonych ww. porozumieniach, a monity względem realizacji zaległych płatności były prowadzone wyłącznie drogą telefoniczną.

Ustalono również, że w gestii Nadleśniczego było zapraszanie gości na ww. wydarzenia, jednak listy osób zaproszonych miały być przekazywane do uzgodnienia rzecznikowi prasowemu RDLP.

(akta kontroli str. 1629-1673, 1785-1835, 2015-2053, 2231-2233, 3503-3515, 3613-3623, 3789-3796, 4163-4168, 4244-4264)

Nadleśniczy zeznał: *Nadleśnictwo i pozostałe nadleśnictwa były tylko narzędziami do organizacji tych wydarzeń. Zarówno sam pomysł, kształt, jak i wykonanie zostało narzucone z góry przez jednostkę nadrzędną. Nadleśnictwo było całkowicie zależne od ustaleń jednostki nadrzędnej w zakresie organizacji pikników i nie mogło samodzielnie podjąć żadnej decyzji. Otrzymałem polecenie służbowe od pana (...) Dyrektora RDLP w Katowicach w zakresie organizacji tych wydarzeń, z bardzo krótkim terminem ich realizacji i z góry narzuconym sposobem postępowania. Nie odmówiłem przełożonemu wykonania polecenia, ani nie zgłosiłem zastrzeżeń na piśmie. (...) Wszystkie nadleśnictwa (...) miały postępować jednolicie, zarówno w zakresie przygotowania pikników, jak i wnioskowania o przyznanie środków do Dyrektora Generalnego. Nadleśniczy dodał również, że pomysłodawcą tych imprez był pan Dyrektor Generalny Lasów Państwowych (...). W mojej ocenie pikniki zorganizowane w 2022 r. były początkiem kampanii wyborczej, kontynuowanej w 2023 r. Nadleśniczy wyjaśnił również, że na dzień przeprowadzenia pierwszych pikników byłem przekonany, że organizowane są one z uwagi na poprawę wizerunku Lasów Państwowych po napięciach społecznych związanych z zapisami w PUL. (...) Zaskoczeniem był bezpośredni udział Dyrektora Generalnego (...) w wydarzeniach o charakterze lokalnym, wcześniej nie zdarzało się, że na takich wydarzeniach uczestniczył Dyrektor Generalny. Pani (...) przekazała nam informację, że przynajmniej pięć razy ze sceny miało paść sformułowanie, że organizatorem tych wydarzeń jest Dyrektor Generalny (...) z wyraźnym podkreśleniem nazwiska pana (...). Plakaty promujące wydarzenia oraz zaproszenia były sygnowane nazwiskiem i wizerunkiem Dyrektora Generalnego (...). Podczas niektórych wydarzeń Dyrektor Generalny (...) przekazywał wybranym podmiotom darowizny (...). Dyrektor RDLP w Katowicach (...) oraz jego żona również byli kandydatami w nadchodzących wyborach (...) samorządowych. Powyższe potwierdziła Rzecznik prasowy RDLP, która zeznała, że nie jest zwyczajem, że Dyrektor Generalny LP uczestniczy w lokalnych wydarzeniach organizowanych przez Nadleśnictwa, jednak w tym przypadku Dyrektor Generalny LP (...) miał otrzymać zaproszenia na wszystkie te wydarzenia oraz w nich aktywnie uczestniczyć. Rzecznik zeznając potwierdziła, że elementem organizacji pikników była promocja wizerunku (...): tak, jego wizerunek był na wszystkich plakatach, pojawiał się też osobiście na większości pikników. Pan (...) promowany był na wszystkich plakatach, ze sceny padała wielokrotnie informacja*

²⁴⁹ 1/ Porozumienie Nr DA.0291.1203.2023 z 30 czerwca 2023 r. na kwotę 98,5 tys. zł netto, 2/ Porozumienie Nr ZA.0291.1593.2023 z 10 sierpnia 2023 r. na kwotę 99 tys. zł netto oraz 3/ Porozumienie Nr ZA.0291.1995.2023 z 14 września 2023 r. na kwotę 95 tys. zł netto.

²⁵⁰ Z czego jedna z nich została wystawiona przed podpisaniem porozumienia z CILP i dotyczy organizacji pikniki w Potępie 9 lipca 2023 r. (porozumienie Nr ZA.0291.1593.2023 z 10 sierpnia 2023 r., faktura z 31 lipca 2023 r. zawierająca do rozliczenia wyżej wskazany Nr porozumienia).

o jego zaangażowaniu w organizację tych wydarzeń. On sam zabierał głos ze sceny podczas tych wydarzeń. To wszystko było wykorzystaniem funkcji, by stać się rozpoznawalnym. (...) Zarówno pan (...) jak i pan (...) miał dużą potrzebę upowszechniania swojego wizerunku i wskazywania działań przez niego podjętych w social mediach.

(akta kontroli str. 2495-2499, 4181, 4259-4264, 4270-4275, 7434-7443, 7493, 7780-7782)

W trakcie kontroli NIK, Inspekcja Lasów Państwowych przeprowadziła kontrolę za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. w zakresie *organizacji pikników plenerowych w 2023 r. w ramach akcji promocyjnej „Drewno – surowiec wszech czasów”*. Do 20 września 2024 r. Nadleśnictwo otrzymało w wyniku ww. kontroli protokół, w którym nie dokonano oceny ww. badanego obszaru, nie określono również terminu przekazania wystąpienia.

(akta kontroli str. 7681-7719)

Analiza stosowania procedur udzielania zamówień publicznych określonych w ustawie Pzp oraz w regulaminie udzielania zamówień publicznych przeprowadzona w odniesieniu do 18 wydatków związanych z organizacją ww. wydarzeń o charakterze promocyjno-edukacyjnym w latach 2022-2023 (w wyniku których poniesiono wydatki w łącznej kwocie 343,7 tys. zł) wykazała, m.in. że wystąpiły liczne błędy i zaniechania w zakresie udzielania zamówień publicznych, w tym dotyczące braku szacowania wartości zamówienia oraz brak łącznego szacowania wartości zamówienia na usługi tożsame, w wyniku czego Nadleśnictwo udzieliło zamówień na te usługi z pominięciem zastosowania regulaminu zamówień publicznych. Ponadto stwierdzono, że Nadleśnictwo zaniechało łącznego oszacowania wartości zamówienia na zakup trzech usług organizacji imprez muzycznych i udzielono zamówienia z pominięciem procedury określonej w przepisach ustawy Pzp pomimo tego, że łączna szacowana wartość zamówienia wynosiła 170 tys. zł netto. Nadleśnictwo nie stosowało w pełni regulaminu udzielania zamówień publicznych, a przeprowadzone zapytania ofertowe nie gwarantowały zachowania zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1182-1189, 3907-4129)

Niezależnie od badania ww. wydarzeń zorganizowanych w latach 2022-2023, analizie poddano dokumentację sporządzoną w ramach promocji marki *Dobre z lasu*, prowadzonej podczas organizacji pięciu wydarzeń w 2023 r.²⁵¹ Nadleśnictwo złożyło sześć wniosków o dofinansowanie²⁵² w ramach uzyskania *dofinansowania promocji żywności pochodzenia leśnego na rok 2023 w RDLP*²⁵³, z czego do realizacji przyjęto cztery²⁵⁴. Dodatkowo Nadleśnictwo przedłożyło jeden indywidualny wniosek, który został zaakceptowany²⁵⁵.

²⁵¹ 16 czerwca 2023 r. w Brynku – *Symposium Leśne*, 17 czerwca 2023 r. w Potępie, 1 lipca 2023 r. w Boruszowicach, 12 sierpnia 2023 r. w Strzybnicy oraz 16 września 2023 r. w Zbrosławicach.

²⁵² Pracownik Nadleśnictwa 3 marca 2023 r. złożył do RDLP wnioski o dofinansowanie wraz z tabelą zbiorczą.

²⁵³ Pismo Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych Nr GD.P.073.11.2.2023 z 15 lutego 2023 r., pismo RDLP Nr DR.073.66.2023 z 27 lutego 2023 r., pismo RDLP Nr DR.073.66.2023 z 31 maja 2023 r., porozumienie Nr DA.0291.736.2023 (ZO.0610.240.2023) z 23 maja 2023 r. pomiędzy CILP a RDLP w sprawie *współpracy w zakresie promocji żywności pochodzenia leśnego na rzecz promocji Lasów Państwowych poprzez realizację Projektów*.

²⁵⁴ Pikniki z cyklu *Drewno jest z lasu* w Zbrosławicach oraz w Potępie, *Symposium leśne* w Brynku i piknik rodzinny *Drewno surowiec wszech czasów* 1 lipca 2023 r. w Boruszowicach (zmiana lokalizacji z miejscowości Wielowieś).

²⁵⁵ Organizacja stoiska w ramach obchodów 125-lecia rocznicy powstania OSP Florian 12 sierpnia 2023 r. w Strzybnicy.

Następnie podpisano pięć porozumień z CILP na łączną kwotę 32 tys. zł netto²⁵⁶, których przedmiotem była usługa promocyjna trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz promocja Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, mającej na celu promowanie produktów pochodzenia leśnego, głównie poprzez promocję marki *Dobre z lasu*.

Przed zaciągnięciem ww. zobowiązań Nadleśnictwo nie przeprowadziło analizy zasadności ich organizacji oraz nie zwymiarowało oczekiwanych rezultatów tych wydarzeń, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2204-2313, 2368-2494)

Stwierdzono też, że promocja marki *Dobre z Lasu* w trzech przypadkach (z pięciu) Nadleśnictwo realizowana była mimo braku zabezpieczenia środków finansowych na ten cel w planie finansowo-gospodarczym jednostki oraz braku zawartych umów z CILP na dofinansowanie (które zawarto dopiero po dacie organizacji imprezy, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Za wykonanie ww. usługi CILP wypłacił Nadleśnictwu łącznie kwotę 38,9 tys. zł na podstawie wystawionych przez Nadleśnictwo faktur, z czego trzy zostały wystawione i opłacone przez CILP przed datą podpisania umowy o dofinansowanie. W pozostałych dwóch przypadkach CILP dokonało zapłaty po terminie określonym w porozumieniu, a Nadleśnictwo jedynie telefonicznie monitowało o zaległej płatności.

(akta kontroli str. 2204-2220, 2224-2244, 2260-2283, 2310-2328, 2368-2395, 3891-3906)

2.10. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo przekazało w ramach 21 darowizn osobom prawnym Kościoła Katolickiego (parafiom), a także innym podmiotom²⁵⁷ środki finansowe w łącznej wysokości 27 750 zł²⁵⁸ (w tym jednemu podmiotowi związanemu z kościołem kwotę 2 500 zł²⁵⁹ i jednej fundacji na budowę kaplicy kwotę 500 zł²⁶⁰). Przekazanie ww. 21 darowizn nastąpiło na wnioski obdarowanych: a/ w 16 przypadkach skierowane bezpośrednio do Nadleśnictwa, b/ w pięciu przypadkach z inicjatywy Dyrektora RDLP.

(akta kontroli str. 910-921, 7556-7559)

W sprawie podejmowania decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego kościołom, związkom wyznaniowym i organizacjom związanym z kościołami Nadleśniczy wyjaśnił, że (...) *udzielenie wsparcia rozpatrywane było okresowo przez nadleśniczego, zastępcę nadleśniczego oraz główną księgową, tak samo jak inne wnioski. Natomiast część wniosków z prośbą o wsparcie finansowe wpływało do nadleśnictwa drogą elektroniczną z polecenia Dyrektora RDLP z prośbą o przekazanie do dyspozycji Dyrektora RDLP środków pieniężnych pozostających w dyspozycji nadleśniczego m.in. Parafia w Gliwicach, Parafia w Raciborzu, Sośnicowicach i Obrowcu. Wszystkie wnioski dotyczyły wsparcia finansowego.*

(akta kontroli str. 6317, 6322-6323)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację pięciu darowizn środków pieniężnych przekazanych w związku z udzielonym przez Nadleśnictwo pełnomocnictwem²⁶¹ przez RDLP parafiom rzymskokatolickim, tj.:

²⁵⁶ Porozumienia: Nr ZA.0291.2338.2023 z 11 października 2023 r. – 7 tys. zł netto, Nr ZA.0291.1984.2023 z 14 września 2023 r. – 7 tys. zł netto, Nr ZA.0291.2304.2023 z 9 października 2023 r. – 3 tys. zł netto, Nr ZA.0291.2299.2023 z 9 października 2023 r. – 5 tys. zł netto i Nr ZA.0291.1607.2023 z 10 sierpnia 2023 r. – 10 tys. zł.

²⁵⁷ Ośrodek Rehabilitacji pw. Św. Rafała Archaniola w Rusinowicach.

²⁵⁸ W 2020 r. – jedna darowizna (1 500 zł), w 2021 r. – cztery darowizny (3 350 zł), w 2022 r. – jedenaście darowizn (14 500 zł), a w 2023 r. – pięć darowizn (8 400 zł).

²⁵⁹ Oblackie Centrum Młodzieży NINWA – darowizna udzielona przez Nadleśnictwo.

²⁶⁰ Fundacja Forum Młodzieży – darowizna udzielona przez Nadleśnictwo.

²⁶¹ Dobór celowy.

- a/ 5 400 zł – dwie darowizny udzielone Parafii Rzymskokatolickiej Miłosierdzia Bożego w Gliwicach (2 500 zł²⁶² oraz 2 900 zł²⁶³); pierwsza darowizna udzielona z przeznaczeniem na pokrycie kosztów budowy, realizację obiektów wewnętrznej infrastruktury architektonicznej i wyposażenia kościoła parafialnego, a druga darowizna udzielona na pokrycie kosztów budowy, realizację obiektów wewnętrznej infrastruktury architektonicznej i wyposażenia kościoła parafialnego w postaci drewnianych ławek;
- b/ 1 050 zł – darowizna udzielona Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Raciborzu²⁶⁴ na pokrycie kosztów prac dekarских wykonywanych w ramach remontu części wyższej dachu kościoła;
- c/ 2 500 zł – darowizna udzielona Parafii Św. Jakuba Apostoła w Sośnicowicach²⁶⁵ na pokrycie kosztów restauracji zabytkowej kaplicy podwyższenia św. Marii Magdaleny w Goszycach;
- d/ 2 500 zł – darowizna udzielona Parafii Rzymskokatolickiej podwyższenia Św. Jana Chrzciciela w Obrowcu²⁶⁶ na pokrycie kosztów zakupu obiektów wewnętrznej infrastruktury architektonicznej i wyposażenia kościoła parafialnego w postaci drewnianych ławek.

(akta kontroli str. 6276-6316)

Analiza objętych badaniem przypadków udzielenia ww. parafiom darowizn finansowych wykazała, że zostały one udzielone przez Nadleśniczego poprzez pełnomocnictwa udzielane Dyrektorowi RDLP, który zawierał umowy z poszczególnymi parafiami jako pełnomocnik Nadleśnictw. Stronami ww. umów były obdarowane parafie oraz Dyrektor RDPL działający jako pełnomocnik reprezentujący poszczególne nadleśnictwa nadzorowane przez RDPL, w tym Nadleśnictwo Brynek. Środki z tytułu ww. udzielonych darowizn pieniężnych pochodziły z podziału wyniku finansowego zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe i zgodnie z założeniami miały się pisywać w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie²⁶⁷. Ww. polecenia naruszały zasadę samodzielności Nadleśniczego w decydowaniu o przeznaczeniu dodatniego wyniku finansowego Nadleśnictwa, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W latach 2020-2023 Nadleśniczy udzielił łącznie 18 darowizn finansowych²⁶⁸ na kwotę 39 935 zł²⁶⁹, które na podstawie pełnomocnictw, przekazane były przez Dyrektora RDLP.

(akta kontroli str. 910-921, 6276-6316, 7576-7679)

Stwierdzono również, że w ww. pięciu umowach darowizn środków pieniężnych udzielonych przez Nadleśnictwo poprzez ustanowionego pełnomocnika (tj. Dyrektora RDLP) nie zawarto zapisów odnoszących się do sytuacji wykorzystania darowizny przez obdarowanego niezgodnie z przeznaczeniem. Natomiast zobowiązano obdarowane parafie do umieszczenia tablicy informacyjnej zawierającej nazwę przedsięwzięcia i logo Lasów Państwowych wraz z informacją o źródle dofinansowania o treści „Dofinansowano ze środków Lasów Państwowych” w wyznaczonym terminie, pod rygorem odwołania darowizny oraz żądania zwrotu przedmiotu darowizny.

²⁶² Umowa Nr DO.073.86.2022 z 9 maja 2022 r.

²⁶³ Umowa Nr DR.073.301.2023 z 20 października 2023 r.

²⁶⁴ Umowa Nr DO.073.166.2021 z 30 listopada 2021 r.

²⁶⁵ Umowa Nr DO.073.85.2022 z 29 kwietnia 2022 r.

²⁶⁶ Umowa Nr DO.073.87.2022 z 25 sierpnia 2022 r.

²⁶⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 571, ze zm.

²⁶⁸ M.in. Zespół Szkół Leśnych w Brynku 1 100 zł, Stowarzyszenie Szansa – 2 500 zł, OSP Boruszowice Hanusek 2 690 zł, Szpital w Rybniku – 2 650 zł, Szpital w Knurowie 2 500 zł, Parafia Racibórz – 1 050 zł.

²⁶⁹ W 2020 r. jedna darowizna – 800 zł, w 2021 r. cztery darowizny – 7 545 zł, w 2022 r. osiem darowizn – 18 690 zł, w 2023 r. pięć darowizn – 12 900 zł.

Ww. obdarowanych zobowiązano również do dbania o dobre imię darczyńcy i powstrzymywania się od jakichkolwiek działań mogących negatywnie wpłynąć na jego wizerunek.

(akta kontroli str. 910-921, 6276-6316)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nie zwróciłem uwagi na to. Nie ma obowiązku, żebym każdą darowiznę weryfikował. Uważam, że w tych przypadkach to Dyrektor RDLP powinien weryfikować wykorzystanie darowizny i zadbać o to, aby takie zapisy znajdowały się w umowie.*

(akta kontroli str. 7434-7437)

2.11. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo nie przekazywało wsparcia rzeczowego (majątku ruchomego) na rzecz kościołów, związków wyznaniowych lub kościelnych osób prawnych.

(akta kontroli str. 6320)

Ustalono jednak, że Nadleśnictwo 14 marca 2023 r. dokonało zakupu krzyża z parostków kozła od Nadleśnictwa Rudziniec, który następnie przekazano Diecezji Gliwickiej jako dar leśników z okazji ingresu nowego biskupa do Katedry w Gliwicach (wydatek ten zaewidencjonowano na koncie *Koszty reprezentacji*).

Z tego tytułu Nadleśnictwo wydatkowało 800 zł²⁷⁰ na podstawie faktury Nr 230310270 z 22 marca 2023 r. Ww. faktura stanowiła obciążenie za zakup dokonany przez Nadleśnictwo Rudziniec w kwocie 3 200 zł, który to wydatek został proporcjonalnie (po 800 zł) podzielony na trzy inne nadleśnictwa, w tym Nadleśnictwo Brynek. Wydatkowanie ww. środków stanowi nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6318)

Nadleśniczy wyjaśnił, że w trakcie kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej faktury za krzyż z parostków kozła główna księgowa kontaktowała się z telefonicznie z główną księgową Nadleśnictwa Rudziniec uzyskując informację, że jest to współudział kilku nadleśnictw ww. koszcie zakupu. Nadleśnictwo Rudziniec refakturowało inne nadleśnictwa obciążając je proporcjonalnie kosztem zakupu krzyża. Delegacja Lasów Państwowych 11 marca 2023 r. reprezentowała Lasy Państwowe w ingresie nowego biskupa gliwickiego. Leśników reprezentował Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Dyrektor RDLP oraz reprezentacje z innych nadleśnictw, m.in. z Nadleśnictwa Brynek.

(akta kontroli str. 6317, 6320-6323)

2.12. W sprawie rozpatrywania wniosków dotyczących wsparcia rzeczowego latach 2020-2024 (I kwartał) dla kościołów, związków wyznaniowych, jak też organizacji związanych z kościołami albo związkami wyznaniowymi.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *wnioski dotyczące rzeczowego wsparcia dla kościołów (...) w każdym przypadku rozpatrywane były negatywnie. Natomiast w przypadku uczestnictwa przedstawicieli nadleśnictwa w uroczystościach o charakterze religijnym były wręczane kościołom, np. kosze podarunkowe, które przekazywane były w ramach kosztów reprezentacji, a nie jako darowizny z podziału zysku na cele społecznie użyteczne (np. kosze podarunkowe przekazane podczas udziału delegacji nadleśnictwa w pielgrzymce).*

(akta kontroli str. 6317, 6320-6323)

²⁷⁰ Na koncie *Koszty reprezentacji* Nadleśnictwo ujęło kwotę 800 zł.

2.13. W wyniku badania, którym objęto dokumentację ośmiu darowizn²⁷¹ stwierdzono, że Nadleśnictwo w siedmiu przypadkach²⁷² zweryfikowało prawidłowość wykorzystania przyznanych na podstawie zawartych umów darowizn.

Ustalono ponadto, że wszystkie umowy zawarte bezpośrednio przez Nadleśniczego zawierały zapisy odnoszące się do obowiązku wykorzystania darowizny zgodnie z przeznaczeniem, określały uprawnienie darczyńcy do żądania udokumentowania spełnienia celu przeznaczenia darowizny. Ww. umowy nie zawierały uregulowań w kwestii zwrotu darowizny w przypadku wykorzystania jej na inny cel niż określony w umowie.

(akta kontroli str. 7508-7554)

W sprawie niezwyfikowania wykorzystania darowizny w jednym przypadku Nadleśniczy wyjaśnił: *Ponieważ udzielone wsparcie wynikało z prośby ówczesnego Dyrektora RDLP, a miejsce podmiotu było poza granicami administracyjnymi naszego Nadleśnictwa i RDLP, nie weryfikowaliśmy wykorzystania tej darowizny.*

(akta kontroli str. 7505-7506)

W sprawie braku uregulowań w kwestii zwrotu darowizny, Nadleśniczy wyjaśnił: *ponieważ w umowie przywołano przepisy art. 888-902 kodeksu cywilnego nie było takiej potrzeby zamieszczania w nich zapisu uregulowań w kwestii zwrotu darowizny w przypadku wykorzystania jej na inny cel niż określony w umowie. W tym zakresie przeanalizujemy treści umów pod kątem ewentualnego zamieszczenia takich zapisów.*

(akta kontroli str. 7505)

2.14. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo poniosło wydatki na usługi zewnętrzne realizowane przez Instytut Gość Media (corocznie w latach 2021-2023) obejmujące produkcję i emisję audycji w ramach *Sekretów Przyrody* na antenie Radia eM Katowice, na które wydatkowano łącznie 3 936 zł.

W przypadku tych usług pismem z 1 października 2020 r. Dyrektor RDLP poinformował Nadleśnictwo o podjętej przez niego decyzji dotyczącej wytypowania m.in. Nadleśnictwo Brynek do udziału we wspólnym przedsięwzięciu w zakresie realizacji i emisji w 2021 r. audycji radiowych pt.: *Sekrety przyrody*, w związku z ofertą współpracy Radia EM (pismo z 18 września 2020 r.). Poinformował ponadto, że szczegóły audycji będzie ustalał organizator z nadleśniczymi. Nadleśnictwo zleciło w latach 2021-2023 realizację i emisję programu sponsorowanego w Radiu eM 107,6 FM Katowice, obejmującego audycję *Sekrety Przyrody*: 1/ jedną audycję trwającą 10 min. 13 września 2021 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 230 zł), 2/ jedną audycję trwającą 10 min. 23 maja 2022 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 230 zł) oraz 3/ jedną audycję trwającą 10 min. 20 grudnia 2023 r. o godzinie 17:40 (wydatek 1 476 zł).

(akta kontroli str. 3483, 6317, 6318-6352)

Nadleśniczy w zakresie celowości zlecenia ww. usług wyjaśnił, że Nadleśnictwo zleciło podmiotowi Instytut Gość Media usługę produkcji i emisji audycji pod nazwą *Sekrety Przyrody* na polecenie ówczesnego Dyrektora RDLP. Zgodnie z zapisem zarządzenia Nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych (Kierunki rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych), Nadleśnictwo dążyło do wykorzystania środków masowego przekazu dla realizacji celów poznawczych, kształcących i wychowawczych, mogących podnieść powszechną świadomość społeczną i zrozumienie zasad zrównoważonego rozwoju

²⁷¹ Po dwie darowizny z każdego roku objętego kontrolą.

²⁷² Nie zweryfikowano wykorzystania udzielenia darowizny w kwocie 500 zł na wsparcie finansowe Kaplicy Polskich Leśników.

w leśnictwie oraz roli leśników w polityce ekorozwoju. Emitowane audycje dotyczyły tematów ściśle związanych leśnictwem np. ochrona przeciwpożarowa, temat wilków w lesie, zagospodarowanie turystyczne, mała retencja, dokarmianie zwierzyny, sezon grzybobrania – zagrożenia w lesie. (...).

Nadleśniczy w odniesieniu do zadań związanych z gospodarką leśną w ramach ww. realizowanej umowy wyjaśnił: *W odniesieniu do ustawy o lasach, nie zostały zrealizowane żadne zadania związane z gospodarką leśną. W tym przypadku można odnieść się do pozaprodukcyjnych funkcji lasu jakimi są m.in. funkcje dydaktyczne, rekreacyjne. Ww. cykl miał charakter przede wszystkim edukacyjny z dodatkiem promocji, polegającej na promowaniu proekologicznego, zdrowego stylu życia czy promowaniu odpowiednich zasad i reguł zachowania się w lesie. Nadleśnictwo Brynek na swoim terenie administrowanym nie posiada Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w związku z tym nie można mówić o wpisywaniu zleconych zadań w art. 13b ustawy o lasach.*

(akta kontroli str. 3481-3500, 7346)

W wyniku badania stwierdzono, że w powyższym przypadku, w myśl zapisów regulaminu zamówień publicznych Nadleśnictwa, nie było wymagane jego stosowanie w zakresie dotyczącym wyboru wykonawcy ze względu na wartość szacunkową tych zamówień, a rozliczenia udzielonych zleceń stron były prawidłowe.

(akta kontroli str. 6318-6352)

2.15. W latach 2020-2024 (I kwartał) Nadleśnictwo nie przekazywało nieruchomości w użytkowanie wieczyste kościołom lub związkom wyznaniowym albo osobom prawnym związanym z kościołami/związkami wyznaniowymi w trybie art. 38d ustawy o lasach oraz nie dokonywało zamiany nieruchomości w trybie art. 38e tej ustawy. Nadleśnictwo nie zawierało też z ww. podmiotami innych umów dotyczących nieruchomości (m.in. użyczenia, sprzedaży, w tym w trybach niewynikających z ustawy o lasach).

(akta kontroli str. 7345, 7401)

2.16. W kontrolowanym okresie Nadleśnictwo nie zatrudniało osób duchownych lub zakonnych oraz nie ponosiło wydatków w związku z funkcjonowaniem w PGL Lasy Państwowe Zespołu Duszpasterskiego²⁷³ lub z działalnością na rzecz kontrolowanej jednostki osób duchownych/zakonnych niewchodzących w skład tego zespołu.

(akta kontroli str. 7345, 7401)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2022-2023 Nadleśnictwo zorganizowało osiem wydarzeń o charakterze promocyjno-edukacyjnym na łączną kwotę 523,7 tys. zł²⁷⁴ bez uprzedniego przeprowadzenia rachunku ekonomicznego, co było niezgodne z wymogami wynikającymi z § 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki

²⁷³ Utworzony przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zarządzeniami Nr 2 z stycznia 2016 r. oraz Nr 88 z 13 października 2022 r. dla kształtowania postaw etyczno-moralnych wśród pracowników Lasów Państwowych oraz ich integracji.

²⁷⁴ Wydarzenia: 1/ *Drewno jest z lasu*, Boruszowice 4 września 2022 r. (por. Nr DA.0291.913.2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r.), 2/ *Drewno jest z lasu*, Wieszowa 10 września 2022 r. (por. Nr DA.0291.994.2022 z dnia 8 września 2022 r. oraz Nr DA.0291.1698.2022 z dnia 18 listopada 2022 r.), 3/ *Drewno surowiec wszech czasów*, Boruszowice 1 lipca 2023 r. (por. Nr DA.0291.1203.2023 z dnia 30 czerwca 2023 r. oraz por. Nr ZA.0291.2338.2023 z dnia 11 października 2023 r. – promocja żywności pochodzenia leśnego), 4/ *Drewno surowiec wszech czasów*, Potępa 9 lipca 2023 r. (por. Nr ZA.0291.1593.2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r.), 5/ *Drewno surowiec wszech czasów*, Zbrosławice 16 września 2023 r. (por. Nr ZA.0291.1995.2023 z dnia 14 września 2023 r. oraz Nr ZA.0291.1984.2023 z dnia 14 września 2023 r.), 6/ *Symposium leśne*, Brynek 16 czerwca 2023 r. (por. Nr ZA.0291.2304.2023 z dnia 9 października 2023 r.), 7/ *Drewno jest z lasu*, Potępa 17 czerwca 2023 r. (por. Nr ZA.0291.2299.2023 z dnia 9 października 2023 r.), 8/ *Obchody 125-rocznicy powstania OSP „Florian”*, Strzybnica 12 sierpnia 2023 r. (por. Nr ZA.0291.1607.2023 z dnia 10 sierpnia 2023 r.).

finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe²⁷⁵ oraz § 4 ust. 3 pkt 1 regulaminu zamówień publicznych.

Stosownie do treści ww. rozporządzenia, działalność jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych jest prowadzona na podstawie rachunku ekonomicznego; a regulamin udzielania zamówień wskazuje dodatkowo, że wydatki w Nadleśnictwie winny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. W świetle braku uzasadnienia ekonomicznego tych wydatków należy uznać, że zostały one poniesione z naruszeniem zasad celowości i gospodarności.

Jednocześnie w Nadleśnictwie nie dochowano należytej staranności wymaganej przez art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym²⁷⁶, gdyż dopuszczono do wydatkowania kwoty 523,7 tys. zł na organizację wydarzeń promocyjnych, które nie były związane z gospodarką leśną, obejmującą – zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach – wyłącznie działalność leśną w zakresie: a/ urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, b/ utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, c/ gospodarowania zwierzyną, d/ pozyskiwania (poza skupem) drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego i sprzedaż tych produktów; e/ realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu (tj. funkcji ekologicznych/ ochronnych oraz społecznych)²⁷⁷.

(akta kontroli str. 1576, 1182-1181, 4136-4144, 7491-7493)

Nadleśnictwo nie zwymiarowało też oczekiwanych rezultatów planowanych do przeprowadzenia w latach 2022-2023 wydarzeń, objętych porozumieniami o ich dofinansowanie zawartymi CILP, jak też nie planowano i nie mierzono efektów ich oddziaływania na zmiany postaw i zachowań wśród docelowej grupy odbiorców.

(akta kontroli str. 4136-4144)

Nadleśniczy wyjaśnił: *w odniesieniu do organizacji w latach 2022-2023 ośmiu wydarzeń o charakterze promocyjno-edukacyjnym (...) nie zostały zrealizowane żadne zadania związane z gospodarką leśną w odniesieniu do ustawy o lasach. Powyższe wydarzenia (...) nie miały charakteru promocyjnego w rozumieniu art. 13b ustawy o lasach. (...) Nadleśnictwo na swoim terenie (...) nie posiada Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w związku z tym ww. wydarzenia nie mogły wpisywać się w art. 13b ustawy o lasach. Nadleśniczy wyjaśnił również, że Nadleśnictwo (...) nie przeprowadziło żadnych analiz dotyczących zasadności organizacji tych wydarzeń (...), nie zostały zwymiarowane oczekiwane rezultaty (...) Nadleśnictwo nie określiło sposobu weryfikacji założonych efektów oraz ich nie weryfikowało bezpośrednio. Nadleśniczy wyjaśnił dodatkowo, że na podstawie pozytywnego oddźwięku lokalnej społeczności i dużego zainteresowania stoiskami edukacyjnymi w trakcie pikników wnioskuje, że zamierzone efekty zostały uzyskane.*

(akta kontroli str. 5970-5973, 7491-7493)

W odniesieniu do dwóch imprez: Sympozjum Leśnego oraz obchodów 125-rocznicy powstania OSP Florian²⁷⁸ Nadleśniczy wyjaśnił, że rachunek ekonomiczny nie został uprzednio przeprowadzony, z uwagi na małą ilość czasu na ich organizację. W odniesieniu do wydarzenia zorganizowanego w czerwcu 2023 r. w Potępie wyjaśnił, że *nie wie dlaczego Nadleśnictwo nie przeprowadziło uprzednio rachunku ekonomicznego*. Nadleśniczy poinformował również, że w odniesieniu do wydarzeń

²⁷⁵ Dz. U. Nr 134, poz. 692.

²⁷⁶ Dz. U. z 2024 r., poz. 125, ze zm.

²⁷⁷ <https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/slownik/f/funkcje-lasu>.

²⁷⁸ Wydarzenia objęte porozumieniami z CILP Nr 1/ ZA.0291.2304.2023 z 9 października 2023 r. (Sympozjum leśne) i 2/ ZA.0291.1607.2023 z 10 sierpnia 2023 r. (Obchody 125-rocznicy powstania OSP „Florian”).

organizowanych w ramach cyklu *Drewno jest z lasu* w 2022 r. oraz w ramach cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* w 2023 r., Nadleśnictwo nie przeprowadziło uprzednio rachunku ekonomicznego, ponieważ było pozbawione takiej możliwości przez jednostkę nadrzędną. (...) Krótki okres przygotowania przedsięwzięć (...) uniemożliwił zastosowanie wewnętrznych procedur służących zapewnienia uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

(akta kontroli str. 4244-4257, 4259-4264)

Nadleśniczy zeznał, że Nadleśnictwo i pozostałe nadleśnictwa były tylko narzędziami do organizacji tych wydarzeń. Zarówno sam pomysł, kształt, jak i wykonanie zostało narzucone z góry przez jednostkę nadrzędną. Nadleśnictwo było całkowicie zależne od ustaleń jednostki nadrzędnej w zakresie organizacji pikników i nie mogło samodzielnie podjąć żadnej decyzji. Otrzymałem polecenie służbowe od pana (...) Dyrektora RDLP w zakresie organizacji tych wydarzeń, z bardzo krótkim terminem ich realizacji i z góry narzuconym sposobem postępowania. Nie odmówiłem przełożonemu wykonania polecenia, ani nie zgłosiłem zastrzeżeń na piśmie. (...) Wszystkie nadleśnictwa (...) miały postępować jednolicie, zarówno w zakresie przygotowania pikników, jak i wnioskowania o przyznanie środków do Dyrektora Generalnego. Były Dyrektor RDLP zeznał, że nic mi nie wiadomo, aby RDLP zalecało przeprowadzenie pikników w Nadleśnictwie.

(akta kontroli str. 4259-4264, 4270-4275, 7434-7437, 7444-7448)

NIK wskazuje, że w myśl przepisów ustawy o lasach jedyną formą promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej jest ustanawianie leśnych kompleksów promocyjnych, o których mowa w art. 13b ustawy o lasach. Jednocześnie, zdaniem NIK, finansowanie ww. wydarzeń – na podstawie porozumień zawartych z CILP – ze środków funduszu leśnego, nie mieściło się w katalogu celów, na jakie przeznaczone są środki tego funduszu, określonym w art. 58 ust. 1 i ust. 2 ustawy o lasach. Mienie zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe powinno w myśl zasady wynikającej z art. 4 ust. 1 ww. ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, służyć wykonywaniu zadań publicznych Lasów Państwowych, wynikających z przepisów art. 4 ust. 1 i ust. 3 ustawy o lasach (tj. prowadzeniu gospodarki leśnej, gospodarowaniu gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzeniu ewidencji majątku Skarbu Państwa i ustalaniu jego wartości) zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki.

NIK zauważa, że dwa pikniki rodzinne z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* zostały zorganizowane w okresie poprzedzającym kampanię wyborczą przed wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Senatu RP²⁷⁹, a jeden z nich w trakcie jej trwania. I tak: a/ w wydarzeniach z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* (organizowanych w dniach: 1 i 9 lipca oraz 16 września 2023 r. w Boruszowicach, Potępie i Zbrosławicach) obecny był Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, który kandydował do Sejmu (co potwierdzały zdjęcia załączone do rozliczenia tych wydarzeń); b/ w wydarzeniu zorganizowanym w Boruszowicach 1 lipca 2023 r. z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* obecny był Jarosław Gonciarz Poseł VIII i IX kadencji RP.

(akta kontroli str. 2495-2499, 4181, 4259-4264, 4270-4275, 7434-7443, 7493, 7780-7782)

2. Nadleśnictwo poniosło koszty w łącznej wysokości 259,2 tys. zł na organizację w 2023 r. czterech wydarzeń o charakterze promocyjno-edukacyjnym (objętych

²⁷⁹ Postanowienie Prezydenta RP z dnia 8 sierpnia 2023 r. w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu RP oraz do Senatu RP (Dz. U. poz. 1564).

łącznie pięcioma porozumieniami z CILP na ich dofinansowanie)²⁸⁰ pomimo tego, że na dzień wydarzenia nie były zawarte porozumienia z CILP na dofinansowanie takich projektów, a jednostka kontrolowana nie posiadała zabezpieczonych środków na ten cel w planie finansowo-gospodarczym, co stanowiło to naruszenie § 4 ust. 1 regulaminu zamówień publicznych, na podstawie którego wydatki Nadleśnictwa w ramach zamówień publicznych mogą być ponoszone jedynie na cele i w wysokości ustalonej w planie finansowym tej jednostki.

(akta kontroli str. 50-57, 1182-1191, 6112-6115)

Porozumienia na dofinansowanie ww. czterech wydarzeń zostały podpisane po terminie ich organizacji, z mocą obowiązującą od daty odbycia się wydarzenia: a/ piknik w Potępie 32 dni po imprezie²⁸¹, b/ Sympozjum Leśne w Brynku 115 dni po wydarzeniu²⁸², c/ festyn rodzinny w Potępie 114 od jego organizacji²⁸³ oraz d/ promocja produktów pochodzenia leśnego podczas pikniku rodzinnego *Drewno surowiec wszech czasów* w Boruszowicach 102 dni po imprezie²⁸⁴.

(akta kontroli str. 1802-1805, 2231-2234, 2267-2270, 2313A-2316)

Na dzień organizacji pikniku rodzinnego *Drewno surowiec wszech czasów* w Boruszowicach 1 lipca 2023 r. Nadleśnictwo dysponowało jedynie zgodą Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych na dofinansowanie wydarzenia²⁸⁵, a nie faktycznie podpisanym porozumieniem. Porozumienie Nr DA.0291.1203.2023 z CILP datowane było na 30 czerwca 2023 r. (dokument w formie tradycyjnej), jednak wpłynęło do Nadleśnictwa listem poleconym (data stempla pocztowego 6 lipca 2023 r.) 11 lipca 2023 r.²⁸⁶ (tj. 10 dni po odbyciu się pikniku).

(akta kontroli str. 1640-1646b)

Na dzień organizacji pikniku rodzinnego *Drewno surowiec wszech czasów* w Potępie 9 lipca 2023 r. Nadleśnictwo nie dysponowało żadnym dokumentem potwierdzającym zamiar dofinansowania wydarzenia przez CILP. Zgoda Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w tym zakresie, datowana na 7 lipca 2023 r. (tj. przed odbyciem się ww. pikniku) została przekazana Nadleśnictwu za pośrednictwem RDLP dopiero 11 lipca 2023 r., tj. dwa dni po jego organizacji. Nadleśnictwo podpisało porozumienie z CILP dopiero 10 sierpnia 2023 r.²⁸⁷ (tj. 32 dni po wydarzeniu).

(akta kontroli str. 1798-1804)

²⁸⁰ 1/ Edukacja przyrodniczo-leśna społeczeństwa i promocja Lasów Państwowych – piknik rodziny *Drewno surowiec wszech czasów* w Boruszowicach 1 lipca 2023 r. – 119,5 tys. zł oraz usługa promocyjna trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz promocja Lasów Państwowych – wydarzenie *Piknik rodzinny Drewno surowiec wszech czasów* w Boruszowicach 1 lipca 2023 r. – 8,6 tys. zł, 2/ promocja Lasów Państwowych, wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej, a także społecznej funkcji lasu – wydarzenie *Piknik rodzinny Drewno surowiec wszech czasów* w Potępie 9 lipca 2023 r. – 121,3 tys. zł, 3/ usługa promocyjna trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz promocja Lasów Państwowych – Sympozjum Leśne *Wizerunek Lasów Państwowych i leśnika – w aglomeracji śląskiej w odbiorze społecznym* w Brynku 16 czerwca 2023 r. – 3,7 tys. zł, 4/ usługa promocyjna trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz promocja Lasów Państwowych – wydarzenie *Drewno jest z lasu – festyn rodzinny* w Potępie 17 czerwca 2023 r. – 6,1 tys. zł.

²⁸¹ Wydarzenie odbyło się 9 lipca 2023 r., porozumienie zostało podpisane 10 sierpnia 2023 r. z mocą obowiązującą od 9 lipca 2023 r.

²⁸² Sympozjum odbyło się 16 czerwca 2023 r., porozumienie zostało podpisane 9 października 2023 r. z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2023 r.

²⁸³ Festyn odbył się 17 czerwca 2023 r., porozumienie zostało podpisane 9 października 2023 r. z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2023 r.

²⁸⁴ Piknik odbył się 1 lipca 2023 r., porozumienie zostało podpisane 11 października 2023 r. z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2023 r.

²⁸⁵ Pismo Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych z 30 czerwca 2023 r. (znak: GD.073.266.2023) adresowane do Dyrektora RDLP o wyrażeniu zgody na dofinansowanie tego wydarzenia przekazano do wiadomości Nadleśnictwa 30 czerwca 2023 r., a informacja z RDLP o wyrażeniu zgody na dofinansowanie wpłynęła do Nadleśnictwa 3 lipca 2023 r., tj. dwa dni po zakończeniu imprezy.

²⁸⁶ Wg monitoringu przesyłek spółki Poczta Polska S. A. Nr przesyłki 00359007734916794099.

²⁸⁷ Nie jest znana data faktycznego wpływu porozumienia do Nadleśnictwa.

Nadleśniczy wyjaśnił: wszystkie wydarzenia z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*²⁸⁸ były wykonane na polecenie jednostki nadrzędnej – RDLP. (...) Podjąłem decyzję o zaciągnięciu zobowiązań finansowych na organizację tych wydarzeń, mimo braku zabezpieczenia środków w planie finansowo-gospodarczym oraz braku podpisania porozumienia z CILP na ten cel na polecenie ustne dyrektora RDLP.

W odniesieniu do sympozjum leśnego oraz festynu rodzinnego wyjaśnił: wnioski o dofinansowanie (...) zostały złożone przed organizacją imprezy, jednak na moment organizacji nie mieliśmy podpisanych porozumień. Telefonicznie kontaktowaliśmy się z CILP, celem ponaglenia przygotowania porozumień. Na moment organizacji imprezy wiedziałem, że Nadleśnictwo nie ma zabezpieczonych w planie środków finansowych na ten cel. Podjąłem decyzję o organizacji tych wydarzeń na podstawie ustnej zgody uzyskanej od Dyrektora RDLP, były to wydarzenia zorganizowane z inicjatywy Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 4259-4264)

3. Nadleśniczy podpisał porozumienie Nr DA.0291.1203.2023 z CILP na organizację pikniku rodzinnego *Drewno surowiec wszech czasów* w Boruszowicach zorganizowanego 1 lipca 2023 r., nie umieszczając na umowie właściwej daty dokonania tej czynności. Porozumienie datowane było na dzień 30 czerwca 2023 r., jednak faktycznie Nadleśnictwo otrzymało je 11 lipca 2023 r. (listem poleconym²⁸⁹). Nadleśnictwo na dzień organizacji ww. wydarzenia dysponowało jedynie zgodą Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych na dofinansowanie wydarzenia²⁹⁰, a nie faktycznie podpisanym porozumieniem.

(akta kontroli str. 1640-1646B)

Nadleśniczy wyjaśnił: *podpisałem porozumienie niezwłocznie po jego otrzymaniu, nie pamiętam dokładnej daty. Nie mieliśmy wpływu na termin przesłania nam porozumienia przez CILP, które sporządzało umowę i przekazało nam formą tradycyjną do podpisania.*

(akta kontroli str. 4259-4264)

4. Nadleśnictwo nie dokonało łącznego szacowania wartości zamówienia na zakup trzech usług organizacji imprez muzycznych z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* przeprowadzonych w 2023 r. pomimo tego, że zakres tych usług był tożsamy. Chociaż łączna szacowana wartość zamówienia wynosiła 170 tys. zł netto²⁹¹, Nadleśnictwo udzieliło ww. zamówienia publicznego z pominięciem stosowania przepisów ustawy Pzp, co stanowiło naruszenie art. 28, art. 29 ust. 2 i art. 30 ust. 1 tej ustawy oraz przepisów § 1 ust. 3, § 5 ust. 2-5, 11-12 i 15, § 6 ust. 2, 4 regulaminu zamówień publicznych obowiązującego w Nadleśnictwie. Kontrolowana jednostka udzieliła ww. zamówień przeprowadzając trzy odrębne postępowania na podstawie wewnętrznych regulacji, nie stosując jednak tych przepisów w całości (gdyż pominięto postanowienia § 10 ust. 5, § 11 ust. 2 i § 14 ust. 2 regulaminu zamówień publicznych) oraz z naruszeniem zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców (tj. niezgodnie § 4 ust. 4 regulaminu zamówień publicznych). Łączna wartość udzielonych w ten sposób zamówień wynosiła 158,8 tys. zł netto (195,3 tys. zł brutto).

(akta kontroli str. 3913-3926, 3930-3943, 3947-3964)

²⁸⁸ Odpowiednio wydarzenia w Boruszowicach 1 lipca 2023 r. i w Potępie 9 lipca 2023 r.

²⁸⁹ Data stempla pocztowego 6 lipca 2023 r.

²⁹⁰ Pismo z 30 czerwca 2023 r. (znak: GD.073.266.2023) adresowane do Dyrektora RDLP o wyrażeniu zgody na dofinansowanie tego wydarzenia przekazane do wiadomości Nadleśnictwa oraz CILP 30 czerwca 2023 r.; informacja z RDLP o wyrażeniu zgody na dofinansowanie wpłynęła do Nadleśnictwa 3 lipca 2023 r., tj. dwa dni po zakończeniu imprezy.

²⁹¹ Obliczona na podstawie wniosków o wyrażenie zgody na udzielenie zamówienia: 1/ z 22 czerwca 2023 r. – 60 tys. zł netto, 2/ z 28 czerwca 2023 r. – 55 tys. zł netto, 3/ z 8 sierpnia 2023 r. – 55 tys. zł netto.

Zgodnie z ww. przepisami, jeżeli zamawiający planował udzielić zamówienia na usługi w częściach, z których każda stanowiła przedmiot odrębnego postępowania, wartością zamówienia była łączna wartość poszczególnych części zamówienia, przy czym zamawiający nie mógł dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadziło to do niestosowania przepisów ustawy Pzp W ramach cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* Nadleśnictwo zorganizowało trzy pikniki rodzinne²⁹². Nadleśnictwo poznało zarówno terminy, jak i miejsca planowanych wydarzeń oraz wybranego artystę w jednym czasie – podczas spotkania w RDLP 7 czerwca 2023 r. Zakres usług w każdej z trzech ww. lokalizacji był tożsamy i obejmował m.in. przygotowanie sceny, oświetlenia, koncert wybranej gwiazdy, wydruk plakatów i zaproszeń oraz obsługę fotograficzną imprezy. Wszystkie trzy pikniki zostały zrealizowane przez jednego wykonawcę.

(akta kontroli str. 1624-1628, 3913-3926, 3930-3943, 3947-3964)

Nadleśniczy wyjaśnił, że RDLP narzuciła na Nadleśnictwo obowiązek organizacji pikników w bardzo krótkim czasie. Otrzymałem polecenie służbowe od Dyrektora RDLP (...) o zorganizowaniu tych imprez, jednak Nadleśnictwo nie miało żadnego wpływu na kształt, przebieg i sposób organizacji tych wydarzeń. Całość była koordynowana i nadzorowana przez RDLP przez panią (...), która wskazała nam konkretnych wykonawców, do których mamy się zwrócić oraz ustaliła zakres przedmiotowy zamówienia.

Nadleśniczy wyjaśnił również, że Nadleśnictwo otrzymało informację od rzecznika prasowego RDLP w Katowicach (...), że organizacja pikników rodzinnych nie podlega pod przepisy ustawy prawa zamówień publicznych z uwagi na treść art. 11 ust. 5 pkt 2 ustawy pzp. Nie zweryfikowaliśmy wówczas zasadności i możliwości zastosowania tego przepisu. (...) z tego powodu nie zastosowaliśmy przepisów ustawy odnośnie zastosowanej procedury, jak i łącznego szacowania wartości zamówienia. Po konsultacjach z radcą prawnym w trakcie trwania czynności kontrolnych NIK ustaliłem, że Nadleśnictwo nie mogło zastosować art. 11 ust. 5 pkt 2 pzp jako zwolnienia od stosowania przepisów ustawy przy organizacji pikników. Nadleśnictwo prowadzi działalność edukacyjną, jednak nie prowadzi działalności kulturalnej, o której mowa w tym przepisie.

(akta kontroli str. 4270-4275)

Nadleśnictwo udzieliło odrębnych zamówień na usługę organizacji imprez muzycznych przy zastosowaniu wewnętrznych procedur udzielania zamówień publicznych, jednak nie zastosowało tych przepisów w pełni – wnioski o udzielenie zamówienia publicznego zawierały braki lub błędy²⁹³, a zapytania ofertowe: 1/ nie zostały opracowane zgodnie z obowiązującym w Nadleśnictwie wzorem (§ 10 ust. 5 regulaminu), 2/ nie zostały zamieszczone na tablicy ogłoszeń w miejscu publicznie dostępnym w Nadleśnictwie, na jego stronie korporacyjnej oraz w BILP (§ 11 ust. 2 regulaminu), a 3/ informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty nie została przekazana wykonawcom (§ 14 ust. 2 regulaminu). Dodatkowo, w dwóch przesłanych elektronicznie zapytaniach ofertowych, określony przez pracownika

²⁹² W ramach cyklu *Drewno surowiec wszech czasów* na terenie podległym RDLP zorganizowano łącznie 24 pikniki rodzinne z tego cyklu. Pełna lista wydarzeń została przedstawiona na spotkaniu w siedzibie RDLP 7 czerwca 2023 r. i obejmowała datę wydarzenia, miejscowość, wybranego artystę oraz nadleśnictwo odpowiedzialne za organizację imprezy. Imprezy te odbywały się wg jednego scenariusza, który również został przedstawiony na ww. spotkaniu.

²⁹³ W terminie, tj. przed udzieleniem właściwego zamówienia sporządzono dwa wnioski dla pikników organizowanych w Boruszowicach (wniosek z 22 czerwca 2023 r.) oraz w Potępie (wniosek z 28 czerwca 2023 r.). Wniosek o udzielenie zamówienia na organizację pikniku w Zbrosławicach został opatrzony datą sporządzenia 8 sierpnia 2023 r. i datą akceptacji Nadleśniczego 8 sierpnia 2024 r., tj. datą przyszłą. Każdy z ww. wniosków za źródło finansowania zamówienia określa *Dofinansowanie z CILP*, mimo że na dzień zatwierdzenia tych wniosków Nadleśnictwo nie miało podpisanego porozumienia z CILP na dofinansowanie takich wydarzeń (porozumienia z 30 czerwca 2023 r. i 10 sierpnia 2023 r.).

Nadleśnictwa termin na złożenie oferty cenowej naruszał zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców – w jednym przypadku został określony na dzień następny (29 godzin), a drugim nie wyniósł nawet doby (11 godzin)²⁹⁴.

(akta kontroli str. 3913-3926, 3930-3943, 3947-3964)

Nadleśniczy wyjaśnił: *krótki okres przygotowania przedsięwzięć (...), uniemożliwił zastosowanie wewnętrznych procedur służących zapewnieniu uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Wyjaśnił również, że Nadleśnictwo było całkowicie zależne od ustaleń RDLP w zakresie organizacji pikników i nie mogło samodzielnie podjąć żadnej decyzji w sprawie wyboru wykonawców oraz treści umowy z wykonawcami. Z tego powodu nie stosowaliśmy w całości przepisów naszego regulaminu wewnętrznego dotyczącego udzielania zamówień publicznych. Nadleśniczy dodał, że w tym przypadku Nadleśnictwo nie zapewniło zachowania zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Było to spowodowane presją czasu wynikającą z konieczności zorganizowania pikniku w przeciągu tygodnia i poleceniami ze strony jednostki nadrzędnej RDLP.*

Nadleśniczy wyjaśnił również: *nie zauważyłem braków formalnych w tym wniosku, jego zaakceptowanie w tej formie, bez uzupełnienia braków, nastąpiło omyłkowo. Wydatek zaakceptowałem w sierpniu 2023 r., nie pamiętam kiedy dokładnie wniosek podpisałem, nie wiem dlaczego widnieje na nim data 8 sierpnia 2024 r.*

(akta kontroli str. 4244-4257, 4270-4275, 5970-5973)

5. Nadleśnictwo nie dokonało szacowania wartości zamówienia na zakup usługi cateringowej świadczonej podczas trzech pikników rodzinnych zorganizowanych w 2023 r. z cyklu *Drewno surowiec wszech czasów*, co stanowiło naruszenie art. 28 ustawy Pzp oraz § 5 ust. 2-5 regulaminu zamówień publicznych. W rezultacie Nadleśnictwo nie zastosowało właściwych przepisów regulaminu udzielania zamówień publicznych i udzieliło trzech odrębnych zamówień na usługę cateringową, z pominięciem trybu określonego tymi przepisami. Łączna wartość udzielonych w ten sposób zamówień wynosiła 22,8 tys. zł netto (25,4 tys. zł brutto).

(akta kontroli str. 1182-1191, 3927-3929, 3944-3946, 3965-3966)

Ponadto Nadleśnictwo nie dokonało oszacowania wartości zamówienia, a realizację usługi zleciło dla każdego z pikników osobno – łączna wartość udzielonych w ten sposób zamówień wynosiła 22,8 tys. zł netto. Pracownicy Nadleśnictwa nie sporządzili wniosku o udzielenie zamówienia publicznego oraz zaniechali przeprowadzenia procedury rozeznania rynku i sporządzenia protokołu, mimo że obowiązki te wynikały z § 6 ust. 4, § 8 ust. 1 pkt 1 oraz § 9 regulaminu udzielania zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 1182-1191, 3927-3929, 3944-3946, 3965-3966)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo nie dokonało oszacowania wartości zamówienia publicznego, gdyż dynamika wydarzeń była postępująca (...). Nie przeprowadzono postępowania zgodnie z obowiązującym regulaminem, ze względu na presję czasu i oczekiwania jednostki nadrzędnej. Z tego samego powodu nie przeprowadzono rozeznania rynku, o którym mowa w § 9 ust. 1 regulaminu udzielania zamówień publicznych. (...) Działając pod presją czasu, aby zoptymalizować wydatek, wybraliśmy lokalną, sprawdzoną firmę.*

(akta kontroli str. 4244-4257)

²⁹⁴ Zapytanie ofertowe zostało przesłane drogą elektroniczną odpowiednio: 1/ 29 czerwca 2023 r. o godz. 18:58 z terminem przesłania oferty cenowej do 30 czerwca 2023 r. 2/ 27 czerwca 2023 r. o godz. 12:55 z terminem przesłania oferty cenowej do 27 czerwca 2023 r.

6. Nadleśnictwo dokonało rozliczenia pięciu porozumień²⁹⁵ zawartych w latach 2022-2023 z CILP w ramach współpracy przy organizacji wydarzeń o charakterze promocyjno-edukacyjnym oraz promocji marki *Dobre z lasu* po upływie terminów określonych w zawartych porozumieniach – opóźnienie wynosiło od jednego do 17 dni²⁹⁶.

Stosownie do treści ww. porozumień, Nadleśnictwo zobowiązało się przesłać CILP sprawozdania z realizacji zadania objętego danym porozumieniem i promocji Lasów Państwowych, w tym do przesłania dokumentacji fotograficznej, w terminie 14 dni po zakończeniu projektu. Jednocześnie CILP zobowiązało się do wypłaty kwoty określonej danym porozumieniem w ciągu 21 dni od daty dostarczenia rozliczenia porozumienia, na który składały się m.in. faktura i pisemne sprawozdanie wraz z relacją z przeprowadzonych działań.

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo przesłało komplet dokumentów (...) w terminie możliwie jak najszybszym. (...) Z powodu nawału pracy związanej z organizacją pikników i poprawnym rozliczeniem, niniejsze terminy zostały przekroczone.*

(akta kontroli str. 2032-2034, 2039-2053, 2375-2377, 2382-2396, 2443-2462, 3503-3508, 3530-3542, 3613-3615, 3636-3647, 4244-4257)

CILP nie wywiązało się terminowo z obowiązku zapłaty za wykonanie zobowiązań wynikających z zawartych porozumień i dokonało wypłaty środków na rzecz Nadleśnictwa w przedziale od 7 do 42 dni po upływie terminu określonego w porozumieniach²⁹⁷, a monity względem realizacji zaległych płatności były prowadzone wyłącznie drogą telefoniczną.

(akta kontroli str. 2032-2034, 2039-2053, 2375-2377, 2382-2396, 2443-2445, 2448-2462, 3503-3508, 3530-3542, 3613-3618, 3636-3647, 3791-3796)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo niejednokrotnie telefonicznie monitowało (...), jednak nie podejmowało oficjalnych działań względem CILP celem wyegzekwowania zaległych płatności. Stosownie do tych wyjaśnień jednostki organizacyjne LP nie obciążają się wzajemnie notami odsetkowymi oraz karami sankcyjnymi, gdyż wszystkie są jednostkami Skarbu Państwa.*

(akta kontroli str. 4244-4257)

7. W Nadleśnictwie nie ustalono łącznej wartości szacunkowej zamówień publicznych związanych z organizacją pikników rodzinnych z cyklu *Drewno jest z lasu* w Boruszowicach i Wieszowej w 2022 r. sumarycznie na kwotę 98,4 tys. zł (80 tys. zł netto), obejmujących: 1/ wynajem i obsługę nagłośnienia i oświetlenia sceny na kwotę łączną 36,9 tys. zł (30 tys. zł netto); 2/ usługę koncertową na kwotę łączną 49,2 tys. zł (40 tys. zł netto); 3/ organizację stoiska promocyjnego *Dobre z lasu* z produktami pochodzenia leśnego na łączną kwotę 12,3 tys. zł (10 tys. zł netto), co stanowiło

²⁹⁵ Porozumienia nr: 1/ DA.0291.913.2022 z 31 sierpnia 2022 r., 2/ DA.0291.944.2022 z 8 września 2022 r., 3/ DA.0291.1203.2023 z 30 czerwca 2023 r., 4/ ZA.0291.1593.2023 z 10 sierpnia 2023 r. 5/ ZA.0291.1995.2023 z 14 września 2023 r., 6/ ZA.0291.1984.2023 z 14 września 2023 r., 7/ ZA.0291.1607.2023 z 10 sierpnia 2023 r.

²⁹⁶ Porozumienie nr: 1/ DA.0291.913.2022 – rozliczenie winno być przesłane do 19 września 2022 r., a zostało przesłane 6 października 2022 r. (17 dni po terminie), 2/ DA.0291.944.2022 – rozliczenie winno być przesłane do 26 września 2022 r., a zostało przesłane 6 października 2023 r. (10 dni po terminie); 3/ ZA.0291.1995.2023 – rozliczenie winno być przesłane do 2 października 2023 r. a zostało przesłane 16 października 2023 r. (14 dni po terminie), 4/ ZA.0291.1984.2023 – rozliczenie winno być przesłane do 2 października 2023 r., a zostało przesłane 16 października 2023 r. (14 dni po terminie), 5/ ZA.0291.1607.2023 – rozliczenie winno być przesłane do 28 października 2023 r., a zostało przesłane 29 października 2023 r. (1 dzień po terminie).

²⁹⁷ Porozumienia nr: 1/ DA.0291.913.2022 – termin zapłaty do 27 października 2022 r., zapłata 3 listopada 2022 r. (7 dni po terminie), 2/ DA.0291.944.2022 – termin zapłaty do 27 października 2022 r., zapłata 3 listopada 2022 r. (7 dni po terminie), 3/ DA.0291.1203.2023 – termin zapłaty do 7 września 2023 r., zapłata 17 października 2023 r. (40 dni po terminie), 4/ ZA.0291.1593.2023 – termin zapłaty do 13 września 2023 r., zapłata 17 października 2023 r. (34 dni po terminie), 5/ ZA.0291.1995.2023 – termin zapłaty do 6 listopada 2023 r., zapłata 18 grudnia 2023 r. (42 dni po terminie), 6/ ZA.0291.1984.2023 – termin zapłaty do 6 listopada 2023 r., zapłata 12 grudnia 2023 r. (36 dni po terminie), 7/ ZA.0291.1607.2023 – termin zapłaty do 19 września 2023 r., zapłata 19 października 2023 r. (30 dni po terminie).

naruszenie art. 28 i art. 30 ust. 1 ustawy Pzp oraz § 1 ust. 3, § 5 ust. 2-5, 11-12 i 15, § 6 ust. 2, 4 regulaminu zamówień publicznych. Ponadto przy udzielaniu tych zamówień nie dochowano procedur określonych w regulaminie zamówień publicznych, tj. nie sporządzono wniosków o udzielenie zamówienia (w dwóch przypadkach²⁹⁸), a same usługi zostały zlecone odrębnie oraz bez przeprowadzenia zaproszenia do składania ofert, co było niezgodne z § 8 ust. 1 pkt 2 regulaminu zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 1182-1191, 3967-4047)

Zgodnie z ww. przepisami podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością, a jeżeli zamawiający planuje udzielić zamówienia na usługi w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, lub dopuszcza możliwość składania ofert częściowych, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia. W każdym z trzech wskazanych przypadków podzielone usługi były tożsame – realizowane były w krótkim odstępie czasu względem siebie (6 dni) oraz odnosiły się do organizacji imprez z jednego cyklu. Przygotowana przez wykonawcę scena i nagłośnienie były identyczne, usługa koncertowa dotyczyła występu tego samego artysty, a stoisko promocyjne z produktami pochodzenia leśnego wystawił ten sam podmiot, na podstawie jednej oferty.

Niedokonanie łącznego oszacowania wartości zamówienia, spowodowało sztuczny jego podział i w konsekwencji niezastosowanie odpowiednich przepisów regulaminu zamówień publicznych, których zastosowanie uzależnione było od wartości przedmiotu zamówienia.

(akta kontroli str. 3577-3578, 3678-3679, 3967-4047)

Nadleśniczy wyjaśnił: czas, jaki Nadleśnictwo miało do przygotowania pikników Drewno jest z lasu był dramatycznie krótki. Zostaliśmy pozbawieni możliwości organizacji pikników (...) zgodnie z naszymi uregulowaniami i procedurami. (...) Firma świadcząca usługi na wynajem i obsługę nagłośnienia, oświetlenia i sceny oraz usługę koncertową T.W. była z góry narzucona przez RDLP (...) Nadleśnictwo nie miało możliwości samodzielnego wyboru wykonawcy ww. usług.

(akta kontroli str. 4244-4257)

8. Nadleśnictwo dokonało rozliczenia z CILP²⁹⁹ kwoty 22,1 tys. zł i otrzymało zwrot poniesionych kosztów za wydatki nie związane z przedmiotem porozumienia oraz poniesione po okresie nim objętym.

(akta kontroli str. 3701-3750, 3791-3792, 4199-4207)

Przedmiotem porozumienia Nr DA.0291.1698.2022 z 18 listopada 2022 r. było potwierdzenie wykonania zobowiązań dotyczących organizacji pikniku rodzinnego w Wieszowej 8 września 2022 r. w szerszym niż określono pierwotnie zakresie. Podstawą do rozliczenia porozumienia był kosztorys powykonawczy opiewający na kwotę 71,3 tys. zł netto, tj. o 20 tys. zł netto więcej niż kosztorys pierwotny. Na potwierdzenie poniesienia dodatkowych kosztów, Nadleśnictwo przekazało CILP kopie sześciu faktur³⁰⁰, w tym dwie faktury za wynagrodzenie

²⁹⁸ Dla zamówień dotyczących: 1/ wynajmu i obsługi nagłośnienia i oświetlenia sceny na kwotę łączną 36,9 tys. zł (30 tys. zł netto) i 2/ usługi koncertowej na kwotę łączną 49,2 tys. zł (40 tys. zł netto). Obowiązek sporządzenia wniosku o udzielenie zamówienia, zgodnie z § 6 ust. 4, był obligatoryjny dla zamówień o szacowanej wartości zamówienia przekraczającej kwotę 10 tys. zł.

²⁹⁹ Na mocy porozumienia Nr DA.0291.994.2022 z 8 września 2022 r., które dotyczyło współpracy w zakresie edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa i promocji Lasów Państwowych podczas wydarzenia pn. *Piknik rodzinny Drewno jest z lasu* zorganizowanego 10 września 2022 r. w miejscowości Wieszowa.

³⁰⁰ Faktura Nr FM/M/203/2022/10/0020 – 2 460 zł, faktura Nr FM/M/203/2022/10/0019 – 2 460 zł, faktura Nr 88/2022 – 12 011,57 zł, faktura Nr FA/92/12/2022/MAG – 1 889,28 zł, faktura Nr 1589/2022 – 1 452,75 zł, faktura Nr 1674/2022 – 4 313,12 zł.

autorskie na rzecz Stowarzyszenia Autorów ZAIKS podczas pikników rodzinnych z cyklu *Drewno jest z lasu* w Boruszowicach i w Wieszowej³⁰¹, mimo że porozumienie dotyczyło jedynie imprezy zorganizowanej w Wieszowej. Ponadto Nadleśnictwo przedłożyło kopie czterech faktur na zakup materiałów edukacyjnych, gadżetów promocyjnych i budek lęgowych, jednak wydatki te zostały poniesione w grudniu 2022 r., tj. trzy miesiące po odbyciu się wydarzenia objętego porozumieniem.

Kosztorys powykonawczy był o 20 tys. zł netto większy niż pierwotny, mimo że w pismach kierowanych do p.o. Dyrektora RDLP³⁰² Nadleśnictwo zwróciło się o zwiększenie kwoty dofinansowania o 4 tys. zł netto dla obu pikników wskazując konieczność opłacenia wynagrodzenia autorskiego ZAIKS dla wydarzeń w Boruszowicach i w Wieszowej.

(akta kontroli str. 3701-3750, 3791-3792, 4048-4129, 4199-4207)

Specjalista ds. administracji Nadleśnictwa wyjaśniła: *wydatki dotyczące artykułów promocyjnych, edukacyjnych i budek lęgowych zostały poniesione po organizacji obu tych imprez. Na potrzeby organizacji pikników w Wieszowej i Boruszowicach zostały wykorzystane materiały edukacyjne i promocyjne będące na stanie Nadleśnictwa. Ponadto wskazała: wysokość tej kwoty została ustalona przez RDLP i CILP lub Dyrekcji Generalnej LP i miała uwzględniać zapłatę przez Nadleśnictwo koszty opłat ZAIKS za wynagrodzenia autorskie podczas imprez organizowanych przez inne nadleśnictwa, (...) a ustalenia w tym zakresie odbywały się drogą telefoniczną. Kierownictwo Nadleśnictwa nie zgodziło się na ponoszenie kosztów dotyczących innych jednostek bez bezpośredniego polecenia z RDLP.*

(akta kontroli str. 4204-4207)

Wnioskując o zwiększenie kwoty dofinansowania o wysokość o 4 tys. zł netto dla obu pikników Nadleśnictwo wskazało, że *harmonogram kosztów (...) nie uwzględniał tantiem autorskich (...). O dodatkowym zobowiązaniu zostaliśmy poinformowani dopiero podczas podpisywania umowy z Teresą Werner.*

(akta kontroli str. 3719-3722)

Specjalista ds. administracji dodała też, że *w związku z tym, że na mocy dodatkowego porozumienia Nadleśnictwo dysponowało kwotą 16 tys. zł netto (po odjęciu opłat ZAIKS łącznie w wysokości 4 tys. zł netto) Nadleśniczy podjął decyzję o przekazaniu tych środków na zakup materiałów (...), które uzupełnią zapasy Nadleśnictwa i zostaną wykorzystane w przyszłości, ale bez wskazania konkretnego przeznaczenia lub wydarzenia.*

(akta kontroli str. 3709-3722, 4204-4207)

Potwierdził to Nadleśniczy, który wyjaśnił: *Nadleśnictwo posiada pewną rezerwę artykułów promocyjnych, którą wykorzystuje w ramach akcji promocyjnych i edukacyjnych na własne potrzeby. Naszą rezerwę przeznaczyliśmy na organizację ww. imprez. Zakupy te zostały dokonane po [ich] organizacji (...) i zostały przeznaczone na uzupełnienie naszych zapasów. Błędnie rozliczyliśmy koszty poniesione po imprezie na porozumienie dotyczące kosztów jej organizacji.*

(akta kontroli str. 4259-4264)

NIK zauważył, że przedmiotem porozumienia było zrefundowanie przez CILP kosztów poniesionych przez Nadleśnictwo przed jego podpisaniem, a związanych ze zwiększeniem zakresu zobowiązań przy organizacji konkretnego wydarzenia, tj. pikniku rodzinnego w Wieszowej. W związku z tym Nadleśnictwo nie mogło przestawić do rozliczenia kosztów, które poniosło już po odbyciu się tej imprezy, nawet jeżeli podczas organizacji tego wydarzenia wykorzystano własne zapasy

³⁰¹ Boruszowice 4 września 2022 r. oraz Wieszowa 10 września 2022 r.

³⁰² Pisma: EL.0610.3.2022 z 16 września 2022 r. oraz S.0610.1.2022 z 16 września 2022 r.

magazynowe. NIK zauważa również, że kwestia związana z powstaniem po stronie Nadleśnictwa obowiązku rozliczenia i zapłaty tantiem autorskich była znana Nadleśnictwu na etapie akceptacji wzoru umowy, tj. 29 sierpnia 2022 r., a ww. umowy koncertowe z artystą zostały podpisane odpowiednio 31 sierpnia 2022 r. (dla koncertu w Boruszowicach) i 7 września 2022 r. (dla koncertu w Wieszowej).

(akta kontroli str. 3577-3578, 3678-3679, 3781-3785)

9. W latach 2021-2023 Nadleśnictwo nie zweryfikowało w pełni rzetelnie zasadności zawarcia trzech aneksów³⁰³ zwiększających wynagrodzenie wykonawcy w ramach umowy o wykonywanie czynności doradztwa podatkowego, w tym konsultacji podatkowych oraz zwiększyło należne wynagrodzenie bez przeprowadzenia negocjacji, co było sprzeczne z zapisami § 5 ust. 4 umowy³⁰⁴. Łączna wartość poniesionych wydatków w związku z realizacją ww. umowy w okresie objętym kontrolą wynosiła 21,5 tys. zł. Nadleśnictwo zwiększyło wykonawcy wynagrodzenie w stosunku do kwoty wyjściowej o 80%³⁰⁵ w przeciągu trzech lat.

Nadleśnictwo pomimo tego, że wykonawca każdorazowo nie uzasadniał wniosku o zwiększenie swojego wynagrodzenia, przystawało na zaproponowane przez niego warunki nie prowadząc negocjacji cenowych³⁰⁶. Nadleśnictwo nie weryfikując w pełni rzetelnie zasadności wniosków o zwiększenie wynagrodzenia (ograniczając się jedynie do zbadania ceny podobnych usług doradczych na rynku), uznało, że cena wynikająca z aneksu nie odbiega od cen podobnych usług doradczych na rynku, a wzrost wynagrodzenia wynika z inflacji.

(akta kontroli str. 5501-5516, 5586-5590, 5611-5614)

Nadleśniczy wyjaśnił: *biorąc pod uwagę obiektywnie niewielki wzrost kwoty wynagrodzenia o kwoty wskazane w aneksach przeprowadzenie negocjacji z wykonawcą usługi (...) nie znajdowało uzasadnienia w kontekście dbałości o interes Skarbu Państwa. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zwróciło się do wykonawcy o wydanie opinii, wyjaśnień i porad 51 razy.*

(akta kontroli str. 7316-7325)

10. Nadleśniczy dokonał wyboru wykonawcy i udzielił zamówienia publicznego na usługę badania sprawozdania finansowego za 2020 r.³⁰⁷ z naruszeniem terminów określonych zarządzeniem nr 32 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 16 kwietnia 2015 r. w sprawie badania przez biegłych rewidentów rocznych sprawozdań finansowych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz ich zatwierdzania³⁰⁸ oraz regulaminu zamówień publicznych, nie zapewniając m.in. przejrzystości w odniesieniu do kryterium oceny ofert. Nadleśniczy powołał też komisję przetargową bez wskazania jej przewodniczącego, co stanowiło naruszenie § 1 ust. 2 w związku z § 2 zarządzenia Nr 9/2019 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z 18 marca 2019 r. w sprawie powołania stałej Komisji Przetargowej do przeprowadzania przetargów oraz ustanowienia Regulaminu Pracy Komisji

³⁰³ Aneks z 15 grudnia 2021 r. zwiększający wynagrodzenie do wysokości 350 zł netto miesięcznie, aneks z 21 grudnia 2022 r. zwiększający wynagrodzenie do wysokości 490 zł netto miesięcznie oraz aneks z 29 grudnia 2023 r. zwiększający wynagrodzenie do wysokości 540 zł netto miesięcznie.

³⁰⁴ § 5 ust. 4 dodany aneksem z 15 grudnia 2021 r.

³⁰⁵ Nadleśnictwo zwiększyło wykonawcy wynagrodzenie określone pierwotnie na poziomie 300 zł netto miesięcznie najpierw o 16%, kolejno o 40%, a następnie o 10% aż do kwoty 540 zł netto.

³⁰⁶ Aneksem z 15 grudnia 2021 r. dokonano zmiany wysokości wynagrodzenia oraz dodano zapis, stosownie do którego *wysokość wynagrodzenia (...) podlegać będzie zmianom (...) w następstwie wspólnych negocjacji (...).*

³⁰⁷ Umowa z 10 września 2020 r.

³⁰⁸ Stosownie do treści § 3 ust. 2 zarządzenia Nadleśniczy był zobowiązany przedłożyć wniosek o zgodę na tryb wyboru podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia badania sprawozdań finansowych w terminie do 30 kwietnia. Właściwy wniosek został przez Nadleśnictwo złożony 14 maja 2020 r. Akceptacja sposobu wyłonienia ww. podmiotu przez RDLP datowana była na 20 maja 2020 r.

Przetargowej³⁰⁹. Wniosek o zaakceptowanie trybu wyboru podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego do Dyrektora RDLP został przedłożony 14 dni po terminie określonym w § 3 ust. 2 ww. zarządzenia, co jak wyjaśnił Nadleśniczy, było wynikiem natłoku prac i obowiązków w tamtym okresie. Wyboru wykonawcy dokonał Nadleśniczy na podstawie wniosku komisji przetargowej, która nierzetelnie dokonała badania i oceny ofert na podstawie innych kryteriów niż określone w zaproszeniu do złożenia oferty. We wniosku³¹⁰ inicjującym postępowanie Główna Księgowa Nadleśnictwa zaproponowała kryteria oceny ofert według wagi: 1/ cena – 50% oraz 2/ doświadczenie w badaniu sprawozdań finansowych Lasów Państwowych – 50%. W dokumentach postępowania brak było wskazania metodologii przyznania punktacji według kryteriów, nie określono również do jakiego okresu czasu ma odnosić się oceniane doświadczenie wykonawców. Stosownie do treści zaproszenia do składania ofert³¹¹ wykonawcy byli proszeni o *podanie ceny (...) oraz danych o firmie wraz ze wskazaniem na doświadczenie w badaniu sprawozdań finansowych (...)*, bez określenia, które elementy oferty i według jakiej wagi będą przez Nadleśnictwo oceniane oraz bez wskazania, że wykazane doświadczenie ma się odnosić tylko do badania sprawozdań finansowych jednostek LP. W protokole³¹² z przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wskazano³¹³, że w odniesieniu do wyboru oferty wykonawcy, *podana cena jest średnią ceną ofert złożonych, jednak ze względu na duże doświadczenie w badaniu sprawozdań finansowych w jednostkach LP oraz lokalizację najbliższą naszej siedzibie została wybrana jako oferta najbardziej korzystna.*

(akta kontroli str. 5517-5569, 5583-5610)

Członkowie komisji wyjaśnili m.in., że *kryterium ceny i doświadczenia zostały wzięte pod uwagę przy ocenie ofert.*

(akta kontroli str. 5558-5569)

Ponadto Nadleśniczy wyjaśnił: *doświadczenie (...) zostało wnikliwie przeanalizowane. Zaproponowano wykonawcę z największym doświadczeniem w badaniu sprawozdań finansowych, który zaoferował cenę porównywalną, nieodbiegającą znacząco od cen zaoferowanych przez pozostałych wykonawców. (...) Nadleśnictwo nie posiada dokumentu potwierdzającego metodę wyliczeń czy przyznanej punktacji.*

(akta kontroli str. 5807-5808)

NIK wskazuje, że ocena ofert powinna następować według wcześniej sprecyzowanych i znanych wykonawcom kryteriów. Żaden z dokumentów dotyczących postępowania nie określał precyzyjnie kryteriów oceny ofert, ich wagi oraz sposobu oceniania. Waga kryteriów została zaproponowana jedynie we wniosku inicjującym wszczęcie postępowania, odnosiła się do posiadanego doświadczenia w Lasach Państwowych, jednak nie określała w jakim czasookresie doświadczenie ma być oceniane. Ponadto dokument ten jest dokumentem wewnętrznym, nieznanym wykonawcom, nie można więc uznać, że kryteria w nim wskazane, niemające pokrycia w zaproszeniu do składania ofert, są dla wykonawców wiążące. Dodatkowo

³⁰⁹ Zgodnie z Zarządzeniem nr 9/2019 Nadleśniczego Nadleśnictwa Brynek z dnia 18 marca 2019 r. w sprawie powołania stałej Komisji Przetargowej do przeprowadzania przetargów zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. oraz ustanowienia Regulaminu Pracy Komisji Przetargowej.

³¹⁰ Wniosek z 4 czerwca 2020 r. o wyrażenie zgody na realizację zamówienia zwolnionego ze stosowania ustawy Pzp z 2004 r. na podstawie art. 4 pkt 8 tej ustawy – o wartości nie przekraczającej wysokości progu bagatelności wyrażonej w złotych.

³¹¹ W odpowiedzi na ogłoszenie z 4 czerwca 2020 r. o zamiarze poddania badaniu sprawozdania finansowego za rok 2020. Ogłoszenie zostało opublikowane 8 czerwca 2020 r., tj.: cztery dni po terminie zatwierdzenia przez Nadleśniczego, z uwagi na natłok prac i obowiązków służbowych oraz nieobecność w pracy pracownika uprawnionego do publikowania informacji na BIP.

³¹² Z 24 lipca 2020 r.

³¹³ W pkt 7 uzasadnienie wyboru.

w protokole postępowania komisja przetargowa wskazuje na dokonanie oceny oferty wg nieujętego nigdzie kryterium lokalizacji siedziby wykonawcy.

11. Nadleśnictwo niecelowo i niegospodarnie zawarło umowę na obsługę prawną³¹⁴ oraz dwa odrębne zlecenia na świadczenie usług pomocy prawnej³¹⁵ pomimo posiadania kompleksowej umowy na świadczenie usług prawnych z innym podmiotem³¹⁶. Łączna kwota wydatkowana na tego typu usługi zlecone poza umową podstawową wyniosła 48,3 tys. zł³¹⁷.

(akta kontroli str. 4537-4564, 5806-5829)

Od 2015 r. Nadleśnictwo posiadało zawartą umowę na czas nieokreślony na świadczenie usług prawnych z Kancelarią Radcy Prawnego Rafała Kaczmarek, której przedmiotem była kompleksowa obsługa prawna Nadleśnictwa, obejmująca m.in. udzielanie porad i konsultacji prawnych, sporządzanie opinii prawnych i sporządzanie pism procesowych i reprezentowanie Nadleśnictwa przed sądami powszechnymi. Stosownie do zapisów § 2 i 3 tej umowy katalog ten był katalogiem otwartym, a Nadleśnictwo mogło zlecać inne zadania niż w nim określone bez zwiększenia wynagrodzenia wynikającego z zawartej umowy. W 2021 r. Nadleśnictwo zleciło Kancelarii Radców Prawnych AVENTUM świadczenie usług prawnych obejmujących kompleksową obsługę roszczeń wynikających z umowy ZPN/7/2019 oraz w 2022 r. zleciło udzielenie porady prawnej w sprawach dotyczących dostępu do informacji publicznej, na które wydatkowało łącznie kwotę 13,9 tys. zł³¹⁸. W 2023 r. Nadleśnictwo zawarło równolegle umowę o świadczenie usług prawnych z Kancelarią Radcy Prawnego Tomasza Olszewskiego na okres od maja do grudnia 2023 r. na którą wydatkowało 34,4 tys. zł. Zawarcie ww. umów oraz udzielanie dodatkowych zleceń nie wynikało z potrzeb Nadleśnictwa, które w czasie ponoszenia tych wydatków miało już zawartą umowę na kompleksowe świadczenie tego typu usług i – zgodnie z wyjaśnieniami Nadleśniczego – podyktowane było poleceniami przełożonych. Ponadto Nadleśnictwo nie szacowało wartości zamówienia na te usługi, który to obowiązek wynikał z art. 28 ustawy Pzp oraz § 5 ust. 2 regulaminu zamówień publicznych i nie przeprowadziło postępowań o udzielenie zamówień zgodnie z przepisami ww. regulaminu.

Wszystkie zamówienia zostały udzielone wykonawcom wskazanym przez jednostkę nadrzędną.

(akta kontroli str. 4537-4564, 5806A-5829)

Nadleśniczy wyjaśnił: *zatrudnienie Kancelarii Radcowskiej Radcy Prawnego Tomasza Olszewskiego odbyło się na polecenie ustne (...) Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. W związku z powyższym Nadleśnictwo nie dokonywało analizy zasadności jej zawarcia. W odniesieniu do zawartych zleceń na obsługę prawną wyjaśnił, że w 2021 r. jednostka nadrzędna rekomendowała powierzenie obsługi prawnej Kancelarii Prawnej Radców Prawnych Malik, Pokoj AVENTUM. Kancelaria ta (...) złożyła (...) ofertę współpracy w zakresie stałej obsługi prawnej. Nadleśniczy nie przyjął oferty z uwagi na zawartą już umowę współpracy z Kancelarią Prawną Rafał Kaczmarek oraz z uwagi na wysokie wynagrodzenie w przedstawionej ofercie. Nadleśniczy dodał, że: zlecenia z kancelarią AVENTUM zawarłem ulegając sugestiom Dyrektora RDLP, była to moja decyzja. Nie miałem zamiaru na stałe*

³¹⁴ Umowa z 28 kwietnia 2023 r. o świadczenie usług prawnych z Kancelarią Radcy Prawnego Tomasza Olszewskiego.

³¹⁵ Umowa zlecenia z 5 lipca 2021 r. oraz zlecenie z 26 kwietnia 2022 r. dla AVENTUM Kancelaria Prawnej Radców Prawnych Malik, Pokoj Spółki partnerskiej.

³¹⁶ Umowa na zlecenie obsługi prawnej z 30 czerwca 2015 r.

³¹⁷ Umowa z radcą prawnym Tomaszem Olszewskim – 34 440 zł, zlecenia dla AVENTUM Kancelaria Prawna Radców Prawnych Malik, Pokoj Spółki partnerskiej. – 13 862,10 zł, tj. łącznie: 48 302,10 zł.

³¹⁸ W 2021 r. – 6 642 zł, w 2022 r. – 7 220,10 zł.

zatrudnić tej kancelarii, Nadleśnictwo było zadowolone z obsługi prawej prowadzonej przez pana Rafała Kaczmarzkiego.

Zastępca Nadleśniczego dodał, że Nadleśnictwo nie przeprowadziło (...) analizy zasadności przedmiotowych usług, ponieważ Nadleśniczy otrzymał polecenie ustne udzielenia zlecenia ww. kancelarii (...). W związku z powyższym analiza zasadności takiego zlecenia była bezprzedmiotowa. Wynik analizy pozostawał bez jakiegokolwiek znaczenia dla zasadności udzielenia takiego zlecenia. (...) Zlecenia nie zostały poprzedzone oszacowaniem ich wartości stosownie do ustawy PZP oraz obowiązującego w Nadleśnictwie regulaminu udzielania zamówień publicznych z uwagi na fakt bezprzedmiotowości takiego działania. Otrzymane ustnie polecenie służbowe (...) obligowało nadleśniczego jako podwładnego do wykonania polecenia służbowego.

Były Dyrektor RDLP (...) zeznał: nie poleciłem Panu Nadleśniczemu Nadleśnictwa Brynek (...) zatrudnienia w latach 2021-2022 w Nadleśnictwie Brynek Kancelarii AVENTUM. Nie pamiętam, żeby były jakieś sugestie z mojej strony mające wpływ na zatrudnienie Kancelarii AVENTUM. Były Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zeznał: nie wydawałem polecenia Nadleśniczemu zawarcia takiej umowy. (...) Nie przypominam sobie abym rozmawiał z Panem Nadleśniczym w tym zakresie, nie pamiętam takiej rozmowy.

(akta kontroli str. 6007-6027, 6048-6057, 6952-6954, 7434-7437, 7444-7448)

12. Nadleśnictwo nie sporządziło wniosku o udzielenie zamówienia publicznego na wykonywanie zadań Inspektora Ochrony Danych pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 6 ust. 4 regulaminu zamówień publicznych. Szacowana wartość zamówienia w 2022 r. wynosiła 10,7 tys. zł netto, a w 2023 r. – 23,8 tys. zł netto dla umowy zawartej na okres 24 miesięcy³¹⁹.

(akta kontroli str. 4568,4570, 4587A)

Nadleśniczy wyjaśnił, że wniosek (...) nie został sporządzony z powodu przeoczenia pracownika działu kadr.

(akta kontroli str. 6007-6027)

13. Nadleśnictwo na polecenie RDLP zleciło przeprowadzenie nieplanowanej kampanii informacyjno-promocyjnej Lasów Państwowych³²⁰ bez przeprowadzenia uprzedniego rachunku ekonomicznego oraz z pominięciem wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych. Umowa na przeprowadzenie tej kampanii została podpisana przez osobę niemającą ważnego umocowania do reprezentacji wykonawcy, a Nadleśnictwo nie weryfikowało w pełni jej wykonania. W konsekwencji dokonało zapłaty wynagrodzenia w wysokości 43 050 zł, mimo że umowa nie została wykonana w całości. Umowa została zawarta z całkowitym pominięciem procedury określonej w regulaminie udzielania zamówień publicznych, tj.: nie oszacowano wartości tego zamówienia (§ 5 ust. 2 regulaminu), nie sporządzono wniosku o jego udzielenie (§ 6 ust. 4 regulaminu), nie powołano komisji przetargowej pomimo takiego obowiązku (§ 7 ust. 1 regulaminu), nie przeprowadzono procedury zaproszenia do składania ofert cenowych, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2 regulaminu.

(akta kontroli str. 4624-4670, 6048-6057)

Nadleśniczy przyczynę braku zastosowania przepisów regulaminu wyjaśnił następująco: Nadleśnictwo dostało polecenie ustne od jednostki nadrzędnej RDLP, w celu przeprowadzenia niniejszej kampanii wraz ze wskazaniem kto (...) przeprowadzi niniejszą kampanię. (...) Dodał również, że Nadleśnictwo nie określiło

³¹⁹ Szacowana wartość zamówienia dla umowy zawartej na okres 12 miesięcy wynosiła 11,9 tys. zł netto.

³²⁰ Umowa z 29 września 2023 r. z POLSKA PRESS sp. z o.o. na emisję kampanii informacyjno-promocyjnej na kwotę 43 050 zł.

wartości szacunkowej zamówienia przed jego udzieleniem (...), nie sporządziło wniosku o udzielenie zamówienia (...), komisja przetargowa (...) nie została powołana (...) oraz procedura zaproszenia do składania ofert cenowych nie została przeprowadzona ze względu na czas realizacji oraz narzucenie przez jednostkę nadrzedną już konkretnej firmy, która ma przeprowadzić niniejszą kampanię.

(akta kontroli str. 4624-4670, 5970-5973, 6007-6016, 6028-6036, 6048-6057)

Nadleśniczy wyjaśnił też, że w odniesieniu do (...) kampanii informacyjno-promocyjnej LP w 2023 r. nie zostały zrealizowane żadne zadania związane z gospodarką leśną w odniesieniu do ustawy o lasach (...), nie miały charakteru promocyjnego w rozumieniu art. 13b ustawy o lasach. Stwierdził ponadto, że inicjatorem przeprowadzenia kampanii była RDLP (...) Nadleśnictwo nie miało potrzeby przeprowadzenia takiej kampanii. (...) Realizacja kampanii odbyła się na polecenie ustne Dyrektora RDLP (...).

(akta kontroli str. 5970-5973, 6007-6016, 6028-6036, 7491-7493)

Były Dyrektor RDLP (...) zeznał: *Nie pamiętam, od tego był Zespół promocji i mediów RDLP. Może powoływano się na mnie.*

(akta kontroli str. 7444-7448)

Przeprowadzenie kampanii zlecono Polska Press Spółce z o.o., która z własnej inicjatywy wystąpiła z ofertą współpracy do Nadleśnictwa, a jej zakres i cena nie były poddane żadnym negocjacjom. Umowa została podpisana z osobą nieuprawnioną, która nie posiadała ważnego pełnomocnictwa³²¹, co Nadleśniczy wyjaśniał brakiem należytego zweryfikowania i przeoczeniem jednocześnie wskazując, że przedmiotowa umowa została zaakceptowana przez radcę prawnego, który nie wniósł zastrzeżeń do jej treści.

Nadleśnictwo nie posiadało zabezpieczonych środków na realizację ww. umowy w planie finansowo-gospodarczym, zarówno w dacie jej zawarcia jak i w dniu podpisania umowy o dofinansowanie z CILP. Stanowiło to naruszenie zasad wynikających z § 4 ust. 2 regulaminu udzielania zamówień publicznych, zgodnie z którym jednostka może ponosić wydatki tylko na cele i w wysokości określonej w jej planie finansowo-gospodarczym.

Przedmiotem ww. umowy było m.in. przeprowadzenie dwóch wywiadów wideo oraz opracowanie i publikacja materiałów prasowych w papierowym wydaniu Dziennika Zachodniego oraz w serwisach internetowych dziennikzachodni.pl i strefabiznesu.pl. Materiały prasowe pt.: *Polska ma piękne lasy. Leśnicy dbają, by były w dobrych rękach* oraz *Regionalny Dzień Senioralny w Niemodlinie* zostały opublikowane tylko w jednym serwisie internetowym.

(akta kontroli str. 4624-4670e, 5970-5973, 6007-6016, 6028-6036, 7438-7443)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Nadleśnictwo (...) otrzymało raport z realizacji umowy, (...) z której dowiedziało się jaki materiał został zrealizowany. Zastępca Nadleśniczego dodał, że Nadleśnictwo nie weryfikowało samodzielnie przedmiotu zlecenia (...), wykonywało polecenie ustne Rzecznik RDLP (...).*

(akta kontroli str. 6007-6016, 6028-6036)

Nadleśnictwo nie zweryfikowało zakresu wykonania umowy i, mimo że przedmiot umowy nie został zrealizowany w pełni³²², dokonało zapłaty w pełnej wysokości 43 050 zł, co stanowiło działanie nierzetelne i niegospodarne.

(akta kontroli str. 7438-7443)

³²¹ Pełnomocnictwo ogólne POLSKA PRESS Spółki z o.o. Nr 190/2023 z 17 sierpnia 2023 r. udzielone (...) od 21 sierpnia 2023 r. do 28 sierpnia 2023 r., a umowa została zawarta 29 września 2023 r.

³²² Brak zamieszczenia materiałów w serwisie internetowym strefabiznesu.pl.

Koszty kampanii informacyjno-promocyjnej zostały w pełni zrefundowane przez CILP na mocy podpisanego w trakcie jej trwania porozumienia. Sprawozdanie z jej realizacji zostało przesłane do CILP 6 dni po upływie określonego terminu³²³, co – jak wyjaśnił Nadleśniczy – nastąpiło na skutek opóźnień w dostarczeniu faktury od wykonawcy.
(akta kontroli str. 6007-6016, 6028-6036, 6048-6057)

W świetle braku uzasadnienia ekonomicznego tych wydatków należy uznać, że zostały one poniesione z naruszeniem zasad celowości i gospodarności. Pomimo tego, że mienie zarządzane przez PGL LP powinno – zgodnie z zasadą wynikającą z art. 4 ust. 1 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym – służyć wykonywaniu zadań publicznych Lasów Państwowych, wynikających z przepisów art. 4 ust. 1 i ust. 3 ustawy o lasach (tj. prowadzeniu gospodarki leśnej, gospodarowaniu gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzeniu ewidencji majątku Skarbu Państwa i ustalaniu jego wartości) zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, nie dochowano należytej staranności wymaganej przez art. 4 ust. 2 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, gdyż dopuszczono do wydatkowania kwoty 43 050 zł na przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej, która nie była związana z gospodarką leśną.

14. Nadleśnictwo w ramach funduszu reprezentacyjnego dokonało większych wydatków niż określone w planach finansowo-gospodarczych jednostki na dany rok, gdyż: 1/ w 2021 r. wydatki były większe o 3,1 tys. zł (47,8%), 2/ w 2022 r. – o 19,6 tys. zł (392,7%), a 3/ w 2023 r. – o 16,9 tys. zł (151,2%), co stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 regulaminu zamówień publicznych, zgodnie z którym jednostka mogła ponosić wydatki jedynie na cele i w wysokości określonej w jej planie finansowym. Zamówienia nieplanowane udzielane mogły być jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w momencie tworzenia planu zamówień publicznych, jednak taki plan w 2023 r. nie został przez jednostkę sporządzony.

(akta kontroli str. 4182-4186)

Nadleśniczy wyjaśnił, że koszty dotyczące planowanych zamówień publicznych ujmowane były w planach finansowo-gospodarczych. Stosownie do wyjaśnień wydatki nieprzewidziane przez nadleśnictwo w planie finansowo-gospodarczym, na które Nadleśniczy wydał zgodę, to wydatki głównie realizowane na polecenie jednostki nadrzędnej i wynikają z przyczyn obciążeń RDLP lub innych nadleśnictw kosztami imprez, o których jednostka nie była poinformowana na etapie tworzenia planu finansowo-gospodarczego.

(akta kontroli str. 5956a-5964)

15. Nadleśnictwo delegowało jednego pracownika do udziału w dwóch uroczystościach patriotyczno-religijnych³²⁴ w dni wolne od pracy (tj. w niedziele), pomimo tego, że w art. 151 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy³²⁵ wśród okoliczności dopuszczających pracę w niedziele i święta nie wymieniono udziału w takich uroczystościach. Koszt delegacji związany z udziałem ww. pracownika w tych wydarzeniach wyniósł 251,85 zł³²⁶.

(akta kontroli str. 5981-5999, 6037-6041)

³²³ Stosownie do treści § 1 pkt 5 porozumienia Nr ZA.0291.2474.2023 z 23 października 2023 r., przesłanie sprawozdania powinno nastąpić w ciągu 14 dni od zakończenia projektu. Raport z wykonania umowy został przesłany przez wykonawcę 30 listopada 2023 r., w związku z czym Nadleśnictwo było zobowiązane do przesłania CILP sprawozdania do 14 grudnia 2023 r., co faktycznie nastąpiło dopiero 20 grudnia 2023 r., tj. 6 dni po terminie.

³²⁴ Msza święta w intencji leśników RDLP Katowice – 29 stycznia 2023 r. – niedziela. Pielgrzymka kobiet do Piekar Śląskich – 20 sierpnia 2023 r. – niedziela.

³²⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm. Dalej: Kodeks pracy.

³²⁶ Delegacje zostały ujęte w kosztach działalności podstawowej – koszty delegacji i przeniesień Służby Leśnej.

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że delegowanie pracownika Nadleśnictwa do udziału w mszy św. podczas pielgrzymki (...) odbyło się na polecenie RDLP³²⁷ (...). Pracownik wziął udział w mszy św. za jego zgodą, w celu złożenia Darów Ołtarza – kosza „darów lasu”, reprezentując Nadleśnictwo Brynek i Lasy Państwowe. Delegowanie pracownika Nadleśnictwa do udziału w mszy św. w intencji leśników RDLP odbyło się na zaproszenie RDLP³²⁸(...). Msza św. w intencji leśników (...) jest tradycją w RDLP od wielu lat. Dodatkowo wskazał, że Nadleśnictwo nie przeprowadziło analizy potrzeb wskazujących na zasadność reprezentowania Nadleśnictwa i LP przez pracownika na ww. uroczystościach, ponieważ uznano, że pisma w sprawie delegowania pracowników jest dla nadleśnictwa wiążące i równoznaczne z poleceniem służbowym. (...) W związku z tym (...) nie dokonano weryfikacji delegowania pracownika w oparciu o art. 151¹⁰ [kodeksu pracy] odnoszący się do zakazu pracy w niedziele.

(akta kontroli str. 5988-5999)

Ww. pisma³²⁹, które Nadleśnictwo uznało za polecenia służbowe, w swojej treści nie zawierają polecenia delegowania pracowników do udziału w tych uroczystościach – Dyrektor RDLP (...) odpowiednio prosi o delegowanie (...) Podleśniczego Nadleśnictwa Brynek w celu złożenia Darów Ołtarza oraz zaprasza delegacje wszystkich jednostek RDLP (...) do udziału we mszy św.

(akta kontroli str. 5988-5999, 6037-6041)

16. Nadleśnictwo w umowie zawartej ze specjalistą ds. kadr Nadleśnictwa obowiązującej w latach 2021-2022 dotyczącej pełnienia funkcji Regionalnego Instruktora SILP³³⁰ nie określiło sposobu ewidencjonowania czasu pracy wynikającego z umowy zlecenia, pomimo, że w pkt 2 ww. umowy zlecenia wskazano, że zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonywania usługi poza zakresem i czasem pracy wynikającym ze stosunku pracy jaki go łączy ze zleceniodawcą.

(akta kontroli str. 5144-5146, 7347)

W sprawie godzin, w których realizowana była umowa zlecenie przez pracownika Nadleśnictwa, specjalista ds. kadr oświadczyła, że wynikające z umowy zlecenie, zawartej 9 lutego 2021 r. (...) wykonywałam po godzinach pracy określonych w umowie o pracę. Czynności powyższe nie znajdowały się w zakresie czynności wynikających ze stosunku o pracę. (...) z poziomu nadleśnictwa nie ma możliwości wygenerowania potwierdzenia godzin logowania do systemów informatycznych.

Nadleśniczy wyjaśnił, że nie ma bezpośredniej weryfikacji wykonywanych zadań przez inspektora SILP, co wynika ze specyfikacji jego pracy, polegające na doraźnym wsparciu pracowników obsługujących SILP „Kadry i płace”.

(akta kontroli str. 7092, 7347)

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień należy zauważyć, że w umowie zlecenie dotyczącej pełnienia funkcji Regionalnego Instruktora SILP określono zadania możliwe do weryfikacji, m.in.: przygotowanie materiałów dydaktycznych na szkolenia (pkt a), opracowywanie instrukcji tematycznych (pkt b), prowadzenie dokumentacji związanej z właściwym podsystemem (pkt c). Ponadto wskazane w wyjaśnieniu zadanie polegające na doraźnym wsparciu pracowników obsługujących SILP może wskazywać, że zadanie to realizowane było w czasie godzin pracy świadczonych w ramach umowy o pracę.

(akta kontroli str. 5144)

³²⁷ Pismo z 9 sierpnia 2023 r. znak DP.166.8.2023.

³²⁸ Pismo z 23 stycznia 2023 r. znak DP.073.4.2023.

³²⁹ Pismo z 23 stycznia 2023 r. znak DP.073.4.2023 i pismo z 9 sierpnia 2023 r. znak DP.166.8.2023.

³³⁰ Umowa z 9 lutego 2021 r. zawarta na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. na kwotę 6 760 zł. z kontynuacją w 2022 r. od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. Aneks z 30.12.2022 r. rozwiązujący umowę zlecenie.

17. Nadleśnictwo w sposób niecelowy wydatkowało kwotę 800 zł na zakup krzyża z parostków kozła, który został przekazany Diecezji Gliwickiej jako dar leśników z okazji ingresu nowego biskupa do katedry gliwickiej. Nadleśniczy zaaprobował stan, w którym został zobowiązany do współfinansowania tego zakupu dokonanego przez Nadleśnictwo Rudziniec³³¹.

(akta kontroli str. 6318-6322)

Nadleśniczy wyjaśnił: *Była to reprezentacja Lasów Państwowych na ingresie biskupa Gliwickiego, Diecezja Gliwice leży na terenie Nadleśnictwa Brynek i zostaliśmy zobowiązani do uczestnictwa przez RDPL w tej uroczystości i do dołożenia się do zakupu organizowanego przez Nadleśnictwo Rudziniec. Było to polecenie ustne z RDLP.*

(akta kontroli str. 7397-7400)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że zadaniem Nadleśniczego, wynikającym z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach, jest prowadzenie samodzielnie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiedzialność za stan lasu. Wydatkowanie ww. środków, zdaniem NIK, nie mieściło się w celach działalności kontrolowanej jednostki, jak też zadaniach Nadleśniczego określonych w tym przepisie.

18. Nadleśnictwo zawarło z Leśniczym umowę na pełne sfinansowanie studiów podyplomowych na kierunku MBA – *Menadżer gospodarstwa leśnego* na Wydziale Leśnym i Technologii Drewna Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w kwocie 24 322,55 zł obejmujące: chesne za naukę³³², przejazdy na studia oraz koszt zakwaterowania i parkingu³³³, pomimo braku potwierdzenia pełnej zgodności tematyki studiów z potrzebami stanowiska pracy tej osoby. Powyższe naruszało pkt 6 zarządzenia w sprawie kryteriów kwalifikacji, w którym wskazano, że *udział pracodawcy w kosztach może obejmować opłatę za naukę (chesne) i zwrot za kosztów przejazdów, w szczególności (...) za studia podyplomowe do 90% lub do 100% w przypadkach pełnej zgodności tematyki studiów podyplomowych z potrzebami stanowiska pracy*. Zwrócono Leśniczemu koszt zakwaterowania i parkingu w kwocie 2 754,54 zł, pomimo tego, że w § 2 umowy zobowiązano się do zwrotu kosztów uczestnictwa i zakwaterowania, a w pkt 7 ww. zarządzenia w sprawie kryteriów kwalifikacji wskazano, że pracodawca nie ponosi kosztów wyżywienia, zakwaterowania, materiałów szkoleniowych i pomocy naukowych oraz ewentualnie innych związanych z podnoszeniem przez pracowników kwalifikacji.

W konsekwencji Nadleśnictwo sfinansowało w 100% niezgodnie z zapisami ww. zarządzenia w sprawie kryteriów kwalifikacji studia podyplomowe MBA za kwotę 24 322,55 zł.

(akta kontroli str. 5471-5473, 5489, 5483-5500, 7569-7573, 7680)

Nadleśniczy wyjaśnił, że *W tym przypadku dostałem ustne polecenie od Dyrektora RDLP o poniesieniu wszystkich kosztów za te studia podyplomowe przez Nadleśnictwo Brynek, tj. kosztów chesnego, wyżywienia, zakwaterowania, dojazdu. Nie mam na okoliczność wydania takiego polecenia przez Dyrektora RDLP dokumentu, było to polecenie ustne. (...) W Nadleśnictwie Brynek nikt nie posiada dyplomu ukończenia studiów podyplomowych MBA. Na studia MBA skierowany został Leśniczy z polecenia Dyrektora RDLP.*

(akta kontroli str. 7397-7400)

³³¹ Faktura Nr 230310270 z 22 marca 2023 r. Nadleśnictwo Rudziniec kosztem zakupu krzyża (3 200 zł) obciążyło proporcjonalnie po 800 zł trzy inne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w tym Nadleśnictwo Brynek.

³³² Według stanu na dzień 16 września 2024 r. – 16 000 zł.

³³³ Według stanu na dzień 16 września 2024 r. – 8 322,55 zł.

Były Dyrektor RDLP (...) zeznał, że zlecenie Pan Nadleśniczemu Nadleśnictwa Brynek oddelegowanie na studia podyplomowe MBA Leśniczego (...) tj. za dużo powiedziane, sugerowałem, że jest taka możliwość podjęcia studiów, i że znam osobiście tego pracownika, jako pracownika dobrze rokującego. Taka sugestia padła, ale nie poleciłem, bo decyzję w tym zakresie podejmuje Nadleśniczy. Zeznał również, że (...) Nie przypominam sobie, żebym polecił aby zapłata za studia podyplomowe pracownikowi Nadleśnictwa Panu (...) wynosiła 100% wszystkich kosztów.

(akta kontroli str. 7444-7448)

W sprawie pełnej zgodności tematyki studiów MBA z potrzebami stanowiska pracy Leśniczego i pokrycia kosztów ww. studiów podyplomowych w 100%, Nadleśniczy wyjaśnił, że *W przypadku Pana Leśniczego (...) nie była prowadzona weryfikacja programu studiów umożliwiający potwierdzenie weryfikację pełnej zgodności tematyki studiów podyplomowych z potrzebami stanowiska pracy na stanowisku Leśniczego. Nie mniej jednak, ww. Leśniczy kształci się dodatkowo i jest zainteresowany podnoszeniem swoich kwalifikacji. (...) Jak już wcześniej wyjaśniłem, polecenie na oddelegowanie ww. Pana Leśniczego na studia MBA i zapłatę 100% kosztów otrzymałem z Dyrekcji RDLP. Mam przekonanie, że samo oddelegowanie Pana Leśniczego będzie przyszłościowe, a jego umiejętności wykorzystane w Lasach Państwowych.*

(akta kontroli str. 7574-7575)

19. Nadleśnictwo przekazało środki finansowe w kwocie 10 800 zł³³⁴ w związku z dyspozycjami w tym zakresie, otrzymanymi z RDLP, udzielając jednocześnie ówczesnemu Dyrektorowi RDLP pełnomocnictwa do udzielenia darowizn w imieniu Nadleśnictwa pomimo tego, że zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach oraz § 23 ust. 12 statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśniczy kieruje Nadleśnictwem oraz decyduje i odpowiada za podejmowanie i prowadzenie w kierowanej przez siebie jednostce innej niż gospodarka leśna działalności. Otrzymane z jednostki nadrzędnej polecenia naruszyły zasadę samodzielności Nadleśniczego w decydowaniu o przeznaczeniu dodatniego wyniku finansowego Nadleśnictwa, w tym na cele społecznie użyteczne, o których mowa w § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

Działając poprzez pełnomocnika, tj. Dyrektora RDLP, w latach 2020-2023 Nadleśniczy udzielił łącznie 18 darowizn finansowych³³⁵ na kwotę 39 935 zł.

(akta kontroli str. 6275-6316, 7576-7679)

Nadleśniczy wyjaśnił, że *Był to okres, w którym, były wydawane takie polecenia Nadleśniczym, z jednostki nadrzędnej, tj. RDLP i podporządkowywaliśmy się temu. Realizowane były polecenia w tym zakresie, nikt tego nie analizował.*

(akta kontroli str. 7505-7507)

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje faktu, że przepisy prawa cywilnego dopuszczają udzielanie pełnomocnictw do dokonania określonych czynności prawnych. Nie można jednak uznać za uprawnione ograniczenia samodzielności kierownika jednostki kontrolowanej w dysponowaniu wyodrębnionymi na cele społecznie użyteczne środkami finansowymi Nadleśnictwa w następstwie działań

³³⁴ Umowa Nr DO.073.86.2022 z 9 maja 2022 r. – 2 500 zł i Umowa Nr DR.073.301.2023 z 20 października 2023 r. – 2 900 zł. Umowa Nr DO.073.166.2021 z 30 listopada 2021 r. – 1 050 zł. Umowa Nr DO.073.85.2022 z 29 kwietnia 2022 r. – 2 500 zł. Umowa Nr DO.073.87.2022 z 25 sierpnia 2022 r. – 2 500 zł. 4/ 1 050 zł na wsparcie prac dekarских prowadzonych przy zabytkowym kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Raciborzu dla Parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

5/ 10 000 zł na zakup respiratora dla Szpitala Zakaźnego w Raciborzu.

³³⁵ M.in. Zespół Szkół Leśnych w Brynku 1 100 zł, Stowarzyszenie Szansa – 2 500 zł, OSP Boruszowice Hanusek 2 690 zł, Szpital w Rybniku – 2 650 zł, Szpital w Knurowie 2 500 zł, Parafia Racibórz – 1 050 zł.

podejmowanych przez RDLP, a dotyczących wskazywania kontrolowanej jednostce konkretnych celów wsparcia oraz kwot przeznaczanych na cele społecznie użyteczne.

20. Nadleśnictwo przekazało w kontrolowanym okresie kwotę 5 400 zł tytułem dwóch darowizn finansowych udzielonych Parafii Rzymskokatolickiej Miłosierdzia Bożego w Gliwicach³³⁶ na pokrycie kosztów budowy, realizację obiektów wewnętrznej infrastruktury architektonicznej i wyposażenia kościoła parafialnego³³⁷, pomimo że darowizny te nie wpisywały się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

(akta kontroli str. 6275-6316)

Nadleśniczy wyjaśnił, że *Darowizny były udzielane w związku z poleceniem i sugestią ich udzielania przez Dyrektora RDLP. Tak było przyjęte i dlatego nie analizowaliśmy tych darowizn. Sprawdzaliśmy wyłącznie czy podmiot obdarowany istnieje oraz weryfikowaliśmy KRS i osoby reprezentujące dany podmiot obdarowany. Sam ze swojej strony nie inicjowałem potrzeby przekazywania takich darowizn.*

akta kontroli str. (7505-7507)

Ponadto Nadleśniczy udzielił bezpośrednio dwóch darowizn finansowych na kwotę 1 500 zł: 1/ Fundacji Ekologiczne Forum Młodzieży³³⁸ na wsparcie finansowe Kaplicy Polskich Leśników, 2/ Oblackiemu Centrum Młodzieży³³⁹ na wsparcie finansowe przy budowie kaplicy, pomimo, że i te darowizny również, nie wpisywały się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

(akta kontroli str. 7513-7531)

Nadleśniczy wyjaśnił, że *Uważam, że darowizna – umowa z 20.10.2021 r. Oblackie Centrum Młodzieży 1 000 zł na wsparcie finansowe przy budowie kaplicy wpisywała się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ponieważ jest to miejsce spotkań młodzieży z całego kraju. Oblaci przekazują treści duchowe, przyrodnicze, a kaplica, która powstała służy podtrzymywaniu tradycji narodowej jakim jest kościół katolicki. Jest to miejsce, w którym spotyka się młodzież nie tylko ze śląska. Podobnie darowizna wynikająca z umowy z 20.12.2021 r. Rzymskokatolicka Parafia Św. Anny w Zabrze – 800 zł, na zakup drewna na krzyż misyjny wpisywała się w cele pożytku publicznego określone w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Krzyż misyjny postawiony przed kościołem podtrzymuje tradycje narodowe jakim jest kościół katolicki, a krzyż misyjny postawiony przed kościołem będzie stał lata. W przypadku darowizny wynikającej z umowy z 19.03.2020 r. Fundacja Ekologiczne Forum Młodzieży kwota 500 zł na wsparcie finansowe Kaplicy Polskich Leśników, udzielona została na prośbę ówczesnego Dyrektora RDPL w Katowicach.*

(akta kontroli str. 7505-7507)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP³⁴⁰ oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania³⁴¹ osoby prawne Kościoła mogą wykorzystywać środki pochodzące m.in. z darowizn na prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej.

³³⁶ Umowa Nr DO.073.86.2022 z 9 maja 2022 r. – 2 500 zł i Umowa Nr DR.073.301.2023 z 20 października 2023 r. – 2 900 zł. Parafia nie figuruje w rejestrze zabytków, tj. wykazie obiektów zabytkowych, objętych szczególną ochroną prawną na terenie Polski.

³³⁷ Z dopiskiem w postaci drewnianych ławek w przypadku darowizny udzielonej w 2023 r.

³³⁸ Umowa z 19.03.2020 r. – 500 zł.

³³⁹ Umowa z 20.10.2021 r. – 1 000 zł.

³⁴⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1966.

³⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 265.

Zgodnie natomiast z art. 43 ust. 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP inwestycje sakralne i kościelne są finansowane ze środków własnych kościelnych osób prawnych.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo wydatkowało 566,7 tys. zł na organizację wydarzeń promocyjnych i kampanii informacyjno-promocyjnej, co w ocenie Najwyższej Izby Kontroli wykroczało poza prowadzenie gospodarki leśnej, której definicja określona została w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach. Stwierdzono również liczne przypadki naruszeń przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, niewłaściwego rozliczania porozumień zawartych z CILP, jak i nierzetelnej weryfikacji realizacji zawartych umów. Niecelowo i niegospodarnie zawarto także dodatkowe umowy/zlecenia na obsługę prawną, mimo posiadania kompleksowej umowy w tym zakresie oraz zwiększono wynagrodzenie doradcy podatkowego bez rzetelnej weryfikacji jego zasadności i bez przeprowadzenia jakichkolwiek negocjacji.

Nadleśnictwo prawidłowo prowadziło natomiast działania z zakresu polityki kadrowo-płacowej oraz rekrutacji nowych pracowników. Stwierdzono jednak przypadek nieuprawnionego sfinansowania pracownikowi pełnych kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych w ramach studiów podyplomowych, których tematyka nie była w pełni zgodna z potrzebami jego stanowiska pracy.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie realizowało wspólnych przedsięwzięć drogowych z jednostkami samorządu terytorialnego, które byłyby finansowane ze środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 262)

Nadleśniczy oraz Specjalista Służby Leśnej w Nadleśnictwie wyjaśnili, że w okresie objętym kontrolą nie planowano i nie realizowano zadań z zakresu ochrony przyrody ze środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 5-7, 261)

W zakresie zadań związanych z realizacją inwestycji drogowych Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą współfinansowało ze środków własnych trzy inwestycje gminne: 1/ modernizację odcinka drogi Gminy Krupski Młyn (Potępa – Żyłka o długości 1,2 km), wartość zadania wyniosła 357 948,60 zł, a udział Nadleśnictwa – 80 tys. zł (tj. 22,35%); 2/ modernizację odcinka drogi Gminy Tworóg (ul. Leśniczówka w Nowej Wsi Tworowskiej o długości 595 mb), wartość zadania wyniosła 217 488,72 zł, a udział Nadleśnictwa – 50 tys. zł (tj. 22,99%); 3/ modernizację odcinka drogi Gminy Tworóg (ul. Ptasia w Tworogu o długości 750 mb), wartość zadania wyniosła 1 263 406,65 zł, a udział Nadleśnictwa – 66 960,55 zł (tj. 5,3%).

(akta kontroli str. 262, 3281-3284, 3325-3326, 3327-3427, 3428-3476)

W sprawie upubliczniania informacji dotyczących możliwości współfinansowania inwestycjach drogowych przez kontrolowaną jednostkę Nadleśniczy wyjaśnił: (...) *informacja o możliwości uzyskania dofinansowania do remontu dróg zarządzanych od Nadleśnictwa przez jednostki samorządu terytorialnego była przekazywana ustnie podczas spotkań z wójtami i innymi przedstawicielami okolicznych jednostek samorządu terytorialnego. Nie sporządzano dokumentów dotyczących upubliczniania ww. działań. Nadleśnictwo nie posiada informacji czy inne jednostki samorządu terytorialnego w okresie objętym kontrolą pomimo złego stanu dróg nie powinny wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie ich remontów. Stosunkowo niski poziom dofinansowania przyjęty w Nadleśnictwie jako reguła wymuszał na zarządcach dróg konieczność znalezienie znacznych środków na prace drogowe, co czasami mogło*

przewieźć do zaniechania robót. (...) Do Nadleśnictwa nie dotarły wnioski jednostek samorządu terytorialnego, które zostały bez biegu czy też były załatwione odmownie. Nadleśnictwo nie wydało żadnych dodatkowych zarządzeń dotyczących realizacji wspólnych przedsięwzięć drogowych (...).

(akta kontroli str. 3321-3324, 3325)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Nadleśnictwa obejmujące udostępnienie organom jednostek samorządu terytorialnego informacji o możliwości dofinansowania budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury drogowej. W okresie objętym kontrolą współfinansowano trzy wspólne przedsięwzięcia drogowe ze środków własnych Nadleśnictwa, natomiast nie dofinansowywano przedsięwzięć w tym zakresie ze środków funduszu leśnego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Kontynuowanie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków dla Lasów Państwowych wynikających z zawarcia umowy przedwstępnej nabycia Zespołu pałacowo-parkowego w Brynku.
2. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji celowości organizacji wydarzeń promocyjnych, w tym współfinansowanych z CILP oraz planowanych do poniesienia wydatków, w celu ograniczenia ryzyka nieuprawnionego i niegospodarnego wydatkowania środków przez Nadleśnictwo.
3. Wzmocnienie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o zamówieniach publicznych, w tym wynikających również z regulaminu wewnętrznego udzielania zamówień publicznych, w szczególności w zakresie dotyczącym szacowania wartości zamówień i ich udzielania.
4. Udzielanie dofinansowania podnoszenia przez pracowników Nadleśnictwa kwalifikacji zawodowych w wymości zgodnej z obowiązującymi, w tym zakresie regulacjami.
5. Wyeliminowanie przypadków nieuprawnionego powierzenia pracownikom Nadleśnictwa zadań w dni ustawowo wolne od pracy.
6. Wyeliminowanie przypadków udzielania darowizn na cele wykraczające poza cele społecznie użyteczne.
7. Podjęcie działań w celu zapewnienia wprowadzania zmian do zawieranych przez Nadleśnictwo umów dzierżawy z zastosowaniem ich pisemnej formy.
8. Podjęcie działań w celu prawidłowego rozliczenia naliczonego czynszu dzierżawnego wynikającego z zawartej umowy z Zakładami Mechanicznymi Bumar oraz zweryfikowanie zapisów umowy w zakresie stawki czynszu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole ¹⁴ października 2024 r.

Kontrolerzy
Agnieszka Roszczak-Fedorowicz
główny specjalista kontroli
państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

podpis

Karolina Kulig
specjalista kontroli państwowej

podpis

